

SÖKAREN

NR 5

1981

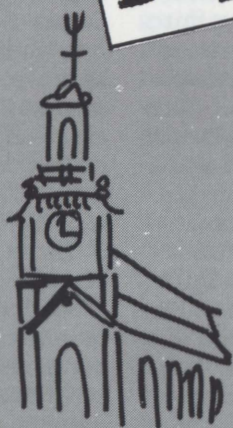
LÖSNUMMERPRIS 10:00 inkl. moms

"CELLTELEPATI"

upptäckt av ryska forskare!

VÄLJA
FRAM-
TID

TEMADAG I
STORKYRKAN



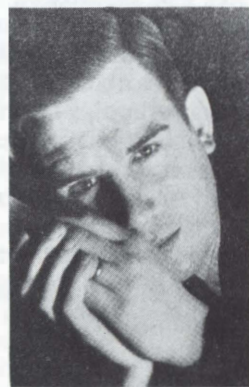
reportage

Företagsam-
het i
NY TID

NEW
AGE-

PSI-

FALLET
FOLKESON



I DETTA NUMMER
INGÅR

MEDIUM

FÖR PSYKOBIOFYSIK

FORSKNING FÖR EN NY VÄRLDSBILD NR 20 1981

SÖKARGUIDEN
sid 31—33

MEDIUM och SÖKAREN i ett gemensamt nummer

Den tidning du nu håller i din hand är i själva verket två helt olika tidningar. Dels är det nr 5, 1981 av SÖKAREN och dels är det nr 20 av MEDIUM för Psykobiophysik. Det innebär inte att Medium har uppgått i Sökaren eller att Sökaren har uppgått i Medium, utan det är resultatet av ett samarbete för detta nr mellan redaktionerna för Medium och Sökaren. Syftet med detta experiment är att vi inom Föreningen för Psykobiophysik på detta sätt når ut till en annan och betydligt vidare krets av människor med vårt material än vi annars skulle göra.

Det är många människor som fortfarande inte är medvetna om föreningens existens trots att vi nu har 7 år på nacken. Vi upplever att föreningen har en unik position och därmed också ett speciellt ansvar att föra ut seriös information om parapsykologi och angränsande psykobiophysiska fenomen utan att vi samtidigt binder oss för en speciell tolkning av dem.

Föreningen står helt fri från sektaristiska bindningar och trosuppfattningar. Däremot kan givetvis enskilda medlemmar ha sin egen uppfattning och tillhöra något trosamfund eller ha en dragning åt en viss trosuppfattning.

Det finns helt klart ett behov av en helhetssyn inom vars ram man kan inordna de parapsykologiska och psykobiophysiska fenomenen på ett meningsfullt sätt. Den vetenskapliga forskningen kring dessa fenomen ger emellertid idag inte grund för en sådan helhetssyn. Däremot finns det flera, mer eller mindre klara, antydningar om tänkbara generella principer. Dessa kan vi ta som utgångspunkt för att bygga upp en helhetssyn – en referensram – för ett nytt paradigminom vilket vi känner att vi bättre kan förklara verkligheten som vi upplever och observerar den. Men än så länge kommer väsentliga byggstenar i varje sådant försök att utgöras av tros-satser, vare sig man själv har kommit på dem, en vis-

hetslärare har förmedlat dem eller de är hämtade från en religiös eller ockult kunskapstradition. Inför varje sådan trosuppfattning ställer sig föreningen med ett öppet och kritiskt sinne för att se om trosuppfattningen erbjuder vetenskapliga fördelar över andra, när det gäller att förklara vad vi vet om de märkliga fenomen vi intresserar oss för.

Denna sökar-inställning tilltalas vi av när den kommer till uttryck i tidningen Sökaren. Vi är också glada att i detta gemensamma nummer kunna erbjuda de läsare av Sökaren som inte också är medlemmar av Föreningen för Psykobiophysik en del intressanta artiklar som de kanske annars inte skulle fått ta del av. De medlemmar av föreningen som tidigare inte har träffat på Sökaren, får här också en chans att se vad den kan ha att bjuda på.

Medium har ibland tema-nummer som går på djupet av ett problemområde. Detta nr av Medium innehåller artiklar som var och en behandlar olika ämnen. Artikeln

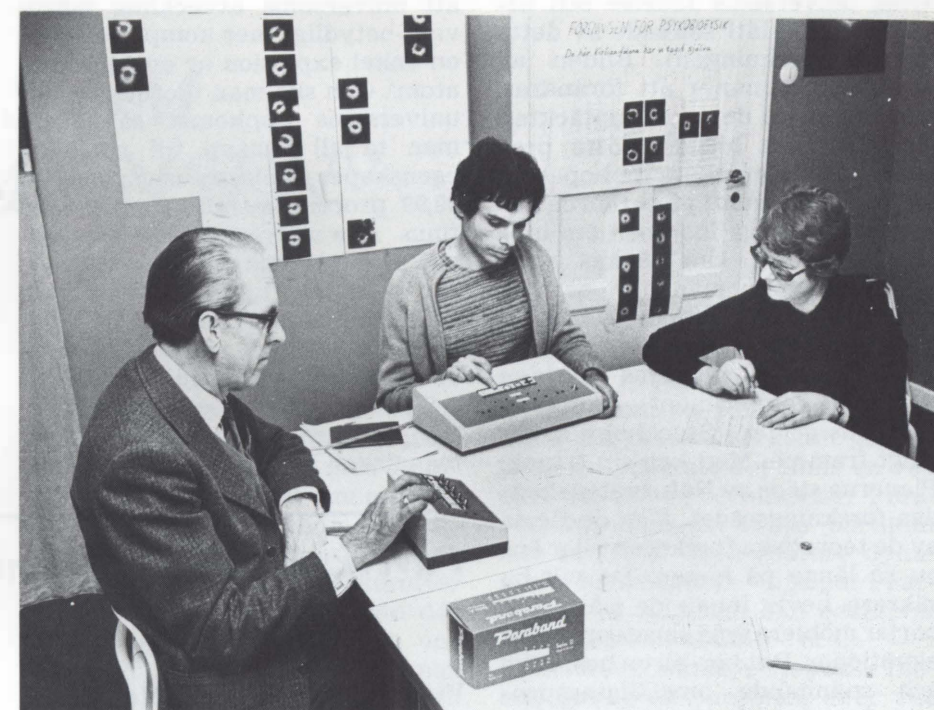
om fallet Folkesson tar upp ett klassiskt svenskt fall inom den parapsykologiska forskningen. Artikeln om hur celler påverkar varandra är ett bra exempel på ett psykobiophysiskt fenomen som inte tas upp inom parapsykologin. Den bygger på forskning som bedrivits inom Sovjetunionen. Det är viktigt att inse att allt intressant inte bara händer i den anglosaxiska världen. På de internationella psykotroniska kongresserna brukar mycken forskning från Östeuropa presenteras. Det är också intressant att notera att utländerna nu börjar komma med i bilden, vilket framgår av artikeln om den psykotroniska kongressen i Sao Paulo i Brasilien. Redogörelsen för den spanska konferensen som behandlade paradigmkrisen belyser att man på många håll söker efter nya referensramar att tolka verkligheten inom när nu den gamla verklighetsbilden håller på att rasa samman.

*

Parapsykologiartiklar har alltid förekommit i Sökaren. Under senare år har de dock varit färre än tidigare på grund av att ett par skribenter dragit sig tillbaka. Vi vill med detta samarbete ge Sökarens läsare mer av den seriösa information som finns i ämnena parapsykologi och psykobiophysik.

Föreningen för Psykobiophysik, som ger ut Medium, vill främja forskning och en vetenskapligt orienterad diskussion om sådana grännsfenomen som antyder hittills okända samband, även utanför människan, mellan psyke, biologiska organismer och fysisk materia. Exempel på fenomen som kan sägas falla inom begreppet psykobiophysik är slagrutan, backster-effekten (tex kommunikation mellan växter), kirlian-effekten (energifält runt materia) samt de klassiska parapsykologiska fenomenen. Föreningen bekämpar vidskepelse i alla former, såväl okritiskt tänkande och blind tro som motsatsen okritisk misstro och vill i dess ställe få till stånd ett av kunskap underbyggt samhälleligt erkännande av detta forskningsfält.

Min ambition som redaktör i Medium har alltid varit att så enkelt som möjligt presentera den seriösa forskningens resultat, dess konsekvenser för vår syn på människan, för vår världsbild m m. Jag vill ta upp den sparsamt förekommande forskningen i Sverige, och även den



Medlemmarna i Föreningen för Psykobiophysik kan delta i olika experiment: här telepati. Foto Rein Vålme.

internationella forskningen, och jag använder som källor några av de bästa tidskrifterna, Parapsychology Review, Brain/Mind Bulletin, Psychoenergetic Systems och International Journal of Paraphysics samt ibland den tyska Esotera. I dessa tidskrifter förekommer rapporter från konferenser, idéinlägg, recensioner, diskussioner och redogörelser för försök, ja en spegling av forskningen inom området.

Kirlian-forskningen ligger föreningen särskilt varmt om hjärtat, och vi är medlemmar av IKRA, en sammanslutning av kirlian-forskare, som några gånger om året utger en bulletin, IKRA Communication.

Ett ledande tema inom psykobiophysiken är "forskning för en ny världsbild", vilket framgår av två av artiklarna i detta nummer, rapporten från psykotronikkongressen och rapporten från konferensen om paradigmkrisen. Förutom parapsykologi/psykobiophysik ägnar vi vårt intresse åt bl a modern fysik och holistisk medicin. Jag har uppmärksammat några tidningsartiklar om den moderna fysikforskning som håller på att förändra vår världsbild. I DN den 4 november 1980 och senare den 16 februari 1981 rapporterar Eric Dyring om neutron, en partikel som kan ge oss en ny syn på universum. Hittills har man trott att neutron är viktlös, men nya mätningar pekar på att den trots allt kan ha en massa. Det

skulle innebära att våra gamla uppfattningar om materiens innersta och om universum ställs på ända. Partikelns närvaro förklarar mycket av det svårförståeliga växelspelet mellan energi och materia, vilket utgör grundvalen för vår syn på hur materiens innersta är uppbyggt. Frågan är framför allt om denna oerhört lilla partikel har någon massa i vila. Tidigare ansåg fysikerna att den inte hade det. En svensk, docent Karl-Erik Bergkvist vid Forskningsinstitutet för atomfysik i Stockholm, beräknade dock omkring 1970 dess massa till 9×10^{-32} , en siffra som för vanliga människor är ofattbar. Och den säger inget om neutronen har någon massa i vila. Men i maj förra året fann en amerikansk forskare F. Reines att den trots allt sannolikt har en vilomassa.

Eric Dyring rapporterar: "Universum är troligen fyllt av ett oerhört antal neutriner. Om alla dessa har en massa kommer universums sammanlagda vikt att bli väsentligt mycket högre än vad man tidigare trott. Detta får konsekvenser för hela vår världsbild. Universum utvidgar sig med stor hastighet. Upp-täckten om neutriner massas kommer troligen att betyda att denna utvidgning bromsas upp, avstannar och övergår i en sammandragning. Universums liv blir som ett gigantiskt andetag." Dyring skriver vidare: "De som forskar

MEDIUM för Psykobiophysik
Nr 20 (1981)
Adress:
Fjällgatan 23 A,
116 45 Stockholm
Telefon: 08/41 23 66
Postgiro: 37 79 90-7
Red o ansv utg:
Göran Brusewitz
I redaktionen:
Rikard Hessle,
Sven Magnusson
Konsulter:
Fysik: fysiker Jens Tellefsen
Medicin: läkare Bengt Johansson
Elektronik: ing. Tony Eckardt

Medium för Psykobiophysik utges av Föreningen för Psykobiophysik. Medlemsavgift för 1981 är 75 kronor. Personer under 25 år, pensionärer och personer som bor utanför Stor-Stockholm betalar bara 50 kronor. Medlemstidningen Medium ingår i medlemsavgiften.

Föreningen har närradioprogrammet Nya Dimensioner, som sänds lokalt över Stockholm på 88MHz söndagar 22.00 och onsdagar 20.00

ISSN: 0347-7843

INNEHÅLL:

Göran Brusewitz:
Medium och Sökaren 2

Konferens om "paradigmkrisen" 5

Psykotronikkongress 6

Celler påverkar varandra på avstånd 8

Nils-Olof Jacobson:
Holistisk bokvandring 10

Göran Brusewitz:
Fallet Folkesson 12

kring universums födelse och utveckling blir lätt skakade av detta (neutrin-forskningen). Bilden av universum kommer att förändras. Samtidigt kan den nya upptäckten förklara vissa hittills olösta problem. Till exempel hur de hopar av galaxer man funnit på oerhörda avstånd kan hänga ihop och om universums form kan tänkas vara platt! Enorma mängder oerhört små men inte viktlösa neutriner kan göra det jobbet!" Eric Dyring avslutar: "Nu planeras världen över nya experiment. Bergkvist och hans grupp i Stockholm ligger långt framme. Man kan sin teknik. Planerna stöds av Naturvetenskapliga forskningsrådet. Men de flesta av de teoretiska forskarna vilar ännu så länge på hanen. De vill ha säkrare bevis innan de på allvar börjar möblera om i sina teorier och ekvationer. Det kan bli en besvärlig och spännande omställningsprocess, framför allt för dem som forskar kring universums födelse, utveckling och framtid."

För utförligare upplysningar, skaffa DN-artiklarna från den 4 november 1980 och den 16 februari i år!

Nya upptäckter inom plasmaforskningen på jorden och i rymden kan också på flera punkter förändra vår världsbild. I DN den 30 augusti 1980 skriver Roland Gyllander under rubriken "Plasmaforskningen ger oss ny världsbild": "Plasmats fysik, som de senaste åren studerats intensivt vid bla Tekniska Högskolan i Stockholm, under professor Carl-Gunne Fälthammars ledning, har visat sig vara långt mer komplicerad än man ännu för några årtionden sedan trodde. Plasma, materia's 'fjärde tillstånd' vid sidan av de tre vanliga, dvs fast, flytande och gasformigt, består av en 'gas' av fria elektroner och joner, alltså atomer som berövats en eller flera elektroner. Partiklarna är därför negativt resp. positivt laddade och kan leda elektrisk ström ungefär som metall."

Plasma har ett "lynnigt" uppträdande – dess laddade partiklar bildar sina egna elektriska och magnetiska fält som påverkar varandra. Roland Gyllander fortsätter: "Plasmats ytterst komplicerade struktur gör att professor (Hannes) Alfvén inte har mycket till övers för 'Big Bang'-teorin som han anser baserad på otillåtligt 'homogen fyrdimensionell modell av universum'. Plasmaforskningen ger vid handen

att universums utveckling måste vara betydligt mer komplicerad än enkel explosion ur en sorts 'uratom'. Och ska man teoretisera om universums uppkomst så måste man ta all hänsyn till plasmats egenskaper – plasma utgör mer än 99,99 procent av all materia som finns. Alla stjärnor består av plasma. Neutral materia med atomer och elektroner i jämvikt finns bara på svala planeter, kometer, månar, kosmiskt stoft – tillsammans en obetydlighet i världsalldet."

Så långt Roland Gyllander i DN.

De gängse uppfattningarna om människan och universum börjar

Påverkan från högsänning

Vi publicerade i nr 18 av Medium en rapport om att, och hur, högsänning påverkar vårt nervsystem mm. Jag har sedan dess fått flera telefonsamtal med frågor om det finns ytterligare forskningsrapporter, helst på svenska, om just påverkan från högsänning. Jag misstänker därför att det finns fler läsare som blivit intresserade och skulle vilja veta mer.

Jag vill då nämna två tidningar. Det är först HSBs tidskrift för bostadspolitik och samhällsdebatt, Att bo, nr 5, november 1980, lösnr 20 kr. Bertil Håkansson har där en artikel med frågan "Skulle du vilja bo nära en högsänningsledning?". Han berättar om kraftspelet mellan olika viljor, människor, myndigheter och forskare.

Vid institutionen för högsänningsforskning i Uppsala under ledning av professor Stig Lundqvist har man undersökt arbetare i ställverk och funnit att de har färre barn än normalt. En uppföljning pågår vid avdelningen för medicinsk genetik i Umeå. Hittills har man fått fram att fler barn än väntat haft missbildningar. Analyserna visar också tendens till ökade brott på kromosomerna.

I Sovjet har man funnit en lång rad störningar hos arbetare vid ställverk, vilket fått till följd att säkerhetsnormerna för kraftverksbyggen i Sovjet är betydligt hårdare än i Västeuropa.

Histologiska institutionen på Chalmers tekniska högskola i Göteborg har gjort försök med kaniner

ifrågasättas, inte bara av parapsykologer, utan även av naturforskare. De ifrågasätter samma paradigm, samma världsbild, men från olika håll. Säkert har de många tankar att utbyta, så som var fallet vid paradigmkonferensen i Spanien.

Jag menar att det är viktigt att i Sverige, sprida kännedom om forskningen i parapsykologi/psykobiophysik, eftersom den är betydelsefull i en tid när gamla paradigm är på väg att lösas upp och ersättas av nya.

Göran Brusewitz

som vistats i elektriska fält liknade dem från kraftledningar (och motsvarande två kV/m på en människa) och har funnit att de uppvisar fruktsamhetsstörningar.

Slutligen har lantbruksuniversitetet i Skara undersökt kor som betat under 400 kV-ledningar och har hittills funnit två fall där fruktsamheten störs.

Bland myndigheter nämns statens industriverk med byrådirektör Torleif Henriksson, som avgör om kraftbolag ska få tillstånd att dra ledningar och som avvisar alla påståenden att det skulle vara farligt, samt statens planverk med avdelningsdirektör Åke Flacker, där man är betydligt mer kritisk till högsänningsledningar, och bostadsdepartementets energienhet med Lars Hjort som anser att dagens regler är fullt tillräckliga.

Den andra tidningen är Dagens Industri nr 75, 1980 (28 oktober) lösnr 5 kr, som tar upp joner inverkan på hälsan under rubriken "Nu får även Sverige forskning om hur jonerna påverkar hälsan".

Maj-Britt Oldin har skrivit artikeln och nämner bla professor Gunnar Gracfe vid Tekniska Högskolan i Helsingfors, första yrkeshygieniker Eugen Ungethüm på Yrkesmedicinskt centrum vid Sahlgrenska i Göteborg, som har flera projekt på gång. Han har fått anslag från Arbetarskyddsfonden till en psykologisk studie av om folk kan känna skillnad på positiva och negativa joner. Han hoppas senare

Forts på sidan 9

KONFERENS OM "PARADIGMKRISEN"

"Vetenskap och medvetande" var temat för en internationell konferens som hölls i Cordoba, Spanien, hösten 1979. Den stöddes av franska staten och ägnades åt det nu brännande angelägna behovet inom vetenskapen av en ny "ram" som tar hänsyn till resultat från medvetandeforskningen och kvantfysiken.

De 30 deltagarna, fysiker, neurologer, psykoanalytiker och filosofer, var ense om att fastän föga nytt framkom under konferensen, så var den historisk såtillvida som den markerade ett erkännande att det nu håller på att ske en paradigmförändring inom vetenskapen och att denna förändring har återverkningar på samhället. Bland observatörerna fanns representanter för den europeiska pressen, vilka intervjuade flera av vetenskapsmännen.

"Det mest betydelsefulla med konferensen är att den har ägt rum", sa Willis Harman från Stanford Research Institute. Fysikern Fritjof Capra menade att konferensen var "politiskt betydelsefull".

Yves Jaigu, chef för avdelningen för fransk kultur i den franska radion, sa att en del av vad som ägde rum under sessionerna skulle bli till en serie radioprogram om "krisen i vår nutida civilisation", om försoningen mellan "den mänskliga kunskapens två parallella vägar" – den rationella, empiriska vetenskapen å ena sidan och det inre sökandet via intuition och föreställningsförmåga å den andra. Jaigu uttryckte oro över att nyhetsmedierna inte förstått betydelsen av den nu rådande krisen.

Willis Harman koncentrerade sig på den betydelse som de nya genombrotten inom fysiken och medvetandeforskningen har för vetenskapen och samhället. Tvärtemot våra snäva personliga och kulturellt betingade föreställningar, sa han, visar ny forskning att människan har förbluffande förmågor, såsom i fråga om psykiska fenomen

och kontroll av fina fysiologiska funktioner genom biofeedback.

"Vetenskapen som social institution har nu två vägar att välja mellan. Den kan försöka att med sig införliva dessa radikalt annorlunda forskningsresultat genom en utvidgning av det nuvarande paradigmet – eller den kan söka efter ett mer omfattande paradigm där medvetandet är det centrala och primära." Detta är, sa Harman också, ett val som samhället gör och som berör inte bara framtiden för vetenskapen som en institution, utan även hur samhället i framtiden skall förstå sin i grunden andliga natur.

Brian Josephson, nobelpristagare i fysik, framkastade tanken att "rent medvetande" kanske till slut skulle kunna få sin vetenskapliga förklaringsgrund i begrepp från den allmänna termodynamiken, särskilt "den fria energins tendens i ett system att öka mot det maximala värde som medges av de grundläggande betingelserna".

"Fysiken kan utesluta 'medvetandet', men den kan lika väl vidga sina gränser och innesluta 'medvetandet' inom dem", sa Josephson också och tillade: Gör den inte det, så beslutar sig vetenskapen för att endast de lättast mätbara och därför mest triviala företeelserna är nödvändiga för vetenskapens framåtskridande.

David Bohm, teoretisk fysiker vid Londonuniversitetet, förklarade sin idé att universum är så inrättat att det finns något sammanflätande och omslutande bakom den materiella världen. På grund av dessa två plan, sa Bohm, är materia och medvetande sammanlänkade. Han sa också att det kan finnas flera sammanvävda plan – dvs mer än en dimension bortom den konkreta värld vi normalt upplever.

Fritjof Capra, författare till "Fysikens tao", talade om "materia's rastlöshet" och bristen på klart angivna orsaker i kvantteorin, såsom när det gäller en elektrons hopp

från en atombana över till en annan, eller det spontana sönderfallet av subatomiska partiklar. Hadroner – starkt växelverkande partiklar – antyder att det finns en väv eller ett nät av förbindelser i universum, eftersom dessa partiklar inte är "ting" utan snarare dynamiska mönster som "ingriper i varandra" på sätt som kan beskrivas matematiskt, men inte i ord.

Toshihiko Izutsu, en japansk filosof, gjorde en överblick över vad som är karakteristiskt för österländskt tänkande om medvetande och materia. Han sa att den islamiske mystikern Ibn Arabi på 1100-talet skrev om en osynlig universell energi som manifesterar sig som materievärlden. På grundval av sina kontemplativa erfarenheter "gjorde Ibn Arabi gällande att denna metafysiska kraft har en okuvlig drift att ständigt manifestera sig själv".

Kathleen Paine, professor i litteratur, berättade om den engelske poeten William Blakes kamp mot vad han uppfattade som sin tids inskränkta vetenskap. "För Blake var 'sönderbrytandet' av den enda och hela världen ett oläkt sår i medvetandet självt", sa hon. Han trodde att tid och rum existerar i medvetandet och är flexibla.

Psykiatern Yujiro Ikemi gjorde en jämförelse mellan hur förändrade medvetandetillstånd används i öst och i väst. I öst får dessa tillstånd hjälpa friska människor att uppnå upplysning, men i väst brukar de användas inom psykoterapi. Han menade att dessa förändrade medvetandetillstånd är betydelsefulla och att den allt mer ökande användningen av dem kan bidra till att hos människor återuppliva äkta känslor som "kan bana väg till en lösning av den nuvarande världskrisen".

Från Brain/Mind Bulletin nr 24, 5 november, 1979.

PSYKOTRONIKKONGRESS i Sao Paulo 1979

Tema: psykotronik – vårt inre kosmos

Den fjärde internationella psykotronikkongressen hölls i Sao Paulo Brasilien, 30 juni – 7 juli, 1979. Värder var det internationella sällskapet för psykotronisk forskning och föreningen för psykobiophysik i Sao Paulo.

Psykotronik, vad är det? Jo, begreppet syftar på samspelet mellan medvetande, energi och materia. Psykotroniken är ett mycket vidare forskningsområde än parapsykologin.

I sitt öppningsanförande sa dr Z. Rejdak från Tjeckoslovakien bl a:

"Det finns för närvarande många starka krafter i världen som försöker behärska det yttre kosmos, men ingen som försöker gripa tag i den stora inre rymden hos människan – vi väntar förgäves på att någon stor stat skall anslå åtminstone en hundradel av sin budget till att utveckla människans rika inre liv. Psykotroniken visar vägen genom en strävan att förena naturvetenskap med humanistiska principer; och genom att gå in på områden där nutida forskning gör halt, kan vi till mänsklighetens bästa aktivera de krafter som finns inom varje människa. Genom experiment som gjorts ger oss psykotroniken bevis för att det finns ofattbara reserver och en obegränsad kapacitet hos den mänskliga hjärnan – den gigantiska kapaciteten av mer än en miljard bits/sek. kan jämföras med maximum 22 bits/sek., som kommer till användning vid lösning av komplexa matematiska eller filosofiska problem. Paragnosten ("mediet") Croiset sa att han inte skilde sig från andra människor utom däri att de möjligheter som finns latenta hos alla, var mer utvecklade hos honom."

"Med oro observerar vi idag vad som sker inom olika tvivelaktiga sekter och hemliga sällskap, vilka ofta av en slump får tag i nyckeln till någon känd psykisk lag och missbrukar denna", sa Z. Rejdak också. "Den moderna vägen av

ockultism har blivit lika farlig som narkotika och ett lättrövat fält för kommersiella intressen".

På kongressen presenterades omkring hundra forskningsrapporter från Nord- och Sydamerika, Öst- och Västeuropa, Japan och Västafrika. Här följer referat av några av de mest intressanta inslagen.

Dr Gultekin Caymaz, som är president i sällskapet för akupunktur och biofysisk forskning i Turkiet, rapporterade att han registrerat aurafenomenet vid fotografering av människor med röntgenfilm och med – av allt att döma – vanligt ljus för belysningen. Auran registrerades som ett ca 2 mm brett vitt band runt t ex en hand eller ett huvud. Han använde också färgfilm, varvid aurafenomenet kunde registreras när en försöksperson placerades 4 meter framför ett rött förhänge och fotograferades i solljus. Tyvärr gjordes inga försök att ta reda på om det inte var andra fenomen som registrerades, t ex gloria eller glans (halation or glare). Det hade man kunnat göra genom att t ex byta fotograferingsprocedur eller fotografera döda föremål. Men det uppgavs att den vita auran blir mörkare ("negativ energi") vid olika sjukdomar. Vid behandling av en person med magnetiska fält eller vid mental koncentration kom den vita färgen tillbaka i auran, vilket antydde "tillfrisknande".

Flera rapporter behandlade slagrute fenomenet. Andrej Sandor från Tjeckoslovakien tog upp den praktiska användningen av slagruta vid arkeologiska undersökningar. Han jämförde effektiviteten hos standardmetoder, som används i arkeologiska sammanhang, såsom utnyttjandet av det elektriska motståndet i jorden, med effektiviteten hos slagrutan, och han drog slutsatsen att den senare metoden var både billigare och snabbare. Han berättade hur man med klassiska metoder hade misslyckats att hitta en

brunn som fyllts igen för tvåhundra år sedan; men genom att använda en Y-formad metalltråd och en pendel (en vikt hängande i en tråd mellan tummen och pekfingeret) kunde en slagruteman snabbt finna brunnen.

I en rysk rapport – från det polytekniska institutet i Toms skrevs sju fall där man använt slagruta. Bland annat hade man lyckats lokalisera en gammal gruva med sällsynta metaller, liggande på 900 meters djup i Uzbekistan, sedan tidigare försök med normala metoder hade misslyckats. I Czelabinsk-regionen hade man med hjälp av slagruta fått fram vatten på så mycket som 800 ställen, vilket löste problem med vattenförsörjningen hos kollektivjordbruk.

Vlastimil Zert från Tjeckoslovakien meddelade att han med hjälp av slagrutan upptäckt geologiska anomalier, såsom igenslammade underjordiska vattenvägar, vilka är skadliga för växter, djur och människor som lever ovanför dem, och han föreslog användandet av särskilda metoder för att dämpa det skadliga inflytandet och förbättra hälsan hos dem som lever i sådana områden.

Professor Tomas Kopecek från lantbruksuniversitetet i Brno, Tjeckoslovakien, hade undersökt effekten av svaga elektromagnetiska fält på jordgubbsplantor. Man hade placerat små skivformade magneter (10 mm i diameter och 5 mm tjocka) ca 20 cm ned i ett jordgubbsland. Dessutom alstrades ett svagt elektriskt fält med riktning från norr till söder med hjälp av kopparplåts elektroder kopplade till ett sex volts batteri. Följden blev att blomning och mognad skedde 20 dagar tidigare än hos obehandlade kontrollplantor och att skörden blev fem gånger större än normalt.

Feridun Tepekoy från Turkiet lade fram hypotesen att det utöver hjärna-nervsystemet existerar ett komplext medvetandefält, vilket

kan beskrivas som en ytterligt fin, subtil, kropp, skild från den fysiska kroppen men kontrollerande den. Tecken på att den subtila kroppen existerar är enligt Tepekoy mening bioplasmafenomenen och den dermooptiska förmågan. En medveten användning av viljekraften ger en gägnelig samverkan mellan den subtila och den fysiska delen av människan. Tepekoy karakteriserar den subtila kroppen som "en högre mental struktur".

Idén om en "subtil kropp" behandlades från en annan vinkel av C. A. Tinoco, professor i fysik vid Amazonuniversitetet i Brasilien. Han föredrog att tala om en "biologisk organisator" med avseende på ett system utöver den fysiska kroppen, vilket existerar i en fyrdimensionell hyperryd. DNA-molekylerna är tredimensionella tvärsnitt av detta system. Som ett bevis för att det finns en hyperryd nämnde han poltergeistfenomen, där det synes ha förekommit att materia passerat genom materia.

"Psykotronik och cancer" var rubriken på en rapport av dr Z. Rejdak, där han sökte ge en översikt av rådande åsikter om bioterapi, dvs healing. Han underströk betydelsen av suggestion, själv suggestion och meditation för att mildra stressfaktorer som är cancerfrämjande, men sa att det kan vara fråga om ett verkligt energetiskt flöde till organismen som helhet och även till det angripna organet. Han beskrev experiment gjorda av V.P. Kaznachejev i Novosibirsk rörande förbindelsen mellan cancer-celler. Om man dödar en cancercell, tenderar detta att döda även närliggande cancerceller, till och med i andra organ och i vävnader från andra personer. Rejdak nämnde att liknande resultat nåtts i behandling av blodcancer på ett barnsjukhus i Moskva, där man använt en magnet som placerats under patientens säng. De vita blodkropparna minskade i antal, och inte endast hos patienten i fråga, utan hos alla barnen i samma rum och till och med i en behållare med blod från en patient; den behållaren förvarades på en annan våning så långt från magneten att en direkt påverkan synes osannolik. Detta exempel på "cell-telepati" rapporterades vid den medicinska fakulteten, Moskvas universitet, den 7 mars, 1979, av ovan nämnde Kaznachejev.

Professor N. Pauli från det katolska universitetet i Cordoba, Argentin

tina hade undersökt så kallade psykiska kirurger på Filippinerna och kommit till slutsatsen att det är fråga om bedrägeri och att tillfälliga förbättringar hos sjuka beror på suggestion. Det fanns fall av fullständigt och, som det rapporterades, bestående bot från psykosomatiska eller funktionella åkomor, men när det gällde organiska sjukdomar fanns inget fall av förbättring, inte ens tillfällig.

Från dr V. Patrovsky från Tjeckoslovakien kom åsikten att alla psykiska fenomen samt healing beror på elektromagnetiska krafter och termodynamiska förhållanden. Han ifrågasatte den gängse åsikten att telepatisk överföring inte kan avskärmats. Han påpekade att mikro vågor kan tränga igenom mycket små läckor och att det finns likheter mellan psykisk och elektrisk påverkan, t ex när man stimulerar växter.

Dr Z. Rejdak talade i ett av sina föredrag om "informationsfält". Han menade att energetiska processer i förbindelse med psykotroniska fenomen har den speciella egenskapen att kunna vara informationsbärande. Vid t ex klärvoajanta sjukdomsdiagnoser kan den energetiska kraften riktas så att den skaffar in information till den klärvoajanta personen. Dr Rejdak jämförde idén informationsfält med Jungs kollektiva omedvetna och liknade det också vid en rulle film som den mänskliga organismen kan starta under vissa förhållanden och frambringa t ex "psykometri-fenomen", där föremåls historia kan avläsas. Suggestioner, som "mediet" utsätts för, och kulturella traditioner avgör på vad sätt "mediet" reagerar på och tolkar informationsfältet samt kommunicerar med det. När man studerade retrokognitioner (retrokognition = paranormal kunskap om förflutna händelser) hos goda försökspersoner i Prag – hundratals fall – konstaterade man att de upplysningar man fick ofta var noggranna beskrivningar av vad de döda gjort under livstiden. De flesta medier tror att de verkligen har kontakt med de döda, men dr Rejdak tror snarare att de har kontakt med ett slags databank som innehåller all information om det förflutna och som de kan avtappa. På det sättet vill han förklara både fall av reinkarnations-typ och vad som synes vara kontakt med döda.

Dr Rejdak skisserade också en

annorlunda modell av bioplasma. Han sa att experiment som gjorts med människor och djur visar att det kan existera fria partiklar i en levande organism vilka bildar komplexa grupperingar som skapar ett uniformt kraftnät i organismen. Detta partikelkomplex, som är organiserat på ett visst sätt som en helhet och manifesterar sig genom vissa fenomen, skulle vi kunna kalla en modell-bioplasma. Den är en återspeglings av biokemiska och elektriska processer i organismen och kan således ge oss informationer om organismen, t ex dess hälsotillstånd. Bioplasman påverkas också av yttre faktorer, såsom det geomagnetiska fältet och graden av jonisering i atmosfären. Enligt dr G. A. Sergejev kan stressstillstånd orsakas av att bioplasman påverkas av joniska vibrationer, snabba förändringar i luftfuktigheten m m. Dr Rejdak betvivlade att bioplasman än så länge kan betraktas som en självständig fysisk verklighet, eftersom dess existens inte kan direkt bevisas, men idén kan vara en användbar beskrivande modell för att förklara den komplexa växelverkan mellan biologiska fält.

Källa: en redogörelse av Benson Herbert i januari-februariumret 1980 av Parapsychology Review. Mr Herbert är chef för Paraphysical Laboratory i Downton, Wiltshire, England. Även om hans redogörelser är mycket kortfattade och därför ofta svårförståeliga – och vårt referat inte kan vara mer utförligt – torde rapporten från psykotronikkongressen ge en bild av betydelsefull forskning som pågår och som man kan hoppas skall bli av allt större omfattning och kompetens.

Unik sammanställning om parapsykologisk forskning

I sin 3-betygsuppsats i psykologi vid Socialhögskolan, Stockholms Universitet, färdigställd 1980, "PSI – en grundläggande, livsviktig, dagligen använd egenskap hos människan? Resultat av 100 års forskning i parapsykologi i USA och Europa" redogör Göran Brusewitz för resultat och metoder i forskningen och redovisar den vanligaste kritiken och hur den bemöts. Han avslutar med en analys av motståndet och något om existerande teorier. Uppsatsen kostar 30:- och kan beställas från Göran Brusewitz, c/o Föreningen för Psykobiophysik. En sammanfattning finns som särtryck för 7 kr.

CELLER PÅVERKAR VARANDRA PÅ AVSTÅND

I den amerikanska tidskriften Psychoenergetic Systems, 1976, s. 141-142, finns en rapport av V. P. Kaznachejev m fl från Novosibirsk, Sovjetunionen, om upptäckter av hur celler påverkar varandra på avstånd. Man har experimenterat med celler i två vävnadskulturer, där den ena kulturen infekterats med ett toxiskt (giftigt) ämne, eller utsatts för ultraviolett ljus i dödlig mängd. De två kulturerna har placerats isolerade från varandra i metallbehållare, som tillåtit optisk kontakt genom kvartsfönster. Graden av påverkan från den ena kulturen på den andra bestämdes av den cytopatiska effekten, dvs antalet dödade celler. Under specifika förhållanden observerades en cytopatisk "spegeleffekt" i den kultur som inte hade utsatts för toxisk påverkan.

De ryska forskarna gjorde 1 785 experiment, där frisk vävnadskultur (tex kycklingembryo) delades och de två delarna placerades i var sin tillslutna metallbehållare. Behållarna hade fönster som tillät optisk kontakt mellan kulturerna. I några av experimenten användes fönster bestående av kvartsplattor, medan i andra glasplattor användes. Behållarna placerades i en roterande trumma. Temperaturen i behållarna reglerades av termostat och var konstant. I 458 av de 1 785 experimenten infekterades en av de två vävnadskulturerna med toxiska ämnen, nämligen tre olika slags virus, merkurisk biklorid, eller ultraviolett strålning.

De toxiska ämnena gavs i doser som skulle ha en cytopatisk (celldödande) effekt på vävnadskulturen. Den cytopatiska effekten, som kunde observeras tidigast efter två dagar, beräknades på det antal celler, av samtliga, som dog i vävnadskulturen.

1 327 av totalt 1 785 experiment gjordes som kontrollexperiment. I kontrollexperimenten placerades likadana vävnadskulturer i likada-

na behållare, men ingen toxisk påverkan skedde. I inget av dessa 1 327 experiment kunde någon spontan vävnadsdegeneration iaktas.

I de 458 experiment där toxiskt ämne eller ultraviolett strålning tillfördes, visade alla de infekterade cellvävnaderna cytopatiska effekter, dvs celler började dö i den icke infekterade vävnadskulturen, vilken hela tiden var kvar isolerad i sin egen behållare. "Spegeleffekten" inträffade vare sig man använde virus, ett kemiskt ämne eller en dödlig mängd ultraviolett ljus. I de flesta fall där "spegeleffekten" inte inträffade, var behållarna försedda med glasfönster i stället för kvartsfönster.

När Coxsackie-virus infördes i vävnadskulturen, uppträdde de första tecknen på cytopatisk effekt efter 24 - 36 timmar och bestod av missfärgning av celler, vilka till slut degenererade och dog. Och tolv timmar efter det att de första tecknen iakttagits bland cellerna i den infekterade kulturen, kunde likadana tecken märkas bland cellerna i den icke-infekterade kulturen. Vid undersökning av den icke-infekterade kulturen fann man inte ett enda Coxsackie-virus. Liknande resultat uppnåddes med de andra toxiska virus som användes, och med merkurisk biklorid. Vid ultraviolett strålning var de första tecknen på den cytopatiska effekten en brist i cellernas förmåga att absorbera icke-toxiskt färgämne, som tillfördes. Därefter förändrades cellernas form, de blev runda i stället för avlånga. Dessutom började kärnan i varje angripen cell att upplösas. Slutligen klumpade cellerna ihop sig i runda formationer och dog. I den andra behållaren, med icke-infekterad vävnadskultur, var effekten identisk, men träffade inte fullt så många celler.

Denna ryska undersökning är minst sagt uppseendeväckande. Men naturligtvis måste experimenten upprepas av andra forskare. Det finns många frågetecken kring det hela. De ryska forskarna meddelar att vissa förutsättningar måste finnas för att den cytopatiska "spegeleffekten" skall inträffa. Fönstren i behållarna måste vara av kvarts och inte av glas eller något annat material. Och kvartsplattorna får inte vara tjockare än 0,8 mm. Fönstren måste tillåta optisk kontakt mellan vävnadskulturerna, och kontakten måste pågå under minst fyra timmar. Den trumma i vilken behållarna placeras, måste rotera med en hastighet av 25 varv i minuten. Experimenten måste äga rum i mörker.

Det förhållandet att den icke-infekterade cellvävnaden visade den cytopatiska "spegeleffekten" när kvartsfönster men inte när glasfönster användes, antydde att kommunikationen mellan vävnadskulturerna bestod av en strålning av antingen infraröda eller ultraviolette fotoner. Båda dessa slag av fotoner kan nämligen passera genom kvarts, men inte genom glas.

Experiment som gjordes visade att när en vävnadskultur infekterades med toxiskt virus, förändrades fotonflödet skarpt. Det genomgick fyra stadier. Först blev det ojämnt, sedan stannade det av, därefter blev det ojämnt igen, och så stannade det av. Det är viktigt att notera att ett virus genomgår fyra stadier när det infekterar en cell. Först genomtränger det cellväggen, sedan utgjuter det sitt protein, och därefter befaller det cellen att producera nya virus, vilka snart brister ut från cellen. Det kan tänkas att de infekterade cellerna överför till de icke-infekterade cellerna "kodad" information om sitt tillstånd genom fotonflödet. Kanske är det denna information som ger upphov till liknande effekter i den icke-besmittade vävnadskulturen.

Ytterligare experiment visade att fotonflödet var ultraviolett och inte infrarött.

Dessa ryska upptäckter att celler på avstånd kan förintas genom en fotoneffekt från celler som gjorts sjuka, kan komma att få betydelse för behandlingen av sjukdomar. Det kan också vara möjligt att störa fotonflödet inom en levande organism och på det sättet stoppa ett sjukdomsangrepp, och att använda ett annorlunda kodat fotonflöde, vilket kunde skydda organismen mot sjukdomsangrepp. Man skulle också kunna postulera att de kända terapeutiska effekterna av solljus, ultraviolett och infrarött ljus kan uppkomma genom att strålningen avbryter sjukdomskoder som förekommer i kroppen.

De ryska experimenten kommenteras av W. A. McGarey, som bland annat säger att resultaten stämmer med våra dagars upptäckter om elektroterapi, de oväntade resultaten av akupunktur och det egendomliga fenomen som kallas "andligt helande". Vi kan befinner oss på tröskeln till en helt ny förståelse av vår biologiska värld och av människokroppen, skriver W. A. McGarey.

Tidskriften Psychoenergetic Systems utges av Gordon and Breach Science Publishers Ltd., 42 William IV Street, London, WC2, England.

Psi-grupp i Kanada

I Brain/Mind Bulletin, 6 oktober 1980, omtalas att en officiell kommitté för studium av psi har bildats på uppdrag av en yrkessammanslutning av psykologer i Quebec (CPPQ) med ca 2 600 medlemmar. CPPQs president Jean Tremblay sa till Brain/Mind Bulletin att studiet av psi är viktigt för psykologins utveckling och även får politiska konsekvenser. "Förståelsen av psi kommer att bidra till att vi blir fria från våra nuvarande illusioner att vi har ekonomisk, social och politisk kontroll", sa Tremblay också. "Vi kommer att få en sannare förståelse av vilka vi är till skillnad från vad våra institutioner vill att vi ska tro att vi är." Förutom psykologer består den 60 medlemmar stora kommittén av psykiatriker, andra läkare, antropologer, biologer och

en fysiker. Medlemmarna ska bedriva forskning, undersöka rapporter om spontana fenomen och informera allmänheten. Ytterligare upplysningar kan erhållas från Jean Tremblay, CPPQ, 1575 W. Henri-Bourassa Blvd., 510, Montreal, H3M 3A9, Kanada.

Källa: Parapsychology Review nr 1, 1981.

GB

Kirlianfotopionjärur tiden

IKRA, The International Kirlian Research Association, meddelar i sitt medlemsblad, december 1980, att deras chef Edward Graff har avlidit efter en lång tids sjukdom. Han var med om att starta IKRA, en internationell sammanslutning av Kirlianforskare, och han var också en av pionjärerna inom Kirlianforskningen i USA. Han blev världsberömd för sina studier med Kirlianfotografi på biologiska tvillingar. Han stod sedan IKRAs start i spetsen för organisationen och formade den till vad den är idag, en sammanslutning av vetenskapsmän från många områden och med medlemmar från alla delar av världen.

"Han kommer att bli kärleksfullt ihågkommen av de unga forskare som sökte upp honom för att få vägledning och stöd, vilket han frukostigt gav, även när det inverdade menligt på hans hälsa. Under en treårsperiod vann sex av hans skyddslingar de högsta nationella vetenskapliga pris man kan få i USA. Han hade alltid tid och hans laboratorium var alltid öppet för forskare från alla länder. Radio, TV och betydelsefulla publikationer anlidade honom som konsult rörande elektrofotografi (annat namn för Kirlianfotografering). Hans föredrag i dessa media väckte intresse bland både humanister och naturvetenskapsmän. De fyra årliga konvent som organiserades av Ed Graff utvecklades från en anspråkslös början till ett forum som konsoliderade och enade all världens forskning i elektrisk biofysik." IKRAs adress är 2202 Quentin Rd., Brooklyn, N.Y. 11229, USA.

GB

Psi-tidskrifter

1981-82 års International Guide to Psi Periodicals and Organizations (en internationell förteckning över psi-tidskrifter och organisationer) är nu klar. Det är den 8:e upplagan och den kommer från Inner Space Interpreters (Isis) i Kalifornien. På 68 sidor får man informationer om tidskrifter och organisationer som behandlar parapsykologi, spiritualism, metafysik, UFO, religion, astrologi, slagruta, healing, andligt sökande, ockultism m m.

Guiden började utges 1973. För varje upplaga har intresset ökat. I häftet nämns tidskrifter från många länder, även Sverige, med kortfattad beskrivning av typ av innehåll samt adress och prenumerationspris. Häftet används av forskare, författare, bibliotek och universitet över hela världen. Man tar inte emot annonser, och det är ingen avgift för att vara med i guiden.

Guiden kostar 4.50 dollar (inkl. porto), alltså ungefär 20 kronor.

Det finns fler tidskrifter än man tror. Själv har jag sett flera för mig obekanta, som jag skulle vilja lära känna.

Adress: I.S.I.S., P O Box 1133, Magnolia Park Station, Burbank, Ca 91507, USA.

GB

Påverkan från högspanning

Forts

kunna genomföra en större undersökning av hur människor upplever variationer av olika klimatfaktorer (där jonbalansen ingår som en faktor).

SMHI i Norrköping och Socialmedicinska institutionen vid Linköpings universitet ska bl a studera sambandet mellan sjukskrivningar och förändringar i luftens jonhalt utomhus.

Adresser:

Att bo, Box 8310, 104 20 Stockholm, tel. 08 - 785 30 00

Dagens industri, Ahlén & Åkerlunds Förlag, lösnr. exp., Torsg. 21, 105 44 Stockholm, tel 08-736 40 00.

Göran Brusewitz

Nils-Olof Jacobson

HOLISTISK BOKVANDRING

”Holistisk medicin” är ett begrepp på modet.

Det rymmer en rad terapier, där man säger sig ta hänsyn till ”hela” människan.

Kan jag med hjälp av böcker utveckla min personlighet och bota mina sjukdomar? Kanske inte – men böcker kan ge mig impulser hur jag kan arbeta med mig själv för att utveckla mig i bestämda avseenden och för att förbättra min hälsa. På den engelskspråkiga bokmarknaden har ”Self-help books” länge funnits i rikt urval. Det finns inte många skrivna på svenska, men jag ska här ta upp en svensk och en trave översättningar. De är alla ganska nyutkomna.

Lars Wiberg, som arbetar med chefsutbildning inom näringslivet, har skrivit *Vilja välja verklighet* (Norstedts, 145 sidor). Den riktar sig till människor som vill öka sin personliga effektivitet. Det gäller att dels ”göra saker rätt”, dvs att åstadkomma ett visst arbete med så liten insats som möjligt, dels att ”göra rätt saker”, vilket är en fråga om värderingar. Personlig effektivitet innebär enligt Wiberg att ha stor tillgång på energi och att ha förmåga att använda den energin för ändamål som man själv tycker är meningsfulla. Boken behandlar de psykologiska hindren för detta, prioritering, hur man sätter mål på lång och kort sikt och planerar så att de kan genomföras. Det gäller att öva sin självständighet, att leva utifrån sig själv snarare än utifrån andra. Framställningen är praktiskt inriktad, klar och vettig, men berör mest situationer i arbetslivet.

Rent personliga problem tas desto mer ingående upp i *Självförändring* av Teegen, Grundmann & Röhrs (Forum, 213 sidor). Tre kvinnliga psykologer från universitetet i Hamburg ger en mycket praktiskt inriktad handledning i hur man kan arbeta med beteenden

som man själv inte är nöjd med, som stör eller hämmar: allt från kontaktsvårigheter, rädsla och fobier till rökning, överätande och alkoholmissbruk. De utgår från att de flesta av våra beteenden är inlärd, och att samma mekanismer som verkar vid inlärande kan användas när man vill lära om och sluta med ett beteende. Läsaren får börja med att analysera sitt problem-beteende: vilket det är, vad som utlöser det, vilka följder det har som gör att man fortsätter med det. Sedan gäller det att så exakt som möjligt föreställa sig hur det nya, önska, beteendet ska se ut. För varje gång man lyckas avstå från det gamla och bete sig på det nya sättet i stället får man ge sig själv en belöning, göra något som man tycker om. På så vis förstärker man det nya beteendet och arbetar gradvis in det i sin personlighet. Boken är mycket systematiskt upplagd, med många exempel och arbetsblad att tillämpa på egna problem. Jag tror dock det kan vara rätt svårt att arbeta ensam efter den här metoden. Många psykologer i Sverige och utomlands använder liknande metoder i sin behandling, och kan man finna en sådan som handledare för en grupp så kan man nog komma fram snabbare.

En annan linje följer den amerikanske psykiatern Maxie Maultsby i boken *Din egen lyckas smed* (Liber, 264 sidor). Boken har undertiteln ”konsten att må bättre genom rationell självinstruktion” och beskriver hur man kan bearbeta känslomässiga problem genom att öva sig i att tänka vettigt. Det betyder inte att undvika känslor – det är för övrigt omöjligt men man kan minska upplevelsen av plågsamma,

förlamande känslor och på så vis må bättre. Jag iakttar någonting – jag tänker något om det, dvs jag säger något till mig själv om det – och jag upplever det kroppsliga resultatet av mina tankar, en känsla som kan vara behaglig eller obehaglig. Boken handlar om att ta ansvar för sina känslor och inte skylla dem på andra. Grunderna för övningarna är mycket enkla, och när man väl har satt sig in i dem är metoden lätt att tillämpa – särskilt på andras problem. Att ta itu med sitt eget verklighetsfrämmande tänkande är svårare och kräver tålmodig övning. Boken är klart och systematiskt upplagd, med långa kommenterade referat från samtal med patienter.

Maultsby har varit elev hos Albert Ellis, den psykolog som lanse-rade den så kallade rationella-emotionella psykoterapi. Men grundtankarna bakom terapin är gamla och finns klart uttryckta hos den stoiske filosofen Epiktetos, som levde på kejsar Neros tid. I sin lilla fina *Handbok i livets konst* sammanfattar han: ”Det är inte tingen som förskräcka människorna, utan människornas föreställningar om tingen”.

En annan amerikan, psykologen Wayne Dyer, har skrivit *Älska dig själv* med undertiteln ”Inte sämre än man gör sig” (Forum, 277 sidor). Den svenska upplagan har redan tryckts i 62 000 ex., den amerikanska med den vitsiga titeln ”Your erroneous zones” såldes i miljonupplaga. Också Dyer har uppenbarligen läst Ellis, fast han inte med ett ord nämner honom eller någon av sina läromästare utan framstår som om han hade kommit på alltsammans själv. Boken är mycket lätt-

läst. Varje kapitel är skrivet som en konsultation hos terapeuten. Ett ”jag nedbrytande beteende” (ex. osjälvständighet, framkallande av skuldkänslor eller ilska) beskrivs med praktiska vardagsexempel som man lätt kan känna igen hos sig själv. Sedan frågas vad jag får ut av detta beteende, varför jag fortsätter med det om det inte gynnar mig, och slutligen finns en rad handfasta anvisningar om hur beteendet kan elimineras. Du är summan av dina egna val upprepar Dyer ständigt och vill stimulera läsaren att välja det som bygger upp hans jag i stället för det som bryter ner.

Ännu en psykoterapeut i New York har nyligen kommit ut på svenska. Han heter George Weinberg och hans bok *Gör dig själv* (Corona, 207 sidor). Inte heller Weinberg namnger några läromästare. I förordet skriver han helt stolt att ”den här boken ska hjälpa dig att förstå vad du är, hur du har blivit sådan du är och hur du ska ändra dig”. Det är inte din personlighet som skapar ditt beteende, säger Weinberg och instämmer med Maultsby och Dyer – det är ditt beteende som skapar din personlighet. Det sker genom principen ”självskapande”, som kortast kan uttryckas: *Varje gång du handlar ger du ökad styrka åt den idé som motiverade handlingen*. Exempel: På väg hemifrån kommer jag att tänka på att jag kanske inte låste dörren. Jag är rädd för inbrott och går tillbaka för att kontrollera den. Om jag upprepar detta beteende, förstärker jag varje gång min rädsla för inbrott, och kan utveckla ett tvångsmässigt kontrollerande beteende i tid och otid. Weinberg ger många exempel på sådana beteenden. För att ändra dem och därav följande plågsamma känslor måste man välja andra beteenden. Men det är då viktigt att samtidigt lyssna på sig själv: vad upplever jag när jag väljer att handla på det här nya sättet i stället för det inbrott?

Också Weinberg skriver lättläst och engagerat. Både hans, Dyers och Maultsby's böcker är positiva och medryckande – det behöver inte vara så här, du har möjlighet att ändra din situation, du kan börja ändra den just nu. Du kan göra det själv, utan någon terapeut. Problemet med människorna är att de vill må bättre utan att göra vad som krävs för att må bättre, skriver Maultsby. För att få någon ändring krävs övning. För den som verkli-

gen är beredd att öva är de tre böckerna möjliga vägvisare. Jag har svårt att rekommendera en av dem före de andra. Det kan vara vettigt att se alla tre innan man bestämmer sig för vilken man närmast vill ta som handledning i självutveckling.

Att tankar och attityder direkt påverkar kroppens tillstånd är numera vetenskapligt erkänt. En rad svenska läkare och tandläkare skriver i *Psykosomatisk medicin* (red. Arne Mellgren, Natur och Kultur, 253 sidor) om psykosomatiska sjukdomar, där sambandet är särskilt omvittnat. Boken tar upp t ex huvudvärk, astma, hjärtsjukdomar, magsår, hud- och tandsjukdomar. En lång rad vetenskapliga undersökningar refereras, och boken är närmast läsvärd för sjukvårdspersonal.

Hur kan man då påverka kroppsliga besvär med psykologiska metoder? Beata Jencks, amerikansk psykoterapeut, har skrivit *Lyssna till din kropp* (Natur och Kultur, 171 sidor). Hon har stor erfarenhet av metoder för hypnos, avspänning och meditation och beskriver hur man med sådana metoder kan behandla spänningstillstånd hos sig själv. Hon använder andningsövningar, rörelser, massage och fantasiövningar. En mångfald olika övningar beskrivs i boken, tillräckligt klart för att man genast ska kunna sätta igång, och boken ger material för åratals övningar för den som vill.

Jencks kollega Dennis Jaffe är också starkt inriktad på självhjälp och egenvård. I sin bok *Din inre läkare* (Wahlström & Widstrand, 320 sidor) ger han först en översikt över forskningsresultat inom psykosomatisk medicin, mer lättläst än i Mellgrens antologi. Nästa avdelning handlar om sambandet mellan känslomässiga reaktioner och sjukdom, och bokens sista del beskriver ett program för självhjälp. Här beskrivs metoder för avslappning, beteendekontroll, inre föreställningsbilder genom meditation och fria associationer. Man kan t o m föra dialog med sina egna sjuka organ, och man kan etablera kontakt med en ”inre ledare”, en aspekt av det egna jaget som kan anta en helt personlig gestalt. Jaffe sammanfattar också metoder från olika håll, har inte så många som Jencks men beskriver dem på andra sidan mer utförligt. Det är vad som kallas holistisk medicin, där alla aspekter av

individen och hans livssituation tas i beaktande vid behandlingen av en sjukdom. Egentligen bör ett sådant program läggas upp i samarbete med läkaren. Men än finns det knappast några svenska läkare som arbetar efter dessa utgångspunkter. I väntan på det kan man få mycken inspiration av Jaffes bok.

En personlig upplevelse av psykosomatisk medicin beskriver Norman Cousins i *Att besegra sin sjukdom* (Wahlström & Widstrand, 153 sidor). Han var chefredaktör för den ansedda tidskriften *Saturday Review*, då han 1964 togs in på sjukhus för en allvarlig bindvävssjukdom som läkarna stod maktlösa inför. Hans upplevelser på sjukhuset gjorde honom ”snabbt allt mer övertygad om att ett sjukhus inte är rätta platsen för en person som är allvarligt sjuk”. I samråd med sin läkare skrev han ut sig till ett hotell, där han ägnade sig åt att läsa humanistisk litteratur och se videofilmer med bröderna Marx. Han slutade ta smärtstillande mediciner och tog i stället jättedoser C-vitamin. Efter några månader kunde han återgå till sitt arbete. Efter tio år utan återfall skrev han om sina erfarenheter i en medicinsk tidskrift. Han fick brev från tre tusen läkare i ett dussintal länder. I boken berättar han händelseförloppet och gör reflexioner över dagens och morgondagens sjukvård och över konsten att åldras med vitalitet.

Det är en uppmuntrande bok. Cousins hade en sjukdom som ansågs obotlig. Men han hade också en enorm vilja att bli frisk, och en förstående läkare som vågade ta risker och stödde honom i hans okonventionella sätt att söka bot. Var det C-vitaminerna eller bröderna Marx som mobiliserade de självläkande krafterna i hans kropp? Kanske var det i första hand hans livsvilja, att han vågrade ge upp.

Om livsviljans betydelse handlar också *Du kan bli frisk igen* (Wahlström & Widstrand, 272 sidor). Den är skriven av den amerikanske radiologen Carl Simonton, hans hustru och en medarbetare. Inom skolmedicinen anses cancer inte vara någon psykosomatisk sjukdom. Den orsakas dels av ”cancerframkallande ämnen”, dels på okänt sätt, och den behandlas med operation, strålning och cellgifter. Simonton förkastar inte dessa metoder utan kombinerar dem som det är lämpligt i det enskilda fallet. Men han är

Forts på sidan 30

Göran Brusewitz

FALLET FOLKESON

Mediet Kjell Folkesson mötte motstånd när han framträdde offentligt och för vetenskapsmän på 30-talet – på liknande sätt som medier idag, bland dem Uri Geller, möter opposition från vetenskap och press.

När mediet Kjell Folkesson blev allt mer uppmärksam, ville människor veta mer om honom och hans förmågor, vad som var sant och inte sant. Harald Schiller gjorde i boken "Fallet Folkesson – En objektiv redogörelse" (Åhlén & Åkerlunds förlag 1935) en sammanställning av vad som hänt och skrivits. Den boken är källan till denna artikel.

Det är på tre punkter som jag anser Folkesson intressant: 1. Han var allmänt medial. 2. Det han framför allt behärskade var psykometri, vilket är och var en ganska ovanlig psykisk förmåga. 3. Den reaktion som uppstod bland den tidens vetenskapsmän var typisk. Motståndet mot Folkesson kan jämföras med det som idag drabbar bl a Uri Geller.

ATT LÄSA FÖREMÅLS HISTORIA

Den av Folkessons förmågor som blev mest undersökt och debatterad var den psykometriska. Hans ögon förbands med leukoplast och handduk, vilket man antog skulle göra det omöjligt för honom att se de föremål han fick att uttala. Sedan fick han försöka med olika föremål, brev eller namnteckningar. Han kunde därvid berätta något om föremålets historia eller om ägarens historia. När det gällde brev, kunde han berätta om avsändare och mottagare, deras bostäder och om händelser som var förknippade med brevets avsändare. Av en namnteckning fick Folkesson olika intryck som gällde personens liv, arbete, miljö och dylikt.

En annan förmåga han ägde var

att i självframkallad trans snabbt besvara frågor. Han skrev då med vänster hand och var själv ovetande om vad han skrev. Svaren kunde komma på fjorton olika språk, bl a runskrift. Anmärkningsvärt var att Folkesson i vaket tillstånd skrev med höger hand.

OFFENTLIGA FRAMTRÄDANDEN

Namnet Kjell Folkesson var en pseudonym, vald för att dess bärare skulle undgå offentligheten. Hans rätta namn var Kjell Folkesson Palander. Han var född i Stockholm 1910.

Han upptäcktes av Harald Schiller, när han skulle försöka avgöra om några tavlor, som var odaterade och utan signatur, kunde vara äkta. Det blev sedan fler privata seanser, där han fick demonstrera sina förmågor, främst att uttala olika föremål. Alla som deltog i dessa seanser blev mycket fascinerade, och ryktet om Folkesson spred sig snabbt. Det ledde till att han ställde sig till Sydsvenska Dagbladet Snällpostens förfogande för dess julinsamling för nödlidande och gjorde tre offentliga framträdanden, två i november 1934 och ett i januari 1935. Dessutom ordnade han själv två framträdanden. Fyra av dessa framträdanden förlöpte väl, men det sista blev inledningen till den häftiga diskussionen för och emot honom.

POSITIVA OMDÖMEN

Dr Sten Broman recenserade de tre första framträdandena, och hans

kommentarer var mycket positiva för Folkesson. Han redogjorde ingående för de olika föremål som Folkesson försökte uttala, och man slås, när man läser Schillers bok, av hur bra Folkessons beskrivningar stämmer. Föremålen hade ofta en mycket speciell historia, som det måste ha varit helt omöjligt att få fram även för den som ser föremålen. Folkesson hade som sagt alltid leukoplast för ögonen och en handduk runt huvudet.

Vid dessa offentliga framträdanden inför publik inledde han alltid med uttorkningar av föremål, brev och handstilar och avslutade med att i trans besvara frågor. Närvarande var även vetenskapsmän och läkare.

Strax efter seansen i januari 1935 ställde han upp i en första seans bara för vetenskapsmän och lyckades mycket bra. Pressens intervjuer med några av de närvarande var övervägande positiva. Sten Broman framhöll att ögonen på mediet överklustrats så grundligt att det efter seansen var mycket svårt att få bort klistret.

PRESSEN GER SKEPTIKERNA STÖD

Efter nästa framträdande inför publik i Landskrona den 27 januari började den offentliga debatten. En folkskollärare visade för en journalist hur man kunde göra: Han gned in ögonbryn och ögonhår med vaselin innan leukoplasten klistrades på. Sedan kunde han med några få rörelser med ögonbryn och panna få plåstren att lossna så att det blev fri passage för blicken längs näsan.

Folkskolläraren ville visa att det under vissa betingelser fanns möjlighet att se trots leukoplast och handduk. Han sade sig dock aldrig ha "avslöjat" Folkesson. Att han senare beskyldes för detta berodde mycket på det sätt på vilket journalisten avslutade artikeln i tidningen. Han försökte där visa hur Folkesson, om han använt sig av detta sätt att se de olika föremål han fick i sin hand, kanske hade kunnat dra tillräckliga slutsatser för att kunna beskriva föremålens historia. Många okritiska människor läste detta som att Folkesson blivit "avslöjad". Sten Broman och flera andra som intervjuades påpekade det orimliga i denna "förklaring". Folkesson var ju inte hjälpt av att kunna se föremålen – föremål och namn/brev sade i sig inte tillräckligt. Dessutom påpekade Broman att han själv hade satt på plåstren vid experimenten i Lund, och vid det tillfället fanns ingen vaselin på ögonen.

Folkesson fick också själv kommentera kritiken mot honom och nämnde då bl a ett försök som genomförts på en tidningsredaktion i Helsingfors inför en synnerligen väl utvald kontrollkommitté. En av Finlands skickligaste ögonkirurger var närvarande och förseglade Folkessons ögon med ett bandage som han själv medfört och som var fullständigt ogenomskinligt och oförskjutbart. På ögonen lades först bomull, sedan s k ögonskållor, därefter bomull och ytterst lindades flera meter elastisk ogenomskinlig binda runt hela ansiktet.



Kjell Folkesson provar sin psi-kraft med förbundna ögon.

För en samling psykiatrer gjordes lyckade experiment, dels i mörker, dels med en pappskiva mellan Folkesson och föremålen.

EXPERIMENT INFÖR KRITIKER

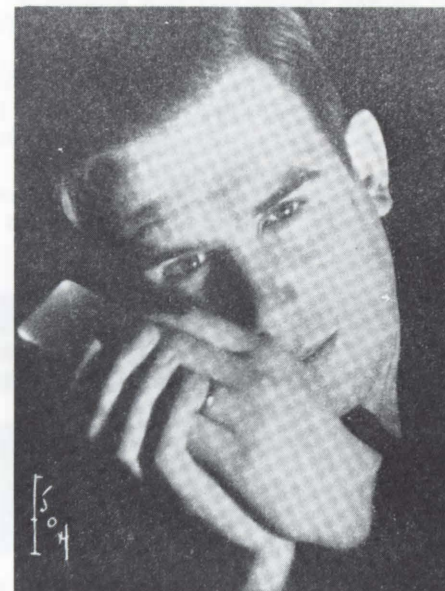
Därefter blev det några privata seanser, först en som Folkesson avbröt. Den seansen var från början tänkt som ett litet samtal med docent Malmros i Lund. På lasarettets öronklinik, dit de åkte för att kunna samspråka i lugn och ro, väntade dock en skara vetenskapsmän i operationssalen. De flesta av dessa var okända för Folkesson. De var alla synbarligen inriktade på att en utlovad seans skulle äga rum.

Folkesson blev helt överrumplad. Han ansåg sig oförmögen och alltför trött att genomföra några försök, men ändrade sig – som han senare förklarade, eftersom de församlade annars troligen skulle ha sagt att han i det avgörande ögonblicket dragit sig undan.

Folkesson blev dock förgärd över den oerhörda misstänksamhet de visade och avbröt seansen.

Efter denna avbrutna seans följde några mycket lyckade privata seanser inför människor som var mer intresserade av att försöka förstå än av att avslöja och som var mer humanister än naturvetare och därför bättre lämpade att förstå metapsykiska fenomen: docent Olle Holmberg, dr Sten Broman, författaren Harald Schiller och professor Efraim Briem.

All debatt gjorde att Folkesson välvilligt ställde sig till förfogande för ytterligare en seans inför vetenskapsmän, i Lund. Han ställde då som absoluta krav att få bestämma tid, plats och publik samt att seansen skulle bli absolut privat. Professor Briem fick i uppdrag att sammankalla lämpliga personer vilka skulle träffas i förväg och välja ut lämpliga föremål. Av detta blev dock intet. Docent Malmros och professor Wallengren hade redan ordnat experimenten efter sina begrepp och professor Briem fick först mot slutet av seansen anordna ett experiment. I stället för psykologer blev det läkare och naturvetare i publiken, platsen blev ett undersökningsrum, vilket är deprimerande och hämmande på psykiska krafter. Han kände dessutom misstron och oviljan strömma emot sig. Här gällde det inte att observera något nytt, något som kunde förändra de en gång uppritade cirk-



Kjell Folkesson i kamerapose: ögonblick av koncentration inför en uppgift.

larna, utan här gällde det att avslöja "humbug".

Diskussionen redovisades efteråt. Att notera är att Folkesson, kanske lite väl dumdrigt, än en gång ställt upp på seans trots att villkoren aldrig blev hans egna. Han ställde sig frivilligt och gratis till förfogande för att få sin förmåga granskad, trots att han efter de föregående seanserna hade blivit hånad och utskrädd i pressen som "avslöjad".

SÖKANDE EFTER FUSK

Kritikerna visade i tre experiment hur en person på olika sätt kan se ett brev eller ett föremål trots att ögonen är förbundna. De var helt fixerade vid att förklara Folkessons förmåga med att han kunde se det föremål han skulle försöka uttala och glömde helt bort att detta oftast inte spelade någon avgörande roll. Han kunde ju berätta mycket mer om föremål, föremåls ägare, brevets avsändare och mottagare än man kan få fram genom att se föremålet eller brevet.

Folkessons kritiker benämner jag kritikerna och det andra lägret oppositionen.

I det första experimentet visades att man kan läsa ett brev utan att öppna det – om det genomdränkts med eter! Invändningarna här var att detta inte räckte för hopvikta brev, som Folkesson också hade lyckats med, samt att det skulle ha märkts, framför allt på lukten, om Folkesson använt eter!

I nästa försök visades att man kan

se genom leukoplast och handduk – genom att leukoplasten så småningom mjuknar, varvid man kan skönja en svag ljusstrimma. Samtliga närvarande erkände att detta förband ej var tillräckligt. Invändningen från oppositionen var att det inte slagits fast att Folkeson hade sett. Kritikerna ansåg att alla hans experiment var tvivelaktiga på grund av förbandets ineffektivitet. "Kritiken dömde Folkeson endast efter vad den själv sett och ansåg sig ej kunna eller vilja uttala sig om värdet av de experiment som oppositionen framlade", bl a de fall där det inte kan ha haft någon betydelse om han sett eller ej.

I det tredje försöket visade en läkare att han kunde läsa ett i absolut mörker framlagt brev utan att de närvarande alls kunde märka det – genom att han i handen gömde en mycket liten tub med reflexspegel och lampa! Men några bevis för att Folkeson verkligen använt hjälpmedel företeddes inte.

Kritikerna försökte alltså visa hur Folkeson med olika hjälpmedel kunde ha läst ett förseglat brev och kunde ha sett/läst i mörker. Där emot kunde de inte bevisa att Folkeson verkligen hade använt sig av dessa hjälpmedel. Inte heller kunde de på något godtagbart sätt förklara hur Folkeson kunnat yttra sig om förhållanden som inte brev eller föremål i sig gav några upplysningar om.

OKRITISK KRITIK

Vad kan man säga om det sätt på vilket Folkeson bemöttes? Hur objektiv och neutral jag än försöker vara kan jag inte annat än se att kritikerna endast och till varje pris ville bevara sina cirklar orubbade och "avslöja humbugen". Bara de kunde peka på någon liten svaghet, så ansåg de ett experiment avslöjat.

Någon förståelse för vad psykiska krafter är visades ej. Olämpliga lokaler valdes. Folkesons egna krav godtogs inte. Kritikerna ansåg att de kunde behandla honom hur som helst, som ett försöksobjekt vilket när som helst skulle stå redo att undersökas och eventuellt avslöjas.

Folkesons försvarare såg mera realistiskt på experimenten. De erkände vissa svagheter i arrangemangen, men ansåg att Folkeson inte genom fusk hade kunnat uttöka föremålen på det sätt han gjorde. Kontrollåtgärderna var inte hundraprocentiga men ändå till-

räckligt goda för att man skulle ta honom på allvar.

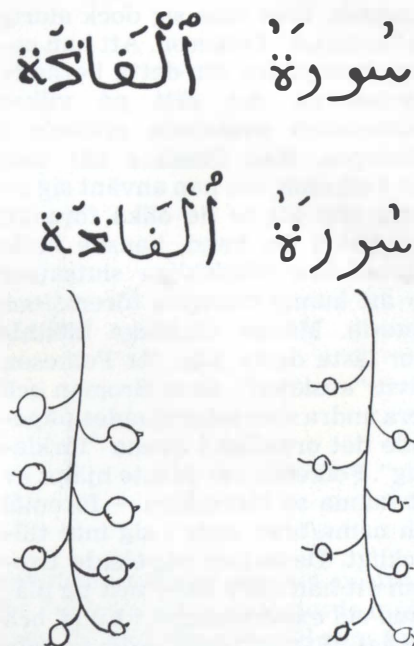
FOLKESON – GELLER

Den mentala försvarsinställningen mot det som kunde rubba uppdragena cirklar var avgörande i reaktionerna på Folkeson. Och likadant är det med dagens kritiker av parapsykologiska fenomen, t ex de kritiker som avvisar Uri Geller. Många lyckade experiment nämns aldrig av kritikerna, men vissa teoretiska möjligheter att fuska nämns och görs stor affär av – radiosändare i tändarna och dylikt. Men det visas aldrig att Geller verkligen har använt sig av otillyfta hjälpmedel.

SKULLE ENS DET PERFEKTA FÖRSÖKET GODTAS?

Vi vet ju numer att det krävs av parapsykologiska experiment att alla försiktighetsåtgärder vidtagits, så att kritikerna inte kan peka på en enda svag punkt. Men hur reagerar de om de ställs inför ett helt säkert experiment – om ett sådant är möjligt, därom råder delade me-

ningar. Kanske anser de då att detta fenomen inte är värt en närmare utforskning. . .



Ett par exempel på Folkesons förmåga att avbilda skrift och teckningar som han inte sett. Originalen överst och till höger.

Guide till innehållet i psi-tidningar

För den som vill veta vad psi-tidningar tar upp i sina olika nummer kommer nu en lämplig publikation. Tidskriften Zetetic Scholar planerar utge ett newsletter, med ett nummer per kvartal, bestående av xerox-kopior av innehållsförteckningarna i tidskrifter som behandlar det paranormala. Den nya publikationen får namnet The ZS Paranormal Contents Bulletin. Förutom innehållsförteckningarna tar man med adresser och prenumerations-

priser. Just nu håller man på och skaffar sig tillåtelse att få kopiera innehållsförteckningarna, och man räknar med att ta med minst 30 tidskrifter i varje utgåva av bulletinen. Prenumerationspriset på ZSPCB väntas bli ca 10 dollar per år. Red. är öppen för förslag och intresseanmälan. Skriv till The Editor, Zetetic Scholar, Department of Sociology, Eastern Michigan University, Ypsilanti, Michigan 48197, USA.

Källa: Parapsychology Review, jan. – febr. 1981.

GB

NÄRRADION FÖR DIG SOM BOR I STOCKHOLM

Lyssna på 88 MHz, strax intill P1 på FM-bandet.

Föreningen för Psykobiophysik sänder programmet "Nya Dimensioner" varje onsdagskväll kl. 20.00 och varje söndagskväll kl. 22.00.

Om livet, döden och nya dimensioner av verkligheten. Telepati, klarsyn, psykikinesi, UFO, Nya tidsåldern m m.

tidigare nummer – MEDIUM – tidigare nummer

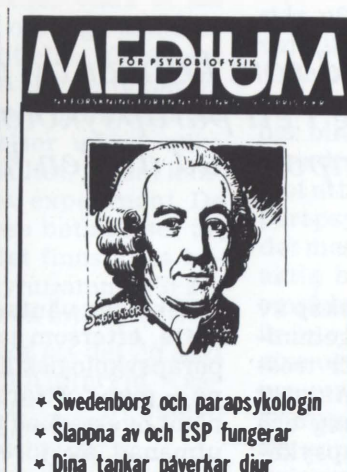
Nr 10 1978 6 kr:
Strindbergs ockulta världsbild
Strindberg och Swedenborg
Har kristaller ett kraftfält?
Uri Geller på blixervisit



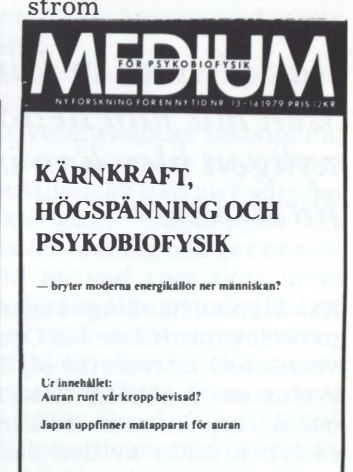
Nr 11 1979 6 kr:
Svensk forskare: Växter har en okänd strålning
Eva – känd för framtidsförutsägelser
Medvetande, materia och energi – paravetenskaplig konferens 1978
Psi-upplevelser i facklitteratur



Nr 12 1979 6 kr:
Swedenborg och parapsykologin
Slappna av och ESP fungerar
Dina tankar påverkar djur
Utländska pressklipp: Parapsykologi är biologi i Sovjet

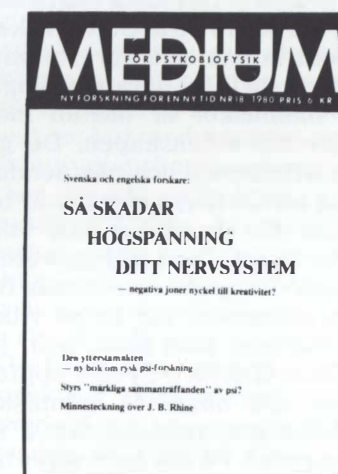


Nr 13-14 1979 12 kr:
Kärnkraft, högspänning och psykobiophysik – bryter moderna energikällor ner människan?
Auran runt vår kropp bevisad?
Japan uppfinnar mätpapparat för auran
Fruktur alstrar egen ström



Nr 15-17 1980 30 kr:
DÖDEN — LIVETS STÖRSTA ÄVENTYR?
Ett temanummer om Döden

I dödens gränsland (Moody), Reinkarnation i psykoterapi, Svensk läkare undersöker upplevelser nära döden (Duvernoy), Den tibetanska dödsboken, Spiritualismen som vetenskap, Döden är livsviktig (Kübler-Ross), Ut-ur-kroppen upplevelser, Medvetandet och döden.



Nr 18 1980 6 kr:
Så skadar högspänning ditt nervsystem – negativa joner nyckel till kreativitet?

Den yttersta makten – ny bok om rysk parapsykologi. Utförlig anmälan. Nygammal syn på parapsykologin: Styrts psi av "märkliga sammanträffanden"? Parapsykologins pionjär Joseph B. Rhine död. Utförlig minnesteckning.



Nr 19 1981 7 kr:
Rymdens svarta hål – finns de, och ifrågasätter de Einstein?

Martin Johnsons bok Parapsykologi – ett mästerverk eller svår och tungläst? Utförlig anmälan.

Parapsykologin i Göteborg – institut för undervisning och forskning
Fysikerna vid SRI, Targ och Puthoff: Människan är clairvoyant!

Ta del av en fascinerande och utmanande forskning: recensioner, rapporter från konferenser, exklusiva intervjuer med välkända forskare, och mycket mycket mer. Betala genom att sätta in summan för de/n tidning/ar Du beställer plus 1 kr till porto på pg 37 79 90 - 7, Föreningen för Psykobiophysik. Ange TYDLIGT vilka nummer Du beställer.

Jeffrey Mishlove

Intervju med Ray Hyman om PARAPSYKOLOGISK FORSKNING

Ray Hyman är känd som kritiker av parapsykologin. Men när han deltog i ett parapsykologiskt konvent nyligen blev han imponerad av den höga kvaliteten på forskningen.

Ray Hyman har länge i egenskap av psykolog (professor vid Oregonuniversitetet) intresserat sig för tros-systemens psykologi. Han åtnjuter också respekt som en kunnig och rättvis kritiker av den parapsykologiska forskningen, och han är medlem av verkställande rådet inom *the Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal* (kommittén för vetenskaplig undersökning av påstådda paranormala fenomen). I augusti 1979 deltog han, för första gången, i ett konvent anordnat av *the Parapsychological Association* (parapsykologiska föreningen). Han kom därifrån med en del intryck och iakttagelser som kanske överraskar några. På konventet intervjuades han av Jeffrey Mishlove, vilken erhållit en filosofie doktorsgrad i parapsykologi vid Kalifornienuniversitetet i Berkely.

Mishlove: Du har under lång tid förknippats med en skeptisk ståndpunkt gentemot parapsykologins anspråk. Jag är mycket intresserad av att få veta vilket intryck du har fått av den parapsykologiska föreningens konvent i sin helhet och av det parapsykologiska området som helhet – med tanke på att den parapsykologiska föreningen nu i tio år har ägt medlemskap i *the American Association for the Advancement of Science* (amerikanska föreningen för vetenskapens främjande).

Hyman: Jag kom hit som skeptiker, men jag skulle vilja säga att jag har fått ett överväldigande intryck av den höga kvaliteten på den forskning som här har redogjorts för och av den imponerande insikt och medvetenhet om problemen som har visats av de personer jag

träffat. Jag väntade mig mycket av detta, eftersom jag har läst en del parapsykologisk litteratur på sistone – men fortfarande är jag angenämt överraskad av att ständigt bli utmanad av företeelser som inte lätt låter sig bortförklaras eller avfärdas på kritikernas vanliga eller ytliga grunder. Det finns några deltagare här som svarar mot kritikernas slentrianmässiga föreställning om det värsta inom parapsykologin. Dessa människor är nästan motståndare till vetenskapen. De gör många uttalanden och påståenden. Men jag ser att deras närvaro är besvärande för de andra här, vilka försöker upprätta en legitim vetenskap, och det tycks inte finnas fler sådana människor här än på vilket annat konvent som helst, som jag skulle kunna delta i. Tyvärr uppfattar man lätt några få människor som dessa som representativa för hela området. På det hela taget har jag ett mycket gott intryck av de flesta som jag träffat och av deras goda tankeförmåga. En annan stor överraskning för mig är att finna att jag till nästan hundra procent håller med de flesta som jag har talat med. De är skeptiska. Inte några här är tvättäkta troende, ty i annat fall skulle de inte hålla på med vetenskap.

Mishlove: Hur ser du parapsykologins framtid?

Hyman: Jag har diskuterat detta med många människor här. Det är ett intressant ämne. En tänkbar händelseutveckling är att om parapsykologerna lyckas uppnå en del av sina mål, så gör de sig själva överflödiga. Om de lyckas konstruera det upprepbara experimentet, om de finner förutsättningar under vilka vem som helst, skeptiker eller

troende, kan få positiva resultat, då finns möjligheten att vi slutar tala om paranormala fenomen och att parapsykologin absorberas i skilda grenar av fysiken, psykologin eller något annat område. En annan tänkbar händelseutveckling, den som Martin Johnson har i tankarna, är att parapsykologin för närvarande befinner sig på samma nivå som en gång alkemin. Alkemin var aldrig en vetenskap, men den ledde till en ny vetenskap – kemin. Johnson menar att parapsykologin kan vara på gränsen till att bli en vetenskap. Det är då en förhoppning att en hel ny vetenskap skall uppstå ur parapsykologins framgångar – men inte absorberas i vetenskapen så som nu.

Mishlove: Förväntar du dig som ett resultat av det här konventet att parapsykologerna kommer att ha ett mer nära samarbete med medlemmar av den så kallade lojala oppositionen – alltså med kritiker utanför området?

Hyman: Tyvärr tror jag inte att så blir fallet. Min egen kritik, som en kritik med ansvar, gäller sådant som parapsykologerna inte har kontroll över. Som jag ser det, gör de vad de förmår för att åstadkomma bästa tänkbara vetenskap, i vetenskapens bästa traditioner. Deras problem är att de inte har ett bra fenomen att arbeta med. Har de ett fenomen, så är det mycket gäckande till sin natur. Det är mycket svagt och uppträder mycket sporadiskt. De har inget grepp om det. Innan de har upprepbara fenomen, som kan iakttas av de flesta, oberoende av tro, så har parapsykologin inga som helst utsikter att bli accepterad som en vetenskap. Det är inte ens säkert att den

skulle accepteras av den vetenskapliga världen om den hade upprepbara fenomen. För närvarande avvisas parapsykologin av de flesta vetenskapsmän på grunder som inte har något att göra med den nu pågående parapsykologiska forskningen. De flesta vetenskapsmän har inte ens någon kännedom om vad som sker inom parapsykologin. Jag behövde läsa litteraturen och komma hit till konventet för att få veta något om vad som pågår. Så det är möjligt att även om parapsykologin skulle lyckas tillbakavisa den offentliga vederhäftiga kritiken, så kan den ändå inte tillbakavisa de dolda skäl som finns till motståndet mot parapsykologin. Det finns starka emotionella faktorer som gör att folk inte vill acceptera resultaten av den parapsykologiska forskningen och vad de kan föra med sig.

Mishlove: Du betraktar inte den parapsykologiska föreningens inval i AAAS (den amerikanska föreningen för vetenskapens främjande) som ett verkligt erkännande av parapsykologin från den vetenskapliga världen. Är vetenskapsmän fortfarande, i stort sett, fientligt inställda?

Hyman: Ja, det är obestriddligt. Det är svårt att säga vilka som är fientliga. En nyligen gjord undersökning visar att majoriteten akademiker, oberoende av område, med undantag för psykologerna, menar att parapsykologin bör ges en chans och att det kan finnas goda utsikter att detta kan leda någon vart. Detta är raka motsatsen till vad folk väntar sig. Men det är ganska klart att maktstrukturen inom vetenskapen, vilken kontrollerar tidskrifterna och fonderna, fortfarande är övervägande fientligt inställd till parapsykologin. Så verkar det vara. Fientligheten och den avvisande hållningen till parapsykologin har troligen mycket litet att göra med rationella grunder eller med kännedom om vad som pågår.

Mishlove: Tror du att en del av dessa fientligt inställda personer skulle ändra sin inställning om de fick sådana erfarenheter som du har haft under detta konvent?

Hyman: Det skulle jag tro. Ja. Om de som är fientliga ville uppleva ett konvent som detta, tror jag att de skulle tvingas ändra grunderna för sina invändningar mot parapsykologin på ett ganska dramatiskt sätt. De skulle få lov att hitta nya skäl för sin inställning.

Mishlove: Du nämnde att parapsykologin inte kan visa upp ett upprepbart experiment. På detta konvent har det hävdats att man

uppnått någonting som man kallar "statistisk" eller "sannolikhetsmässig" upprepbarhet, när kanske ett experiment av tre ger signifikant resultat. Det påståendet gör inget intryck på dig?

Hyman: Jag tror inte det är sant. Med all aktning för John Palmer håller jag inte med honom, och några andra, om detta – och många parapsykologer här är överens med mig. Vi har inte ens denna statistiska upprepbarhet. Statistisk upprepbarhet vore att specificera de förutsättningar under vilka vi får resultat under låt oss säga jämnt 60 procent, 50 procent eller 20 procent av tiden. Men inte ens detta har vi. Jag tror att de flesta här menar att det finns betingelser under vilka man aldrig får resultat, såsom kanske i vissa typer av experiment. De vet inte vilka dessa betingelser är, men de tror att det finns vissa betingelser som är gynnsamma för resultat och andra som inte är det.

Mishlove: Jag tror att det du sagt är tillräckligt för min intervju – såvida du inte har ytterligare någon synpunkt som du vill nämna.

Hyman: En del mycket intressanta tankar har fallit mig in, vilka jag har diskuterat med olika människor här. En synpunkt som kan vara värd att nämna är den att jag, som kritiker, en kritiker med ansvar, är mest intresserad av att få lära mig något om hur medvetandet arbetar, och hur vetenskapen arbetar, så att vi kan dra bättre lärdomar av våra misstag och inte upprepa gamla misstag samt vara bättre på vår vakt mot självbedrägeri, något som jag är mycket intresserad av. Och jag skulle vilja säga att detta är en målsättning som nästan varje parapsykolog med ansvar har. Jag finner att jag har samma målsättning som de. Jag tror att vi alla har en gemensam strävan att bedriva den bästa vetenskap vi förmår och gardera oss så bra som möjligt mot kända sätt att lura oss själva samt skaffa oss kännedom om andra sätt som vi kan ha att föra oss själva bakom ljuset. Jag tror att det är en målsättning som finns hos alla här.

Jag tror att, i den bästa av världar, kritiska organisationer som den jag tillhör skulle kunna förena sig med den parapsykologiska föreningen i denna gemensamma målsättning. Jag vet att parapsykologer är lika illa berörda som jag av falska påståenden som görs om paranormala fenomen och av människor som hänger på och försöker utnyttja den parapsykologiska föreningen. Jag hoppas att vi i den bästa av världar kan arbeta tillsammans i en gemensam strävan mot dessa mål.

EFTERSKRIFT

The Skeptical Inquirer har erbjudit Ray Hyman att skriva ett kort postskriptum till intervjun.

Mina uttalanden, så som de återges i intervjun, gjordes utan någon förberedelse och var helt och hållet spontana. Om jag haft tid att tänka över frågorna, så hade jag, helt naturligt, uttryckt mig annorlunda och varit mer angelägen om att undvika varje missuppfattning av min inställning. Men jag är villig att låta mina uttalanden stå som de står, eftersom de återger vad jag sa vid tillfället.

Det torde vara känt att jag inte tror att ESP eller PK existerar eller har blivit vetenskapligt fastställt. Å andra sidan reagerar jag kraftigt mot att kritiken av den nu bedrivna parapsykologiska forskningen för det mesta är okunnig och ger en felaktig bild av vad som sker inom området. Sådan illa grundad kritik är inte bra varken för parapsykologins utveckling eller för skeptikernas strävan att lägga fram en väl grundad kritik. Om de som tagit på sig uppgiften att angripa parapsykologins påståenden, också hade velat rättvist och noggrant betrakta det som de angriper, då hade vi kanske idag kommit mycket längre i förståelsen av varför så många högt kvalificerade forskare kan göra påståenden som vi skeptiker finner svåra att tro på.

Jag tror att om många av dem som i likhet med mig kritiserar parapsykologin, hade varit med mig på den parapsykologiska föreningens konvent och lyssnat till de många föredragen, då hade de fått hålla med mig om att kvaliteten på undersökningarna och den sofistikerade nivån på statistiken var på det hela taget hög. Parapsykologernas diskussioner och kritik av varandras rapporter var av hög kvalitet och av inträngande natur. Och parapsykologerna tycks vara lika intresserade som vi skeptiker av att finna felkällor i och tänkbara alternativa förklaringar till varandras arbeten.

Jag hävdar inte att parapsykologin skall kritiseras mindre. Tvärtom tror jag att det behövs mer kritik av parapsykologin. Men jag tror också att kritiken behöver vara relevant och ta upp det parapsykologiska bevismaterialet när de är som bäst.

RAY HYMAN

Anm. Intervjun är hämtad från The Skeptical Inquirer, nr 1, årgång 5, s. 63 – 67, Box 29, Kensington Station, Buffalo, N.Y. 142 15 USA.

VÄLJA FRAMTID

Temadag i Storkyrkan

Storkyrkans temadagar har kritiserats av en del. Frågan är: Är det rätt att låta trosgrupper och ideella rörelser framföra sina budskap i själva kyrkorummet? Ja, säger prästerna i Storkyrkoförsamlingen och fortsätter sin linje.

Reportage Maria Adkinson

– Människor kan kanske inte leva hur länge som helst med en kyrka och en religion som inte tar tag i frågorna om kropp och själ, liv och död, mikrokosmos och makrokosmos, den lilla människans inre rymd och den yttre rymden.

Så säger pastor primarius Ludvig Jönsson i Dagens Nyheter, där han den 18 februari svarar på kritiken mot temadagarna i Storkyrkan i Stockholm. Hans medarbetare, prästerna i Storkyrkans församling, är av samma uppfattning:

– Vi har, liksom flera av senare års präster i Storkyrkan, och i gott sällskap med biskoparna Ingmar Ström och Lars Carlzon, avisat den intolerans som innebär att man försöker inskränka kristnas fria sökande, säger prästerna i en gemensam artikel i Storkyrkans församlingsblad. De välkomnar alla sökare – astrologer, spiritualiser, muslimer, hinduer och buddhister till samtal och gudstjänster i Storkyrkan.

När man möter de här prästerna, blir man snabbt övertygad om att det inte rör sig om ett tillfälligt infall eller ett plötsligt hopp i galen tunna. Anders Blomquist berättar att hans eget engagemang i temadagarna är resultatet av många års funderingar.

– Redan under studietiden tyckte jag att det var något som saknades, det fanns viktiga frågor som inte togs upp. Kyrkan bör kunna verka för en djupare förståelse av universum och en djupare förståelse av vad som står i bibeln. Jag har länge känt att en djupgående förändring håller på att ske i vår till-



Ludvig Jönsson, Johan Galtung och Ralph Monö diskuterar världens framtid.

varo, fast jag har inte kunnat formulera vad jag känner. Nu, sedan vi började med temadagarna, är det som om de här tankarna, hos mig och hos andra, får en möjlighet att komma till uttryck. Vi vill ge alla en möjlighet att artikulera sig, ge uttryck för sina tankar.

De här tankegångarna och frågeställningarna är inte heller nya för Ludvig Jönsson:

– När jag var student i Lund på 40-talet umgicks jag med människor som fick mig att vidga min tankevärld. En av dem var Göte Bergsten, grundare av Sankt Lukasstiftelsen. Han var medial, och det var

något helt naturligt för honom, detta med parapsykologiska företeelser. En annan var John Björkhem som arbetade med själens utforskning.

– Har din vänskap med dem påverkat din tro?

– Ja, visst har den haft betydelse för min tro, säger Ludvig Jönsson. Genom att man räknar med dessa saker blir en religiös upplevelse mer möjlig.

GALTUNG I PREDIKSTOLEN

Den tredje temadagen i Storkyrkan hölls söndagen den 22 mars och in-

leddes med högmässa klockan elva.

Denna gång handlade det om att "välja framtid" – om miljön, om ändrad livsstil, om vårt ansvar för jordens och människornas möjlighet till överlevnad och ett meningsfullt liv.

Inledningstalare var professor Johan Galtung, norsk freds- och framtidsforskare, som nu är verksam i Genève. Miljöfrågor och världsekonomiska problem hänger utan tvivel samman med vår livsåskådning och världsuppfattning, menade Johan Galtung. Alla är ense om att världen befinner sig i en kris. Västländerna förmår inte längre kontrollera världshandeln och världsekonomins utveckling, utan hela det invanda systemet knakar i fogarna.

Vår världsuppfattning spelar en stor roll. Galtung gjorde en jämförelse mellan den västerländska människan och en helt annorlunda typ av människa, en österländsk theravada-buddhist. Västerlänningen utgår från att världen är organiserad så att väst är primus motor, alla initiativ kommer från oss i väst. Det är vi som får saker och ting att hända. Buddhisten däremot har ingen föreställning om att han är världens centrum, han har ingen ambition att styra och ställa i världen. I hans världsbild är alla delar i en helhet.

Västerlänningen lever med ytterst kortsiktiga mål. Buddhistens tidsbegrepp omfattar tusentals år framåt och bakåt.

Västerlänningen betar sig som om människan har själ medan hela den övriga naturen är obesjälad och fritt kan exploateras. Buddhisten känner stark samhörighet med naturen. Under en övergående period visade österlänningar ett visst intresse för västerländska matvanor, men nu har man återgått till vegetarism. Buddhisten vill värna alla former av liv.

Här citerade Galtung ur det berömda svar, som indianhövdingen Seattle gav till de amerikanska myndigheterna när de ville köpa indianernas mark:

– Hur kan man köpa eller sälja himmelen och vattnet? Hur kan man köpa eller sälja marken? Vattnet som glittrar och rör sig i strömmar är våra fäders blod. Landet är heligt, marken är helig. . .

Vidare har västerlänningen skapat sig ett samhälle som utgörs av jättehierarkier med centraliserad makt. Där är konflikt och konkurrens självklara ingredienser, och problem löser man med kamp. Buddhisten är inställd på att leva i ett samhälle som består av små lokala enheter som var och en är



En temadag är det inte lika strikt ordning i Storkyrkan som under en gudstjänst.

självförsörjande. När man har problem, strävar man att uppnå enighet och frid.

Västerlänningen har en tro som innebär att man kan bli frälst och undgå verkningarna av sina synder. Kristus tar på sig ens synder. Buddhisten, som inte tror på en Gud, anser inte att man kan frälsas genom att en annan får lida för ens dåliga handlingar, utan att var och en är ansvarig för sitt handlande, och på ett eller annat sätt får man erfara verkningarna därav, under det att man steg för steg, genom egen ansträngning, når djupare insikt och visdom.

Västerlandet missionerar. Buddhismen har ingen mission.

Från fredssynpunkt, fortsatte Galtung, är det ingen tvekan om vilken människotyp som är den farligaste! Det är västerlänningen som står för merparten av krigsaktioner på jorden.

Vi behöver alltså förändra vår livsåskådning och vår livsstil. Vi måste organisera små samhällen som i hög grad är självförsörjande, naturligtvis med hjälp av modern teknologi. Var och en av oss kan börja ändra vår tillvaro lite grand, ett steg i taget. Storstäderna kan bli hantverks- och industricentra där

vi tillbringar två dagar i veckan. Resten av tiden bor vi på landet. Fördelarna är många. På landet finns möjlighet till tystnad och meditation. Man lever i nära kontakt med en mindre grupp människor och har lättare att bygga upp mänskliga relationer med varandra. Man skapar små ekonomiska kretslopp, så att maten man äter odlas inom ett litet område, och övriga produkter framställs inom det lilla området. I och med att man blir beroende av sin närmaste omgivning, man får alla varor från den, så behandlar man också omgivningen väl. Förutsättningarna för brottslighet minskar alltså.

Ett land försvarar sig också bäst om det är uppbyggt av många småsamhällen. En angripare har då inte möjlighet att med några få, välriktade bomber lamslå hela landet. Därför blir också ett sådant land mindre attraktivt för angriparen. Ju mindre centraliserat, desto svårare att få kontroll över! Detta borde stå klart för alla politiker.

Mångfald är den viktigaste principen för ett nytt levnadssätt.

JOBBA GRÖNT!

Efter anförandet, som hölls från Storkyrkans predikstol, kom Galtung ned bland åhörarna och det blev fritt fram för frågor och diskussion. Många frågade vad vi kan göra, hur vi kan börja ändra oss.

– Se på de unga, svarade Galtung, de har handlat. De har flyttat ut på landet och startat små kommuner. Vi kan börja samarbeta, familjer emellan, byta tjänster, pro-

ducera och konsumera lokalt. Vi kan bilda små kooperativ, inte jättestora organisationer som dem vi har nu, utan små enheter, där varor och tjänster byts. Kvinnor kan sluta anlita daghem och i stället ordna barnpassning med varandra. När man byter tjänster, betalar man inte skatt. Genom lokalt utbyte kan man upphöra att konsumera stor-samhällets produkter, man kan sluta stödja stor-samhället, byråkratsamhället. Etablissemang kallar det att jobba svart, men vi kallar det att jobba grönt!

Hörde vi rätt? Jo faktiskt, här stod en ansedd forskare mitt i Storkyrkan och uppmanade oss att jobba svart! Nog har det börjat hända saker och ting i Svenska kyrkan. . .

Johan Galtung rekommenderade alla att läsa Schumachers bok "Small is beautiful" (Litet är vackert) samt boken "Europa 2000" av Peter Hall. Han framhöll också att politikerna reagerar mycket långsamt på folkets åsikter. Därför behövs direkta aktioner, typ motståndet mot Alta-älvens utbyggnad.

HANDLING!

Johan Galtung slöt alltså upp bakom den tanke som finns inom bl a freds- och miljörelserna i väst att världens räddning kan ske genom våra egna ansträngningar.

Att vi måste göra något, måste tro på handlingen, återkom i den efterföljande paneldebatten. Stefan Edman, lärare vid S:t Sigfrids folkhögskola, sa att vi måste vara handlingens och viljans optimister. En

avgörande fråga är, enligt Edman, om vi har en aktiv eller en passiv människosyn. Vi måste mota undan pessimismen, som hotar oss, och göra något tillsammans. Och de som gör något är bland andra miljörelsen, fredsrelsen och kvinnörelsen samt vissa grupper inom de politiska partierna och kyrkan. Vi måste hitta hoppet, förklarade Stefan Edman. I en rytande kamp måste vi välja hoppet i tro på våra resurser.

Teologen Carl-Reinhold Bråkenhielm, docent i tros- och livsåskådningsvetenskap, menade att det inte endast finns ett hot mot vår framtid, utan även mot tron på en mening och ett värde hos våra liv. Hotet ligger i passiviseringen, handlingsförlamningen, tanken att inget tjänar något till, eftersom världen ändå är som den är. Och det är lätt gjort att drabbas av resignation och handlingsförlamning. Var finner man då källorna till handlingsvilja? Jo, i visioner, ideal, drömmar. Organisationsnamnet Framtiden i våra händer uttrycker en inställning som är motsatsen till handlingsförlamning.

Ekonomi Sören Bergström ansåg att vi lever med för många självklarheter – och därför står vi där vi står. Men det är inte självklart att produktionen måste öka, att vi ska sträva efter att få det materiellt bättre, att experter vet allting bäst. Vad det gäller är, enligt Bergström, att använda våra förutsättningar så att livet görs meningsfullt.

Ralph Monö, ordförande i Jordens vänner, hade i stort sett samma budskap. Han sa att vi måste ifrågasätta effektivitet och lönsamhet. Vi ska akta oss för att uppfatta "utvecklingen" som något som bara har sin gång, och vi måste allt mer omfatta alternativrörelsens värderingar.

Inga Thorsson, svensk nedrustningsexpert i FN, målade upp en dyster bild av rustningsraseriet i världen. Den nya administrationen i USA öser pengar över militärbudgeten. Idag jämför man i USA Sovjet med Hitler-Tyskland och talar inte om nedrustning utan bara om förstärkning av krigspotentialen. Ingen av de båda supermakterna försöker nå en lösning av problemet med kärnvapenupprustningen. Detta betyder att världens militärapparat kommer att starkt förstärkas under det kommande decenniet, vilket ökar krigsriskerna, såvida inget genombrott sker i nedrustningsförhandlingarna. Inga Thorsson sa också att spridningen av kärnenergitekniken ökar riskerna för kärnvapenkrig, och ett kärn-



– Vi utmanar etablissemang och därför tolereras vi inte, säger pastor primarius Ludvig Jönsson.

vapenkrig är det största hotet mot vårt överlevande.

Men Inga Thorsson ansåg ändå att vi ännu har en chans att välja vår framtid. Hon uppmanade alla att gå med i den växande fredsrelsen samt att ändra levnadssätt i linje med Johan Galtungs direktiv.

Det samlade budskapet var ganska uppenbart. De krafter och de organisationer som idag styr världen, förtjänar inte längre vårt förtroende. Om vi vill basera vårt liv på annat än materiell välfärd, om vi vill leva i samklang med naturen och verka för andlig utveckling – ja då måste vi ta saken i egna händer och förändra våra liv, här och nu.

Kvällen avslutades med att biskop emeritus Ingmar Ström höll en gudstjänst.

INTERVJU

Dagen efter fick vi i Sökaren träffa Ludvig Jönsson och Anders Blomquist. Anders kommer liksom Ludvig från Skåne. År 1978 prästvigdes Anders i Storkyrkan i Stockholm. Det var Anders som under hösten 1980 fick i uppgift att tänka igenom ämnen för temadagar. Han presenterade sina förslag för de andra prästerna och fick ett positivt svar. Endast en präst ansåg att idéerna stred mot hennes övertygelse, och det ledde till att hon sökte sig till en annan församling. De präster som nu arbetar i församlingen engagerar sig alla med glädje i arbetet med temadagarna.

Anders säger:

– Vetenskapsmän har ofta fasta gränser för vad som är möjligt och inte möjligt, och de måste arbeta utifrån dessa förutsättningar. Men vi kan vara helt öppna och låta

mycket mera vara möjligt. Vi tar upp olika ämnen för att uppmärksamma att dessa saker finns, att många slag av andliga sökare finns och att vi kan ta dem på allvar. Vi måste vara så ödmjuka att vi lyssnar på andra och tar reda på vad de har kommit fram till. Det finns ju kristna astrologer, kristna parapsykologer och spiritualister, och vi vill låta alla berätta om vad de har funnit.

– Jag har ingen anledning att förneka någonting av det som står i bibeln. Evangelisterna har berättat på olika vis vad som hände. Vi behöver undersöka allting. Jag tror att man i varje tidsepok behöver ta upp och reda ut de andliga frågorna.

– Världsbilden håller på att förändras. Jag tror att vi är på väg mot en världsbild där mystik och religiös erfarenhet har en annan plats än de haft hittills – sådana saker blir mer tillåtna. Många har sysslat med de här frågorna för sig själva – inre upplevelser, healing och så vidare – och de har nu fått en möjlighet att ge sig till känna. Det är uppenbart att det finns ett behov av dessa öppna samtal. En debatt eller diskussionsafton i Storkyrkan har förut lockat omkring 200 intresserade. Till temadagen om astrologi kom mellan 1000 och 1500 och temadagen om livet efter detta samlade 800. Folk uppskattar de här initiativen, de vill vidga vyerna.

– Vetenskapen kan inte ge en fullständig förklaring på världen och på livets mening, säger Ludvig Jönsson, man får lov att förklara det med myter och symboler också. Man kan faktiskt inte uttrycka allting i ord. Om du analyserar två

människors kärlek till varandra i vetenskapliga termer, så säger de bara: – Vad är det där? Det har inte med vår kärlek att göra!

– Hur fungerar din egen kristna tro? Vad tror du om sanningens värde i bibelns budskap?

– Det där är frågor som jag ständigt kämpar med. Tvivel har väl ofta funnits, och man måste ju kunna ifrågasätta saker, men ju mer jag vågat tvivla desto tydligare har Kristusgestalten aktualiserats med nya förtecken.

– Vad är kärnan i din tro?

– Jag tror på den skapande kärlek som var det genuina hos Jesus. Att det enda riktiga är att leva i kärlek och försoning – det som Jesus stod för – det är en livsform som alltmer står fram som livets odiskutabla mening.

"VI FORTSÄTTER!"

Nästa temadag den 10 maj handlar det om "Uppgörelse med den slutna världsbilden". Längre fram planerar man att hålla en temadag om healing, det vill säga helande, helbräddagörelse.

– Hur förhåller ni er till healing? frågar vi.

– Healing har alltid förekommit på olika sätt i kyrkan, svarar Ludvig. Det händer att människor under bön upplever att de blir helade, det är spontan healing. En del kyrkor, till exempel Katarina kyrka, håller förbönsgudstjänster. Självt kom jag första gången i kontakt med healing under en resa i England. Jag träffade en engelsk metodistpräst som höll gudstjänster med handpåläggning.

– Men det ligger en fara i att man tar upp ämnet healing, fortsätter Ludvig. Vid sådana tillfällen attraheras människor som inte är intresserade av religiösa frågor i sig, utan bara har en enda tanke i huvudet – att bli friska. De dras som flugor till en sockerbit, och alla deras tankar kretsar kring detta enda, de har fått det på hjärnan.

– Blir ni inte modfällna av den kritik ni får utstå?

– Nej, säger Ludvig. Man får ha klart för sig att i vårt århundrade tolereras ingenting som på något sätt utmanar etablissemang och makten. Kyrkan är ju en otidsenlig företeelse i vårt svenska samhälle som är uppbyggt på helt annorlunda idéer och principer. Det svenska samhället har tolererat kyrkan endast så länge som hon har varit helt ofarlig. När kyrkan plötsligt sticker upp och blir besvärlig, då reagerar samhällets försvarare! Det är det vi nu bevittnar.

– Men vi kommer att fortsätta! säger prästerna i Storkyrkan.



Anders Blomquist berättar för Maria Adkinson om filosofin bakom temadagarna.



Fr v Barbro Dahlbom-Hall, Staffan Andréason, Freya Divina, Jan Grönholm, Kai Blomqvist och Bengt Johansson.

FÖRETAGSAMHET I EN NY TID

"New age"-tankar för affärsvärlden

Reportage Åsa Freij

Så kallade "new age"-tankar märks mer och mer på allt fler områden. Fjolårets Åbo-konferens "Levande företag i en ny tid" och flera av dess föredragshållare väckte uppmärksamhet även i den allmänna kulturdebatten. De största tidningarna skrev om "new age" (nya tidsåldern). Paradigm och paradigm-skiften blev plötsligt kända begrepp. Vetenskapliga rapporter om att verklighetens innersta substans är ande och inte materia – precis vad mystiker alltid har förklarat – uppmärksammas mer och mer som betydelsefulla. Tankar om livskvalitet, självförverkligande, kreativi-

tet, känslor, miljö, ekologi vinner alltmer gehör. Fastän de gamla värderingarna alltjämt håller ställningarna, så pågår en underminering genom den nya tidsålderns tankar.

Ett tecken på den "new age"-trend som finns i samhället idag var AIESECs temadag i Göteborg "Företagsamhet i en ny tid", vilken var starkt influerad av Åbo-konferensen. Några av talarna var desamma som i Åbo, liksom påpekandet från arrangörerna att konferensen inte var något för dem som är rädda att ändra på något i sin syn på tillvaron. AIESEC är en internationell stu-

dentförening (världens största opolitiska) för blivande ekonomer. AIESEC-dagen på Handelshögskolan i Göteborg den 26 februari var en del av ett världsomspännande projekt på temat "Energy. A factor in the world economy" (energi, en faktor i världsekonomin). De svenska studenterna hade tagit fasta på att människan är en förbisedd energiresurs. "I dagens energidebatter glömmes vi bort en av de största energikällorna, nämligen den kraft som finns i människan och som frigörs av arbetsglädje och entusiasm. För att komma åt denna kommer vi att titta närmare på ledarroller,

organisationsformer och nya värderingar som gynnar en positiv utveckling i en ny tid", hette det i programmet.

Inte bara det i affärssammanhang ovanliga ordet andlighet nämndes på denna annorlunda ekonomkonferens – av Jan Grönholm, författare till boken Helhetssyn och framtidstro – utan det talades t o m om kärlek – sjöngs! Med kärlekssången bidrog Freya Divina, alias Madhuma, alias Saida Sidanius i den avslutande paneldebatten. Sången var utanför programmet, men så har Freya också gjort sig känd för att spränga konventionens gränser och demonstrativt göra sådant som andra talar om. Det var hon som oombedd sjöng på nobelfesten häromåret – och visades ut ur bankettsalen. Hon utmanade också nu genom att ett flertal gånger nämna sitt nya företag vid namn.

– Ingen reklamkupp här! sa debattledaren, AIESECs projektansvarige Mikael Krohn, märkbart nervös och försökte korta ned Freyas entusiastiska inlägg.

Det får vara nåtta på konventionsbrytandet även på en okonventionell konferens.

Människan bakom chefsrollen

Ingen hejdade däremot SKF Nordens nye chef Staffan Andréason, när han pratade mycket personligt om sig och sitt nya jobb. En smått pinsam stämning började visserligen märkas, när han berättade hur företaget gått framåt under det senaste året, vilken bakgrund, utbildning och vilka förmågor och ambitioner för framtiden han själv hade. Åhörarnas inkörda reaktion mot skryt fungerade. Men när Andréason biktade sin rädsla inför de nya uppgifterna och arbetskamraterna och deras åsikter om honom, så vände stämningen till uppskattning. Andréasons föredrag var för tillfället väl anpassat. Han berättade om just människan bakom chefsrollen, om känslor och om relationer till familj och arbetskamrater. Andréason berättade att han var gift, hade tre barn och att han ville hinna vara pappa; och han menade också att hans fru hade rätt att göra karriär i sitt yrke lika mycket som han själv. Han deklarerade också sin tro att man måste ha en grundtrygghet i sig själv och en stabil och harmonisk social grund för att kunna vara en bra chef. För att fungera bra som chef måste man också vara öppen och mänsklig och jämställd med såväl över- som underordnade och våga visa känslor.

Att kunna samarbeta och att ha humor var några av de egenskaper som Barbro Dahlbom-Hall satte högt. Och med humor och självironi berättade hon att hon en gång frågat en bordskavaljer, en man vars människokunskap hon skattade högt, vilken chefsegenskap han tyckte var viktigast. Sedan hon själv pratat om ämnet en lång stund, sa mannen: "Att kunna lyssna!"

Barbro Dahlbom-Hall redogjorde också för en intressant undersökning som visat att den människa som i olika situationer presterar bäst resultat och fungerar bäst är den som är androgyn, dvs i sig för- enar både sk manliga och sk kvinnliga karaktärsegenskaper.

Han talade t o m om intuition som ett hjälpmedel i affärslivet, en tillgång som, om den utvecklas och används rätt, kan vara bättre än alla marknadsundersökningar och kalkyler. Men först sedan Grönholm och flera andra icke företagsengagerade talare jämnat vägen sa Andréason att ett företag kan ha andra viktiga mål förutom expansion och lönsamhet.

"Jante-lagen"

Om hur en chef bör vara talade också Barbro Dahlbom-Hall, konsult i chefsutbildnings- och jämställdhetsfrågor.

– Att vara chef i en ny tid måste innebära att glädjas åt att se andra utvecklas och att gå framåt i gemenskap med andra, och att se att man har makt och möjligheter men kan använda dem rätt, sa hon. Chefer måste lägga ner mer kraft på att lära känna sig själva, det är basen i ledarskap. Man måste veta vem man är och våga erkänna sin styrka och sina svagheter!

Men att erkänna sina svagheter är inte alls detsamma som överdriven blygsamhet. Tvärtom, minder- värdighetskänslor är det första vi måste göra oss av med. Barbro Dahlbom-Hall vill i stället uppmuntra vår självkänsla. Både män och kvinnor behöver både hjärta och hjärna, menar hon, samt mod och civilkurage, och hennes käpphäst är "Jante-lagen", som vi absolut inte ska följa – inte som chefer i en ny tid i alla fall. Uttrycket Jante-lagen kommer från den norske författaren Aksel Sandemose, som i en av sina böcker har beskrivit hur Jante-lagen styrde människor och livet i den lilla by där han växte upp. Den löd: Du ska inte tro att du är något, du ska inte tro att du är klokare än vi, du ska inte tro att du kan lära oss något...

Att kunna samarbeta och att ha humor var några av de egenskaper som Barbro Dahlbom-Hall satte högt. Och med humor och självironi berättade hon att hon en gång frågat en bordskavaljer, en man vars människokunskap hon skattade högt, vilken chefsegenskap han tyckte var viktigast. Sedan hon själv pratat om ämnet en lång stund, sa mannen: "Att kunna lyssna!"

Detta menade hon gav oss mycket att tänka på i könsrollsdebatten. Det finns mycket av det kvinnliga som männen behöver lära sig och praktisera. Det finns många oförlösta känslor och ogråtna tårar hos män för att de tvingats leva upp till den tuffa, effektiva, ibland omänskliga mansrollen. Hon gav också flera slående exempel på de roller som kvinnor lärt sig spela som söta, snälla, fogliga och glada men föga självständiga och presterande väsen.

– Kvinnorna har också mycket att lära av männen, menade Barbro Dahlbom-Hall. Vi är inte lika. Vi är lika värda och lika duktiga, men olika. Emancipationen går snett, om kvinnor försöker vara som män. Men män ska kunna visa känslor och kvinnor ska kunna vara effektiva. Fortfarande är män livrädda för att börja gråta – det är det värsta sätt en man kan tänka sig att göra bort sig på. Och kvinnor vågar inte vara för duktiga av rädsla för att betraktas som okvinnliga.

Barbro Dahlbom-Hall berättade hur hon på chefskurser var tvungen att börja rita pilar och diagram för att först så småningom, när männen börjat sänka garden, tala om mer personliga saker.

– Men när de väl kommer loss och äntligen får prata känslor, vill de inte sluta...

Betydelsen av det känslomässiga och personliga även inom arbetslivet har framkommit i en undersökning, som visat att de framgångsrikaste företagen har personal som vet svaren på följande frågor:

Vilken uppgift har jag? Vad händer i framtiden? Hur kommer det att gå för mig? Vart kan jag vända mig, om jag har problem?

– En bra chef eller företagsledning måste alltid ge sin personal denna insikt. Det går inte längre att tro att man kan vara chef bara genom att ge order!

Slutligen förklarade Barbro Dahlbom-Hall att hon numera vägrar att tala i negativa termer.

– Jag är trött på det negativa i Sverige. Låt oss lägga krafterna på det positiva! Den "häftigaste" uppgift man kan ge en svensk är att be honom eller henne att säga fem saker som han eller hon är bra på! De kryper utmed golvet av obehag och får inte fram någonting. Men de kan räkna upp desto fler saker som de är missnöjda med hos sig själva.

– Att uppmuntra sig själv är viktigt. Och att uppmuntra varandra!

Jan Grönholm, som blivit en flitigt anlitad talare sedan hans bok Helhetssyn och framtidstro kom ut

Forts på sidan 30

Rolf Ejvegård

ANAXAGORAS

Det finns det religiösa sättet att tänka kring livsgåtorna, och det finns det vetenskapliga sättet. Religionens folk litar till sin känsla, vetenskapens folk till sitt förnuft.

Det förnuftiga tänkandet, filosofin, inleddes i den antika grekiska världen. Det var inte lätt för de antika tänkarna att riktigt fatta hur universum är sammansatt och fungerar. Det är inte lätt för vår tids tänkare och vetenskapsmän heller.

ANAXAGORAS LEVERNE

Anaxagoras föddes i Klazomenai på Mindre Asiens västkust norr om Kolofon, Xenofanes födelseort, omkring år 500 f.Kr. Man vet att han något år efter slaget vid Salamis, som inträffade 480 f.Kr., kom till Aten och därmed blev den som förde filosofin till denna ärorika stad, som sedan skulle bli något av ett filosofiskt centrum i Grekland. En av Anaxagoras filosofiska anhängare var den kända statsmannen Perikles.

Anaxagoras drogs in i de politiska striderna och ställdes inför rätta. Han anklagades för att ha förnekat gudarna och särskilt att solen skulle vara en gudom. Han ansåg i stället att solen bestod av glödande sten.

Anklagelsen för ateism får nog anses vara sakligt grundad. Förmodligen dömdes han till döden. Enligt en tradition flydde han från Aten redan före rättegången och dömdes i sin frånvaro. Enligt en annan tradition hjälpte Perikles honom att fly ur fängelset, där han satt och väntade på att dödsdomen skulle verkställas. Perikles skulle ha motiverat sitt ingripande med att det varit en stor förlust för filosofin om Anaxagoras hade avrättats. Vi känner igen detta händelseförlopp från en annan filosofers liv drygt 50 år senare, nämligen Sokrates' (se Sökaren nr 3, 1978!); Sokrates misshagade de styrande, och blev på religiösa skäl anklagad och dömd till döden. En skillnad mellan Anaxagoras och Sokrates är att den

senare vägrade fly och tömde giftbägaren. Sokrates var 70 år vid rättegången, medan Anaxagoras var ungefär 50 år, när rättegången mot honom ägde rum omkring 450 f.Kr.

Anaxagoras flyttade tillbaka till Mindre Asiens västkust och bosatte sig i Lampsakos, en stad i närheten av Hellesponten. Där dog han 428 f.Kr. Han hedrades med en staty och enligt sägnen blev hans dödsdag på hans egen önskan allmän helgdag.

MÅNGA URÄMNER

Anaxagoras var i mångt och mycket en jonisk filosof med idéer som likande milesiernas och Empedokles'. Bland annat höll han före att universum var oändligt och att urämnet var oförstörbart, dvs varken kunde tillskapas eller förintas, tankegångar som också återfanns hos eleaterna. Medan milesierna och jonern Heraklit hade letat efter ett grundämne ansåg Anaxagoras att antalet grundämnen var oändligt stort. Om hur Anaxagoras kom fram till detta finns några fragment bevarade genom Aëtios, Gregorios, Simplicios, Aristoteles och Lucretius. Utgångspunkten i resonemang-
et är att urämnena är oföränderliga och oförstörbara. När ett barn äter, så växer det. Barnets tilltagande ben, hår, blod, kött osv kommer från t ex vatten och bröd. Ben består av små, små benbitar, hår av små, små hårbitar, vatten av små, små vattendroppar osv. Eftersom ben, hår osv. kommer från vatten

och bröd, måste t ex brödet förutom små brödbitar även innehålla små benbitar, små hårbitar osv.

Varför ben ser ut som ben förklarar inte Anaxagoras, men man kan i anknytning till hans resonemang tänka sig flera olika grunder. En förklaring vore att i ben är benbitarna så många fler än alla andra ingående bitar att de helt tar överhanden och sätter sin prägel på ifrågavarande materiestycke. I brödet är brödbitarna antalsmässigt helt dominerande.

En annan förklaring kan vara att de små benpartiklarna i benet klumpat ihop sig så att de blivit synliga för oss, medan alla andra grundämnen, som ingår i benet, fortfarande är så finfördelade att vi omöjligt kan uppfatta dessa partiklar. I brödet har således brödpartiklarna gjort sig synliga genom att klumpa ihop sig.

Barnet växer upp till man, blir gubbe, dör, begravs och blir till mull. Därav kan man enligt Anaxagoras sätt att se dra slutsatsen att även mylla finns i vatten och bröd. Ur myllan växer olika växter upp, bland annat humle, och från humle gör man öl. I vattnet fanns alltså även olika bladdelar, fruktdelar och öl.

Slutsatsen blir att *allt finns i allt*, varje sammansatt stycke materia innehåller alla befintliga urämnen. En limpa innehåller alla olika ämnen som finns, men (enl. en förklaring) mest brödamnet.

Så långt kan vi följa Anaxagoras och vara någorlunda säkra på att vi

återgett hans tankegångar rätt. I det följande blir det mer mina tolkningar och spekulationer kring hans filosofi.

Hur kan man skilja ett urämne från ett sammansatt ämne? Ja, det är inte så svårt. Urämnet kan delas utan att det upphör att vara urämne. Sammansatta ämnen går ej att dela i lika delar. Ta guld som exempel! Vi kan dela en guldklump mitt itu och vi har två guldklimpar. Dessa två kan delas igen, och vi har fyra guldklimpar. Guld är således ett urämne. Ta däremot en hund och dela den! Vi får då inte två hundar. "Hund" är således inget grundämne.

Eleaterna och speciellt Melissos (se Sökaren nr 4, 1980!) ansåg att urämnet var av andlig art. Om urämnet hade varit av kroppslig konsistens, sa de, hade man kunnat dela urämnensbitarna i halvor och då hade de inte längre varit urämnensbitar, utan bitar hopsatta av något annat, som i stället borde kallas urämne.

Anaxagoras resonerar på annat sätt. Han är materialist. Urämnet kan delas upp i det oändliga, i allt mindre bitar. Om det inte finns någon gräns för hur liten en bit materia är, så kan det väl inte heller finnas en gräns för hur stor en materiabit kan bli? Med andra ord: För varje bit materia kan man i princip alltid hitta en bit som är mindre, och även en som är större.

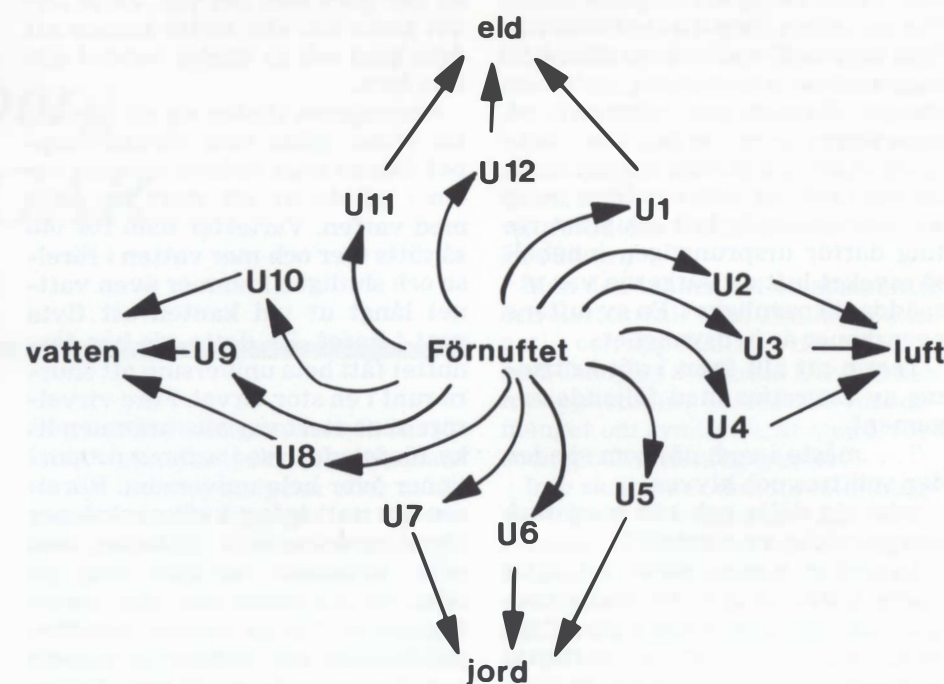
Det förefaller som om Anaxagoras också tänkte sig att egenskaper är urämnen, dvs kroppsliga. Täthet, värme, mörker, de olika färgerna osv är bitar som ingår i materiestyckena och som beroende på antal eller klumpning "färgar" dem: t ex gröna, mjuka, saftiga och goda vindruvor, men vita, hårda, torra och osmakliga marmorbloss. Speciellt påpekar Anaxagoras att varje beståndsdel innehåller sin motsats. Den vita snön, säger han, är delvis svart.

Allting är således något kroppsligt och detta gör Anaxagoras till filosofihistoriens absolut mest konsekventa materialist.

DRIVKRAFTEN

Därmed har vi redogjort för världens byggstenar enligt Anaxagoras filosofi. Hur kommer det sig nu att något *händer* i världen? Vad är drivkraften? Här inför Anaxagoras begreppet "nous" som kanske ungefär kan översättas med "förnuft".

Även förnuftet är ett urämne och något kroppsligt, men "det finaste och renaste" (citerat av Simplicios) av alla urämnen. Det skiljer sig också på ett annat sätt från alla andra urämnen. Förnuftet är det



Anaxagoras växelschema

Förnuftet (nous) sätter urämnena ($u_1, u_2, u_3 \dots u_n$) i rörelse så att de bildar de fyra elementen, vilka enligt Anaxagoras inte är urämnen.

enda urämne som inte finns i allting och det enda urämne som kan finnas för sig (dvs förekommer oblandat). Kännetecknande för förnuftet är kunskap. Förnuftet består alltså av en oändlig mängd små kunskapsbitar.

Vissa ting har mer förnuft än andra (och vissa ting har alltså inget förnuft alls). Skillnaden mellan olika tings förnuft är alltså kvantitativ, inte kvalitativ. Man skulle också kunna uttrycka sig så att kvalitet inte är något annat än utpräglad kvantitet. Sådana här tankegångar återkommer i 1800-talets marxism.

Aristoteles påstår (utan att direkt citera) att Anaxagoras sagt att människan är den visaste av alla djuren, emedan hon har händer. Hur skall nu detta förstås? Min tolkning är följande.

Eftersom allting är kroppsligt, kan förnuftet endast ta sig kroppsliga uttryck i form av tal, skrift, handarbete men också i form av tankar vilka även de enligt Anaxagoras är kroppsliga. Tal, skrift och handarbete hos andra kan vi registrera, men inte en annan människas tankar. Vi kan alltså endast bedöma en persons förnuft efter hans handlingar. Anaxagoras blir således något slags föregångare till den psykologiska behaviorismen.

Eftersom förnuftet inte har kvalitativa skillnader och eftersom de

ting som har förnuft (först och främst levande varelser) består av ett oändligt antal kunskapsbitar (även om en människa kan besitta dubbelt så mycket kunskap som en annan) så är det uttrycksmöjligheterna som utgör den förnämsta skillnaden mellan olika varelsers förnuftighet. Anaxagoras hade då lagt märke till att speciellt händerna gav människan uttrycksmöjligheter som andra varelser inte hade.

Om denna tolkning är riktig, så skulle Anaxagoras säga att exempelvis hundar är intelligentare än delfiner. Vi påstår ju tvärtom: delfinen är intelligentare än hunden. Vem som är intelligentast beror helt enkelt på hur vi definierar "intelligens". Uppenbarligen har Anaxagoras en annan definition på intelligens än vad vi har. Hans definition kan vara minst lika bra som vår.

VÄRLDSUPPFATTNING

Hur kom det sig då att Anaxagoras postulerade det rena, oblandade och självständiga förnuftet? Vid förklaringen av detta kommer vi in på hans kosmologi.

Från början fanns allting (utom förnuftet) uppblandat med allting annat i precis samma proportioner. Allting var lika hårt som mjukt, allting var lika kurvigt som rakt, allting var lika snällt som elakt, med följd att ingenting var varken hårt

eller mjukt osv. Motsatserna tog ut varandra, neutraliserade varandra. Detta ger vid handen att inga egenskaper (utom förnuftet) existerade från början. För säkerhets skull tillägger dock Anaxagoras (och han tänker förmodligen närmast på egenskaper som färger, där motsatspar inte på samma vis kan ställas upp) att det som det finns mest av i universum är luft och att varje ting därför ursprungligen innehöll så mycket luft att färger inte var utspädda till osynlighet. En av luftens egenskaper är ju osynlighet.

Teorin att allt finns i allt kritiserades av Lucretius med följande argument:

"...måste i ved, när som sönder den splittras och klyves, aska sig dölja och rök med små fina partiklar av eldstoff."

Lucretius menar alltså att man borde träffa på spår av andra ämnen när man mal sönder eller fördelar ett visst stycke materia. Anaxagoras kunde kanske ha svarat sig med att askbitarna, rökbitarna och eldslågebitarna är så små att de inte syns i den sönderhuggna veden. Lucretius skulle då ha kunnat påpeka att det måste anses underligt att vedpartiklarna som dominerade veden innan den eldades upp, tycks vara spårlost försvunna sedan brasan brunnit ut. Vedpartiklarna som sådana skulle ju vara oförstörbara.

Endast förnuftet finns enligt Anaxagoras i rent (oblandat) till-

stånd. Det innebär att förnuftet inte hindras av något annat ämne utan kan göra som det vill. Varje annat ämne har alla andra ämnen att dras med och är därför bundet och inte fritt.

Anaxagoras tänker sig att förnuftet sätter igång hela världsförloppet liksom man (bilden är min) rör om i mitten av ett stort kar fullt med vatten. Vartefter man rör om så sätts mer och mer vatten i rörelse och slutligen kommer även vattnet långt ut vid kanten att flyta runt i karet. På detta vis har förnuftet fått hela universum att snurra runt i en stor virvel. Före virvelrörelsens start var alla urämnen lika fördelade, dvs i samma proportioner över hela universum. Rörelsen har satt igång kedjereaktioner bland urämnena i materia och olika urämnen har gått ihop på olika vis och bildat planeter, sjöar, stenar osv. Tunga föremål har därvid fallit in mot mitten av virveln och där befinner sig jorden, Tellus. Övriga himlakroppar är mycket mindre än jorden och kan därför befina sig längre ut. Solen tänkte sig Anaxagoras vara flera gånger större än den grekiska halvön Peloponnesos, vilket inte är särskilt stort när man tänker på avstånden i dåtidens grekiska värld från tex Akragas på Sicilien till Apollonien vid Svarta havets östkust.

Det kunde hända att bitar av andra himlakroppar föll ned på jorden. Anaxagoras fick själv obser-

vera en stor meteorit som 467 f. Kr. fallit ned vid Hellesponten.

Anaxagoras uppfattade alltså solen som en glödande massa, som sände ut ljussken, och inte som en gudom. Vi kan här återknyta till Sokrates och dennes försvarstal. Han vänder sig mot åklagaren och frågar: "Menar du således att jag själv inte alls tror på gudar och att jag lär andra detsamma?" Då Sokrates får ett jakande svar, fortsätter han: "Anser jag således i motsats till andra människor att ej heller solen eller månen är gudar?" Åklagaren vänder sig mot domarna och yttrar: "Det anser han, vid Zevs, herrar domare, ty han påstår, att solen är en sten och att månen är jord." Sokrates replikerar: "Inbillar du dig, min goda Meletos, att det är Anaxagoras, som du håller på att anklaga, och ringaktar du till den grad dessa dina domare och tror att de är så litet hemmastadda i litteraturen att de ej skulle veta att klazomenikern Anaxagoras' böcker vimlar av sådana uttryck."

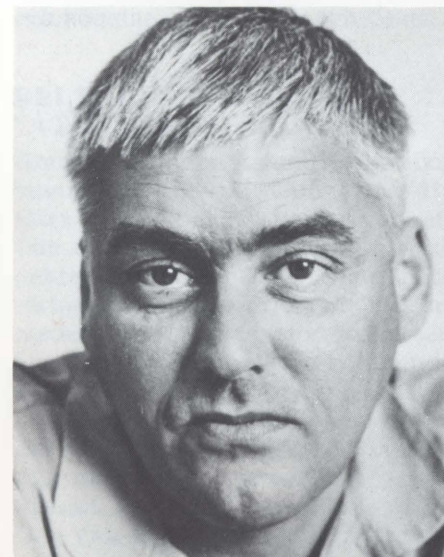
Anaxagoras var enligt Hippolytos den första som ansåg att månen inte lyser av egen kraft utan lånar sitt sken från solen. Han var också den första som förklarade att sol- och månförmörkelser uppstår genom att en himlakropp kommer emellan. Månen förmörkas således när jorden skymmer solen för månen. Han trodde att månen hade en natur som liknade jordklotet och att den var bebodd. Att vi känner värmen från den glödande solen men inte från de glödande stjärnorna beror på att de senare befinner sig så långt borta.

Den stora virvelrörelse som förnuftet en gång satte i gång, pågår fortfarande och blir bara större och större. Förnuftets verkan når längre och längre ut i universum och fler och fler föremål skapas, också nya världar. Vår värld är således inte unik. Det kanske till och med finns oändligt många världar likadana som vår egen.

Nyskapseprocessen pågår i all oändlighet. Det innebär att vi inte har någon utveckling i cyklisk form som Anaximandros (se Sökaren nr 3, 1979) tänkte sig. Det finns alltså endast en utveckling och den pågår i all evighet.

Som sammanfattning kan sägas att Anaxagoras sökte lösa "de gamles svårighet", problemet hur rörelse och förändring uppstår och hur de kan förklaras, genom att postulera en andlig kraft, nous, som sätter igång världsallet. Någon närmare förklaring av vad nous är mer än att det har med vetande och förstånd att göra ger han dock inte.

Bengt Anderberg ÅSKÅDNINGAR



I vardagslivet är vi alla materialister. Ingen väntar att matbordet skall börja dansa, ingen försöker inse att det egentligen består av tomrum eller att det egentligen inte finns. Vi behandlar bordet som en möbel.

Att bordet står stilla och att man kan ställa tallrikar på det förefaller mig lika rimligt som att det skulle finnas ett "bord i sig" eller att bordet bara skulle finnas i min inbillning. Sinneas vittnesbörd är väl inte mindre värt än tankar eller spekulationer. Jag fattar inte hur man kan "veta" eller "tro" någonting. Den ena världsbilden kan vara så god som den andra. Materialismen har sina praktiska fördelar, tron och spekulatjonen har sina underhållningsvärden.

Min livsåskådning, eller vad man skall kalla det, är mycket enkel. Jag uppfattar tillvaron som en obegriplig röra och livet som ett elände med ljusa sidor. Kanske kan man nå kunskap om fenomenen: det är i alla fall roligt med forskning och spekulatjon. Men de praktiska problemen är så överväldigande stora. Man måste försöka få mat åt alla och rättvisa för alla, och jag tror att den kortaste vägen dit är politisk handling. Det innebär att jag är

skeptisk mot religionens och filosofiens vägar. De tycks mig ofta stanna vid individens lycka eller ställa upp krav som inte går att förena med praktiskt arbete, kompromisser och taktiska manövrer, som kanske är nödvändiga men inte vackra. Vad hjälper det en människa om hon vinner sin själ, medan världen går förlorad.

Jag är uppväxt och fostrad i kristendom och skulle bli präst en gång i världen, men måste erkänna att jag inte ens då tog religionen på allvar. Då var det poesien och retoriken som fängslade mig. Nu är det kulturhistorien och folkloren. Jag räknar religion och ockultism till vidskepelsen, och i den mån de är till hinder för mänsklighetens välfärd måste deras betydelse reduceras. Det sker ju också, fast långsamt.

Men jag anser inte att vidskepelse är något lågt eller föraktligt. Jag tycker om jultomen, jättarna och trollen liksom alla de små naturväsendena som bor i källor, skogar och träd. Jag kan inte för mitt liv begripa varför polyteismen eller fetischismen skulle vara sämre än tron på en Gud eller något Enda. Och jag föredrar mycket att be trädet om ursäkt innan man börjar säga framför att gå till nattvarden.

Livet som ett elände med ljusa sidor. Ja, det finns en livsglädje som jag ofta upplever, en svindlande känsla av kosmisk enhet och endrätt. Jag tror att den för religiöst lagda människor leder till tro och dylikt. För mig är den en rad sekunder av jordisk lycka som jag inte reflekterar närmare över. Den kommer på mig i naturen, vid kroppsrörelse, i konsten och i kärleken.

Men annars ser jag livet som en uppfinning av en bydåre, reparerad av ett bysnille. Det är lika omöjligt som perpetuum mobile, dödsdömt från början, byggt på en orimlig princip, lagat, lappat och påbättrat med en ändlös serie av provisorier. Jag ser inget stort eller skönt i det

men många dåraktiga och snillrika infall. Skulle en Gud ligga bakom det, kan jag naturligtvis inte älska honom eller ens godta hans handlingssätt. Jo, om han vore som den där vedsågarubben som Pär Lagerkvist skrev om, en liten darrig Gud som hade tänkt sig något helt annat. (Egentligen kanske det är en sådan man samarbetar med då man vill förbättra människornas jordiska villkor.)

Men den tanken att en allsmäktig och kärleksfull Gud skulle ha skapat – och uppehålla! – den värld vi ser? Omöjligt att förstå hur den kan ha uppkommit, liksom allt resonemang om syndafall, arvsynd, försoning och frälsningsplaner.

Inte skrämmar den föreställningen mig att vi kanske är ensamma i rymden, inte intresserar jag mig för frågan om "livets mening". Nog kan den fylla hjärtat en vinternatt under en lågande stjärnhimmel, men så fort man försöker konkretisera den faller den sönder. Det finns ju inte en enda utgångspunkt för någon undersökning.

Jag sysslar mycket med religion, ockultism, parapsykologi etc. Under arbetet med dessa företeelser stöter man jämt ihop med troende som inte kan förstå att en agnostiker är intresserad. De kristna försöker frälsa en, parapsykologerna kommer med sin statistik. Jag utesluter inte möjligheten att de alla kan ha rätt, men den förefaller mig mycket liten – inte större än att vetenskapens Chronschoughar kan ha rätt i sin inskränkta materialism.

Men det är inte för att få reda i dessa frågor som jag läser Bibeln eller Das grosse Buch des Ockultismus eller Handbook of Parapsychology (eller Sökaren). Jag är intresserad av de mänskliga aspekterna. Det är som när arkeologerna undersöker forntida avskrädeshögar. Observera, det ligger inget nedsattande i denna liknelse. Avskrädeshögar är värdefulla, både för att de kan vittna om kulturer och för att de kan återanvändas. När jag gräver om och sällar min kompost innan jag kör ut dess härliga mylla på trädgårdslanden, finner jag ibland någon tallriksskärva som väcker hundratals minnen och tankar. Tex från den tid då just den tallriken stod på just det bordet eller den där samlingen av vågpaket som oscillerar i det oändliga tomrummet eller den där bordsiden som ett ögonblick – och vad är ett ögonblick? – manifesterar sig i sinnevärlden – och vad är sinnevärlden? – eller den där illusionen – och vad är en illusion?

Sedan fyller jag skottkärran och kör min väg.

BOOKSHOP EAST & WEST

Specialbokhandel

för nytt och antikvariskt inom psykologi, filosofi, religion, mystik, New Age-litteratur.

Vi har också en liten avdelning med nya och begagnade skivor och kassetter – klassiskt och meditationsmusik.

I vår läshörna kan Du även ta del av intressanta facktidsskrifter.

Dina specialbeställningar – svenska som utländska – tar vi mer än gärna emot.

Välkommen att titta, läsa, lyssna, köpa och kanske även sälja böcker.

Eva Lindström • Jan Vintilescu

East & West AB, Nybrogatan 26,
114 39 Stockholm, 08/63 96 69



Den traditionella kristna religionen anses gärna av sina företrädare överlägsen andra trosformer. Men den tillfredsställer inte alla religiöst intresserade, varken känslomässigt eller intellektuellt. Foto Rein Vålme.

Björn Vilson RELIGIONERNAS MÖTE

DEN ANDLIGA KONFRONTATIONEN VÄST-ÖST

Det ökande österländska inflytandet på det andliga området i västerlandet har skapat irritation och oro på kristet håll. Många kristna tycks uppfatta de andliga rörelserna från öst som konkurrenter om själarna och som falska inträngingar på den etablerade religionens marker, och de reagerar genom att angripa de nya rörelserna, som misstänklighets, nedvärderas, "avslöjas".

Självklart bör man kunna titta kritiskt på dessa nya rörelsernas idéer och verksamheter – liksom på de kristna samfundens trosinnehåll och förehavanden. Men det är också klokt att närmare studera de nya rörelserna med avsikt att se vad de har för nytt att ge människorna som tydligen finner gensvar i västerlandet i dag.

Vid Världsrörelsernas Parlament i Chicago 1893 framträdde indiern Vivekanda, Ramakrishnas store lärjunge, med ett anförande som tilldrog sig stor uppmärksamhet. Han talade i förvisning om att Indiens religiösa tradition rymde en

insikt i vår tillvaros innersta hemlighet som alla borde lära känna (– att vårt innersta väsen är ett med Gud).

Han menade inte att hela världen skulle omvända sig till hinduismen. "Den kristne bör inte bli buddhist eller hindu lika litet som buddhisten eller hindun bör bli kristen", sa han. "Men varje religion måste uppta de andras ande och dock bevara sin individualitet och tillväxa enligt sitt eget växandes lag."

DE TVÅ ANDLIGA "VAGGORNAS"

Historiskt sett kan vi urskilja två andliga "vaggor" inom mänskligheten – en östlig och en västlig. I den östliga, "vetandets vagg", föddes Indiens vise och i den västliga, "trons vagg", föddes Israels profeter. De vise präglades av tanke och önskade insikt, profeterna präglades av känsla och önskade tro. Man kan se det som en global polarisering av tanke och känsla inom mänsklighetens andeliv.

Medan indierna på intellektuellt beräknade vägar, yoga, har strävat efter att uppnå förening med den

universella Gudomen, har judarna upplevt Gudomen spontant, känslomässigt, intuitivt. I motsats till de "sökande" indierna har judarna varit "mottagande". De israeliska profeterna var det Gudomligas känsliga avlyssnare och skådare. De mottog i inspiration från Gudomen skapande idéer och visioner.

De israeliska profeterna önskade inte i första hand att intellektuellt förstå, och de hade ingen metod för att nå det Gudomliga. Deras attityd var hängivenhet, tro och bön, medan Indiens vise sökte vetande och hade metod för att nå det: yoga.

Som mottagande och lyssnande part kom profeterna att i första hand uppleva Guds aktiva och personliga aspekter: Herren, Skaparen, Domaren, Fadern, Frälsaren, medan indierna genom sina inåtvända, ofta livsavskärmande metoder i första hand kom att uppleva Gudomens statiska och opersonliga aspekter: Varat, Det Absoluta, Enheten, Sällheten, Nirvana.

Genom sina yogametoder skaffade sig indierna kunskap om människans innersta natur (– och fann den vara identisk med det gudomli-

ga Varats natur: den individuella själen, atman, var i sitt väsen identisk med världssjälen, brahman).

Det här är självfallet en förenklad bild. I verkligheten har stora variationer och nyanser funnits. Jag vill med den här beskrivningen bara peka på var tyngdpunkten legat inom de båda olika andliga traditionerna, den vedantiska och den judisk-kristna.

Dessa båda andliga traditioner, den östliga och den västliga, kan ses som två kompletterande hälften som nu står inför en förening: en sammansmältning av mänsklighetens båda andliga poler – tankens och känslans, vetandets och trons.

RELIGIONERNAS "ÅTERVÄNDSGRÄND"

Koncentreringen kring dessa olika huvudaspekter på Gud har fått olika samhälleliga konsekvenser. Där den passiva, statiska gudsaspekten dominerar finner vi en inåtriktad, handlingsförlamad kultur, medan den dynamiska aspekten har skapat en utåtriktad och handlingskraftig kultur.

I våra dagar synas båda dessa kulturella utvecklingslinjer ha dragits ut till sina ytterligheter och fastnat i varsin "återvändsgränd". Den ena kulturen, den östliga, har avlägsnat sig från världen, livet, samhället, i nonchalans av lidandets problem, medan den västliga har förlorat kontakten med verklighetens innersta dimension, Gud.

Båda måste se om sitt hus, och båda har att lära av varandra. I öst behöver man bättre lära känna Guds aktiva aspekt: Den Skapande Kärleken, med kravet på omtanke om medmänniskan, och i väst be-

höver man få kontakt med den inre dimensionen, skaffa sig insikt i människans väsen och kunskap om hennes universella kärna och lära sig uppleva Gud. Den kristna gudsuppfattningen i dag är dimmig och ointressant och så fjärran från allt förnuftigt, logiskt och vetenskapligt tänkande att inte många förmår att ta den på allvar, inte ens alla präster.

DAGS FÖR ETT ANDLIGT BROBYGGE MELLAN ÖST OCH VÄST

I den västliga världen – de aktiva, utåtriktade religionernas kulturer – har majoriteten av människor i dag förlorat den levande kontakten med sitt innersta väsen. Den västliga världen känner inte längre sin Rot. Västerlandet känner heller ingen effektiv metod för att återkontakta sin Rot. Men sådana metoder känner man i öst. Den österländska mångtusenåriga visdomen är lika mycket psykologi som religion.

Det finns redan ett påbörjat brobygge mellan öst och väst. I båda kulturkretsarna finns människor som förenar österländska meditationsmetoder med kristen bön och livssyn. Det finns exempelvis en hel del kristna som mediterar på zenbuddhistiskt vis.

Ett slående exempel på religionernas förening är Sri Ramakrishna, Indiens andlige pånyttfödare, han som i ett kritiskt läge återgav indierna tron på hinduismens sanning. Efter att ha provat olika religioners innersta väsen kom han fram till grunduppfattningen, att alla religioner är sanna och att de bara utgör olika vägar att nå samma mål – Den Yttersta Verkligheten.



ten.

Han sa: "Jag har provat alla religioner – hinduism, islam, kristendom – och jag har följt olika hinduiska sekters vägar. Jag har funnit att de leder till samma Gud. Man måste bara söka sig fram på olika vägar. Men vart jag ser grälar människor i religionens namn. En sjö har flera badplatser. Vid en av dem hämtar hinduerna sitt vatten i ett kärl och kallar det 'jal', vid en annan hämtar muselmanerna sitt vatten i läderpåsar och kallar det 'pani'. Vid en tredje nämner de kristna det 'vatten'. Så löjligt! Alla söker samma innehåll under olika namn. Klimat, temperatur och namn skapar skillnader. Låt varje människa vandra sin väg! Må frid vara med henne! Om hennes önskan att lära känna Gud är ärlig och stark kommer hon säkert att uppleva Honom."

Det kan tilläggas att flera av Ramakrishnas lärjungar, bland dem den unge Vivekananda, tillhörde Brahmo Samaj, en hinduisk reformrörelse i Indien som började verksamheter enligt den kristna etikens linjer.

Brobyggare är såväl kristna missionärer verksamma i orienten som österländska missionärer i väst. Till de senare hör Maharishi Mahesh Yogi som uppe i Himalaya av sin läromästare swami Brahmananda Saraswati, den dåvarande ledaren för det förnämsta andliga centrat i Indien, fick i uppdrag att till västerlandet förmedla en metod att kontakta vårt innersta väsen, passande människorna i vår tid (transcendental meditation, TM).

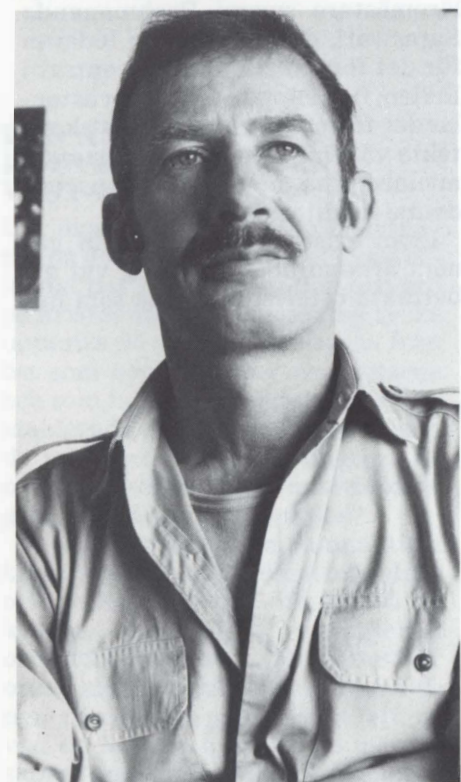
Inom kristenheten har man genom århundraden vant sig vid att betrakta österlänningarna som nå-

Österländsk tro sprids mer och mer i väst. Med sina andliga, filosofiska och moraliska kvaliteter kan den berika västerlandets religion – liksom den västerländska religionen kan ha ett gott inflytande på österländskt religiöst tänkande. Bilden, som tagits av Rein Vålme, är från Hare Krishna-rörelsen.

got av andliga barbarer och som föremål för mission och omvändelse, men det är dags för nyorientering och självgranskning på den punkten bland de kristna. Österlänningarna tillber samma Gud som de kristna fastän i annorlunda former, och för övrigt är det inte den kristna kyrkan och religionen som det i dag gäller att försvara och att rädda från undergång – det är mänskligheten.

Man borde inom kristenheten nu göra sig av med sekteristiskt konkurrenstänkande och försvarstityder och i stället möta det andliga inflytandet från öst med öppet och fördomsfritt sinne, studera de nya rörelsernas innehåll och på allvar bekanta sig med det österländska tänkandet, som av många uppfattas som betydligt mer djupsinnigt och skarpsinnigt än den västerländska teologin.

Om man gör det inser man säkert snart att vi här inte har att göra med "religionssurrogat" och "villoläror" utan i stället med värdefulla komplement till det kristna-västerländska religiösa tänkandet. Utifrån en sådan kunskap kan man sedan också på hållbar grund göra sina bedömningar och uttalanden om det österländska inflytandet, när man vet vad man talar om.



Björn Vilson är vaktmästare och författare. Tillsammans med Lars Karlsson skrev han boken *Samarbete över muren* som Vilgot Sjöman gjorde den uppmärksammade filmen *Ni ljuger på. F.n arbetar* Björn Vilson på en bok om livsfrågor och världsbild.

Företagsamhet forts

härnå, började sitt anförande med att ifrågasätta hur alla länder ska kunna lösa sina ekonomiska kriser med ökad export och minskad import. Ekvationen går inte ihop! Från den reflektionen var steget inte långt till att ifrågasätta basen för detta ekonomiska tänkande, egenintresset.

– Den basen har aldrig fungerat särskilt bra, sa Grönholm. När egenintresset dominerar, bryts samhällsmoralen ned. Och då är det troligt att vi inte går mot ett friare samhälle, som vi önskar, utan att vi får stifta allt fler lagar mot moralupplösningen.

Han kom också in på miljöfrågorna och det pinsamma faktum att vi inte kan göra oss av med allt avfall och alla giftiga utsläpp "någon annanstans". Ty detta "någon annanstans" blir allt svårare att hitta. I vår strävan att få fram produkter som ger vinst kommer avfalls- och utsläppsproblemet att kosta så mycket att vi grundlurar oss själva även ekonomiskt. Han sa också att riskerna för att någon av alla de katastrofer vi bäddat för genom kärnkraft, upprustning och skövling av miljön, ska inträffa är mycket stora – det är mycket mer sannolikt att någon av dem blir verklighet än att ingen blir det. . .

Trots de mörka molnen över våra huvuden var Grönholm positiv – tack vare det paradigmskifte som håller på att ske, den nya medvetenheten och den nya vetenskapliga synen på världen som en helhet och ett levande väsen i stället för som en stor maskin. Och med syftning på titeln i sin bok underströk han att vi alla måste ta ansvar för helheten, först då kan vi ha anledning att ha framtidstro!

Holistisk bokvandring forts

övertygad om att även cancer i hög grad påverkas av psykologiska faktorer, som patientens invanda sätt att reagera på stress och påfrestand, hans attityder och livsvilja. Simonton ger sina patienter ett behandlingsprogram som bland annat omfattar att lära en positiv attityd, avspänning med föreställningsövningar, smärtekontroll och motion samt bearbetning av känslomässiga konflikter. Patienterna får öva sig i att föreställa sig sin cancer noggrant, så livligt som möjligt, och sedan hur den påverkas av den givna behandlingen och försvinner. Programmet beskrivs i detalj i boken.

Även de anhörigas problem tas upp.

Det finns såvitt jag vet inga svenska läkare som arbetar enligt Simontons metoder. Själv tillämpar han vid sidan om den psykologiska behandlingen endast vedertagen cancerbehandling. I Europa används andra metoder – diet, mistelpreparat, dr. Issels immunologiska behandling. Dessa metoder anses av sina anhängare ha klart botande verkan vid cancer, men inte heller de är erkända av skolmedicinens auktoriteter. Man kan spekulera över vilka resultaten skulle bli om sådana metoder kombinerades med en intensiv psykologisk bearbetning enligt Simontons modell. Det skulle bli en verkligt holistisk terapi!

"Holistisk medicin" är ett begrepp på modet. Det rymmer en lång rad mer eller mindre kända och erkända terapier, som alla påstår sig ta hänsyn till "hela" människan. En bok med titeln *Alternativ läkekonst* (red. Ann Hill, Bonniers, 240 sidor) ger en överblick över hela florin "naturliga" terapier. Det är en rikt illustrerad uppslagsbok som tar upp cirka 120 terapier. Artiklarna är skrivna av företrädare för de olika metoderna, och därför saknas helt kritiska synpunkter på dem. En del metoder är allmänt kända, t ex biofeedback, atroposofisk medicin, akupunktur, andra är hos oss närmast okända. En del verkar vettiga, andra högst besynnerliga. Artiklarna är för korta för att vara praktiska handledningar i egenvård, och somliga är ganska diffust skrivna. Ur skolmedicinsk synvinkel är det mesta uttryck för charlataneri, vidskepelse och övertro. Men skolmedicinen har inte hela sanningen om människan, och boken är lockande att bläddra i för den som vill veta vad som rör sig i tiden inom "naturliga terapier".

Växtorienterad astrologi

Jag ställer ditt horoskop och åskådliggör din inre dynamik och potential. Endast personliga besök. Ring Jan Romander, 08-42 61 39.

LEVA I NUETS GEMENSKAP

Kurser 19-24/7, 2-7/8
240:- exkl. mat. Självhushåll. Personlig utveckling, övningar, samtal. Religiöst neutral. Upplys. anmäl. Gösta Wilson, Pl. 43170, 705 90 Örebro 019-28 02 92

Sökarguiden

SÖKARGUIDEN hjälper dig att hitta bland alla sommarkurser. Skriv eller ring och be att få ytterligare information om den kurs som du tycker passar dig. Om du känner till något som händer i augusti-september så skicka in information till Sökarguiden c/o Per Sellmann Drottninggatan 85, 111 60 Stockholm.

Observera att du ska vända dig direkt till dem som anordnar kurserna, inte till Sökarguiden.

JUNI

Du som har vägarna förbi Stockholm under sommaren kan passa på att besöka den nyöppnade bokhandeln EAST & WEST på Nybrogatan 26, strax nedanför Östermalms-torg. EAST & WEST är en ny specialbokhandel för nytt och antikvariskt inom psykologi, filosofi, religion, mystik och New Age. Öppet mån-fred 11.30-18.00 Lördagar stängt juni-augusti



VATTUMANNENS Bokhandel på Drottninggatan 83 har öppet hela sommaren. Slå en signal innan du tar dig dit. Öppettider: vardagar 11-18, lördag 10-14. Tel: 08-10 96 15.



UFO-expo hela sommaren

Under juni, juli och augusti pågår UFO-utställning i KÖPINGS MUSEUM alla dagar kl 13-18. UFO-Sveriges stillfilm visas non-stop. Entré 5:- Barn under 12 år gratis. För gruppbesök andra tider ring: 0221/173 94

11-18/6 **BHAGWAN SHREE RAJNEESH: DYNAMISK MEDITATION** med ledare från Deeva Rajneesh Meditationscenter i Stockholm. För information, kontakta Muktesh tel: 08-32 77 88. 850:- helpension. Kursplats: Ljusbacken i sommarsköna Delsbo.

14-21/6 NORTHERN HEMISPHERIC CONFERENCE ON TRANSPERSONAL PSYCHOLOGY, Iceland

Konferensen hålls på engelska och i programmet finner man:
- Transpersonal psychology and future
- Transpersonal-spiritual organizations and networks
Information och program från: Institute for Consciousness Research, Selvogsgrunni 10, Reykjavik, Island.

VÄRLDSBÖNDAGEN 16:e Juni 1981

WORLD GOODWILL DISTRIBUTION

866 United Nations Plaza, suite 566-7, New York, NY, USA. 10017
3 Whitehall Court, London, England SW1A 2 EF
1 rue de Varembe (3 e) Case Postale 31 1211 Geneve 20 Schweiz.
Information: Svenskt Informationscentrum för World Goodwill och Triangelarna, Box 15004, 750 15 UPPSALA

17-21/6 MIDSOMMAR MED STOCKHOLMS GESTALTCENTRUM

Det blir massor med gestaltterapi, rebirthing, meditationer, bastu, bad och lättja, ja ALLT kan hända på denna kurs! Ring till Ingrid Vermelin, 08-54 80 98 för information och anmälan.

22-29/6 VARDAGSYOGA OCH MEDITATION

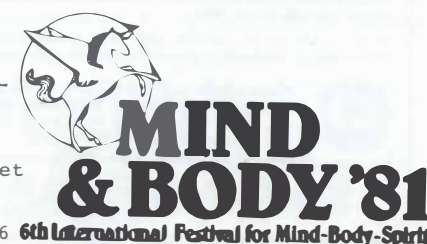
Bert YOGA håller igång på Ljusbacken med yoga och meditation, men kommer också in på teater, astrologi mm. Information: 08-68 84 89

24-26/6 SANT THAKAR SINGH I HÄLSANS HUS

Mästaren Sant Thakar Singh gästnar Stockholm under tre dagar och ger Satsang och initieringar i sin typ av meditation. Han kommer att hålla till på hälsans Hus, Fjällgatan 23 A. Mer information om tider genom Christina Olivecrona 08-32 03 63 och Olle Myrberg tel 08-63 35 97

20-28/6

En av världens största NEW-AGE-utställningar. Information: Mind & Body -81 159 George Street London W1H 5LB Vill du ringa: 00944-1 723 7256



6-19/6 PARAPSYKOLOGI OCH DRÖMMAR

I samarbete med parapsykologiska föreningen i Göteborg och Obrad Donicic håller Sölje Kursgård en veckokurs om Parapsykologi och drömmar. Information och anmälan: SÖLJE KLOSTER OCH KURSGÅRD (Skolan i Sölje) 670 20 Glava 0570-640 84

JULI

1-12/7 BIODYNAMISK ODLING

Grundarna i den biodynamiska odlingen med Anki Lövestad och Cecilia Wilkers. Krishna Kumar under-visar också dagligen i HATHA-YOGA: Information och anmälan till Ljusbacken, 820 60 Delsbo tel: 0653-164 66 eller 107 36

17-26/7 EUROPEISK SOMMARRETREAT 1981

WESTERN BUDDHIST ORDER anordnar för 5:e året i rad en sommarretreat på Stenfors gamla herrgård, Småland. Både nybörjare och vana meditatörer är välkomna. Mer information om kursen får du genom Giordano Renard, Elleholmsvägen 11, 352 43 Växjö, 0470-190 91

10-31/7 TAI CHI LÄGER MED GIA-FU FENG

Lägret hålls i Stolzenhof, Tyskland, och är en tre-veckor intensiv med Tai Chi, Kung Fu och akupressur med Gia-Fu Feng. Du som är intresserad får mer information genom Marion och Ulrich, Stolzenhof, 7109 Jagsthausen, Tyskland.

nyöppnad i Stockholm



20-26/7 HARMONI SOM LIVSSTIL

27/7-2/8 Li lär ut harmoni i handling, arbete och 3-9/8 glädje. Genom ZEN och TAI CHI och andra 10-16/8 sinnesövningar blir du ett med dig själv. Välkommen en vecka eller flera. Billigt! Anmäl dig till Ljusbacken, 820 60 Delsbo, tel: 0653-164 66

ÄTLIGA HAVS-ALGER

Tång som växer i havet utgör en ofta läcker föda, om man känner till hur den ska anrättas.

Under veckorna 19-25 juli, 26 juli-1 aug. ger vi kurser i detta ämne. Du får lära Dig känna igen de alger som lämpar sig som mat. Du får plocka dem och anrätta dem.

Kostnaden är beräknad till 1380 kronor (självkostnad) för en veckokurs. I priset ingår logi i Fiskebäckskil (i 2 eller 4-bäddrum), dagliga båturer ut till öar, kobbar och skär för att plocka alger, lektioner i algkunskap med lärare från Göteborgs Universitet, frukost, kaffe och smörgås som tas med ut på båtturen, lagad middag vid föreläsningen i Fiskebäckskil. Dessutom frossar vi tillsammans på de alger som vi plockat och anrättat.

Kursen hålls på en populär nivå, och det behövs inga förkunskaper. Nödvändig utrustning är badbyxor/baddräkt.

Anmälningar och förfrågningar. Ring eller skriv till Ulla Gustavsson, Göteborgs Universitet, Marin Botanik, Carl Skottsbergs Gata 22, 413 19 Göteborg. Telefon 031-41 87 00.

AUGUSTI

12-16/8 10th INTERNATIONAL PARASCIENCE CONFERENCE
Toronto, Canada

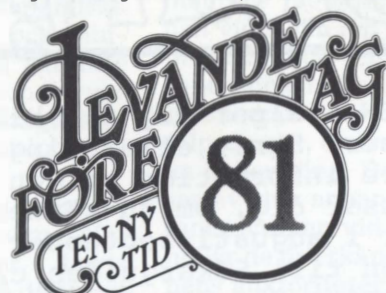
Program och anmälan till: Parascience Center, NANTMEL, Llandrindod Wells, Powys, DL 6EH, Wales, England.

19-22/8 PARAPSYCHOLOGICAL ASSOCIATION CONVENTION
Syracuse, USA

Mer information genom Föreningen för Psykobiophysik, Fjällgatan 23 A. tel: 08-41 23 66 eller Jan Fjellander (ordf.) 08-40 04 19

19-29/8 VIPASSANA MEDITATION

Intensiv insiktsmeditation i lugn miljö med den nu välkända RUTH DENISON från Californien för 5:e året i rad. Kursen pågår i uppmärksam tystnad. Information genom Ljusbacken, 820 60 Delsbo 0653-164 66



25-27
augusti

håller i sig och nu blir det en ny konferens med bl a Marilyn Ferguson som skrivit boken "The Aquarian Conspiracy". Liksom vid ÅBO-konferensen har arrangörerna olika temadagar. Första dagen handlar om "Den nya tiden", andra dagen om "Den nya människan" och den tredje dagen om "De nya möjligheterna". Vill du ha ytterligare information kan du skriva till: Pedagogik & Produktion AB, Hantverkargatan 44 112 21 Stockholm 08-52 05 25

SEPTEMBER

2-5/9 PARASCIENCE CONFERENCE
London

Anmälan och program får du genom: Prof. John B hasted, Dep. of Physics, Birkbeck College, University of London, Mallet Street, London WC1E 7HX

3/9 - VIPASSANA LIV

Under 3 månader framåt kommer en munk att bo på Ljusbacken och lära ut VIPASSANAMEDITATION. Bhante V. Dharnawara är från Kambodja och har livserfarenhet av meditation. Information genom Ljusbacken, Pamela och Li, 0653-164 66 eller 105 00



är en annorlunda "konferens" i en ny tid. Helt mot vanliga konferenser med talare och föreläsare hållare kommer Findhorn Foundation detta år fira med musik, dans, teater och sång.

EARTH SINGS "festivalen" hålls den 10-31 oktober på Findhornkollektivet i Skottland.

Bland gästande artister märks:
PAUL HORN - världsberömd flöjtist
Sir George TREVELYAN
Dyani Ywahoo - cherekeendian m fl.

Skriv till FINDHORN FOUNDATION
Cluny Hill Collage
Forres
IV36 OTZ
Skottland

så får du ett utförligare program.

NÄRKONTAKT MED KÖPING

(se under juni månad)



FINDHORN FOUNDATION GUEST PROGRAMME

SUMMER 1981

är ett fullkomligt späckat program med intressanta föredrag. Här återges bara några av kurserna. Programmet får du om du skriver till:

FINDHORN FOUNDATION, The Park, Forres, Skottland, IV36 OTZ

6 June	Group Consciousness Game of Life
13 June	Sporting Bodymind Co-Creation with Nature
20 June	Summer Festival
27 June	Wholistic Art
4 July	Laws of Manifestation Game of Life
11 July	Co-Creation with Nature Family Workshop
18 July	Sacred Dance I Eco-Philosophy
25 July	Dreams Revelation
1 August	Astrology Planetary Transformation
8 August	Esoteric Philosophy Family Workshop
15 August	Laws of Manifestation Game of Life
22 August	Wholistic Health The Artist Within
29 August	Dreams Group Consciousness
5 September	Sacred Dance I Game of Life
12 September	Esoteric Philosophy Sporting Bodymind
19 September	Autumn Festival Sacred Dance II
26 September	Western Mystery Tradition
10 October	Living in a Small Community



Ta sökar-
planet till
kontinenten!



SKANDINAVISK YOGA OCH MEDITATIONSSKOLA



Intensivkurser i yoga och meditation startar varje vecka i Stockholm. 4 dagar i rad, vanligtvis måndag till torsdag.

Kurser börjar: 9/6, 15/6, 22/6, 29/6, 6/7, 13/7, 20/7, 27/7, 3/8 och 10/8.

Anmälan och information: 08-33 92 65

YOGA TANTRA MEDITATION på internat:

Sommarkurser: 7-20/6, 21/7-4/7 och 5-18/7 (2veckor)

KRIYA YOGA-KURS med Swami Janakananda, 4 veckor under tiden 19 juli - 16 aug.

Under hösten startar också flera kurser. Är du intresserad så kontakta:

Skandinavisk Yoga och Meditationsskola
Dalagatan 32
113 24 Stockholm tel: 08-33 92 65

5 "fem" ROLIGA SOMMARKURSER med PHYLLIS & KARIN

11-17/6 Målning, rörelse och sång

19-21/6 Midsommarretreat

I juli-augusti hålls följande tre kurser:

Teckna - måla - gestalta

Teckning och målning som meditation och healing

Självhaling - färghealing.

För ytterligare information om kurserna:

Phyllis: 08-62 64 02 eller 69 61 38

Karin: 08-71 13 51

YOGA-, MEDITATIONS- OCH ASTROLOGIKURSER

HELA SOMMAREN JUNI, JULI och AUGUSTI

Bert Yoga Jonson har YOGA-KULTUR-öppet och har fortlöpande undervisning för Stockholmsbor som inte tar sin vanliga semester.

Information och prospekt: 08-68 84 89

TORA-institutet

SOMMARKURSER I YOGA, MEDITATION OCH AVSPÄNNING

PÅ NOLGÅRDEN, TIVEDEN.

TORA-Institutet har ett späckat sommarprogram med olika aktiviteter:

14-21/6	Midsommar - seder och bruk
21-28/6	Kreativitet
3-10/7	Musik och dans
11-18/7	Aktivt drömmande
8-15/8	Sagor och drama

Under kurserna undervisas också i yoga och meditation, kurserna leds av Marianne Nicou och Röde Orm från TORA-Institutet, Nordhemsgatan 43 A, 413 06 Göteborg tel: 031-24 68 16 och 0506-131 41



har flera kurser i sitt program:

5-10/6	Psykodrama med Moreno
14-20/6	Naturopati med Ole Saxe
21-27/6	Orientalisk naturmedicin med Bill Tara
28/6-4/7	Helhet och hälsa med Harald Thiis
28/6-4/7	Drömmens värld med Benedicte Thiis
5-11/7	NORDISK SAMARBETSKONFERENS
19-25/7	Drömseminarium med Søren Lund
2-8/8	Ying-Yang principerna med Mike Burns
9-15/8	International Healing Seminar
16-22/8	Healing - opening the heart med Lin Martin
23-29/8	Psykodrama med Monica Westberg
30/8-5/9	Polaritetsterapi med Benno & Laura Svensson

Beställ det utförliga programmet med alla priser etc från:
MANDALA, Bauker, N-2622 Gausa, Norge. Vill du ringa så är numret: 00947-62-272 53

Månadens sökardikt

VIGDA KLOCKOR

Klangen av vigda klockor
svävar i rymder vida,
når med sin glada hälsning
alla som tro och bida.
Klangen av vigda klockor
lönnliga kamrar når.
Själur som längtan bränner
veta var vägen går.

Klangen av vigda klockor
söker betryckta hjärtan,
tröstar i tunga tider,
läker och lindrar smärtan.
Klangen av vigda klockor
bär ifrån himlen bud,
kallar från natt och strider
alla till ro hos Gud.

Axel Fredenholm

Nya böcker

Montague Ullman och Nan Zimmerman har fått sin bok "Working with dreams" översatt till svenska och utgiven på Natur och Kultur: *Använd dina drömmar* (92: -). Från baksidestexten: "Den här boken sammanfattar enkelt och lättbegripligt den samlade vetenskapliga forskningens rön om drömmar i dag. Men först och främst är den en praktisk handledning i konsten att använda sina drömmar och arbeta med dem, ensam eller i grupp."

Den norske filosofiprofessorn Arne Naess har på LTs förlag utgett *Ekologi, samhälle och livsstil*. Brita Kinch säger: "Arne Naess filosofi är en utmärkt grund för psykobiografiskt tänkande. Den skiljer sig från den i dag dominerande analytiska filosofin och ansluter sig istället till naturfilosofi(er). Precis som parapsykologin har kommit in i gymnasiekursen numera, så ingår även 'ekosofi' i de nya anvisningarna för gymnasiet."

Saxat ur Informationsblad nr 29 från Föreningen för Psykobiophysik.

Geller utmanar

En del illusionister säger att de kan göra samma "trick" som Uri Geller. Sådana påståenden återges av massmedia, fastän de aldrig bevisas. Det förhåller sig ju så att illusionister kan göra liknande saker som Geller, när de själva får bestämma arrangemangen. Däremot kan de inte i vetenskapliga laboratorier upprepa Gellers resultat.

Uri har nu erbjudit James Randi, eller vilken illusionist som helst, 100 000 dollar (ca 470 000 kronor) om han med trick kan uppnå samma resultat som Geller vid telepatiexperiment på Stanford Research Institute i Kalifornien.

Källa: en artikel av Eldon Byrd i den amerikanska tidskriften *Frontiers of Science*, nr 1, årgång 3.

Vi är intresserade av att komma i kontakt med någon som har spelat in David Berglas TV-program förra året.

Ring 08-711 11 02, Rolf Ejvegård

Rune E. A. Johansson ur tiden

Den 26 mars avled fil. lic Rune E. A. Johansson, Stockholm. Han var expert på buddhismen, men räknade sig inte själv som buddhist. Han skrev böckerna "Psychology of Nirvana" (1969), "Pali Buddhist Texts" (1973, 1977) och "The Dynamic Psychology of Early Buddhism" (1979) samt översatte till svenska Dhammapada (1967) och Sutta Nipata (1976). I Sökaren publicerade han flera artiklar, senast "Nirvana och vår tid" i nr 8, 1980 och "Religiösa motiv och deras psykologiska användning" i nr 9, 1980. Vi återkommer med en större minnesartikel.

Hade Lamarck rätt?

Jean-Batiste Lamarck hade en evolutionsteori som konkurrerade med Darwins. Enligt Lamarck förändras arterna genom att egenskaper som en individ förvärvat under en livstid överförs till avkomman. Hans idé avvisades, eftersom det saknades tillräckliga stöd för den.

Mot Lamarck hävdas att det måste ske förändringar i könscellernas kromosomer för att en ny egenskap skall kunna uppträda hos en avkomma.

Men nu har två kanadensiska biologer, Reg Gorczynski och Ted Steele vid Ontario Cancer Institute, gjort en upptäckt som kan visa sig få stor betydelse för våra kunskaper om ärftligheten. Experiment som de genomfört visar att möss som under sin livstid erhållit en viss tolerans, kan överföra denna egenskap till sin avkomma.

På 1950-talet fann Sir Peter Medawar att om nyfödda hanmöss av A-stam injiceras med B-stamceller, så blir de toleranta mot B-celler under resten av sitt liv. Steele och Gorczynski tog nu sådana B-toleranta A-möss av hankön och korsade dem med icke-toleranta honmöss av A-stam. Hälften av avkomman blev tolerant mot B-celler, och dennas avkomma blev i sin tur till 20-40 procent B-toleranta. Detta är precis vad man kan vänta sig av en ärftlig egenskap. Det verkar således som om B-toleransen blev ärftlig, dvs blev en del av den genetiska information som överfördes genom könscellerna hos de B-toleranta hanmössen.

Upptäckten är gåtfull. Hur kommer de genetiska instruktionerna för tolerans hos celler i immunsystem in i könscellerna?

Källa: New Scientist, 31 juli, 1980, via Frontiers of Science nov.-dec. 1980.

Gåvor

Lars Andersson, Kristianstad, 224: -, Eva Andersson, Trollhättan, 24: -, Björn Sjögren, Stockholm, 24: -, Matts Kimler Göteborg, 24: -, David Jönsson, Kungsbacka, 24: -, Åke Sjöberg, Nacka, 4: -, M. Inkinen, Järfälla, 14: -, Hakon G. Ardahl, Göteborg, 24: -, Laszlo Kele, V. Frölunda, 4: -, Lars Svangren, Farsta, 14: -, Anders Lundström, Umeå, 10: -.

Summa kronor 390: -

Hjärtligt tack!

Red.

Säg mig vem du tror att du är,
så skall jag säga dig vem du är."

Piet Hein

Bli vän med Din kropp!

Med både teori och praktik - samtal, rörelseövningar och kroppsbehandling - kan jag hjälpa Dig att finna en väg mot större harmoni, själslig såväl som kroppslig.

Ingegärd Bertilsson 08/41 11 61
(150 kr för 1 tim 30 min).

Mår Du dåligt ibland utan att riktigt veta varför?

Lösningen kan vara

PSYKOTERAPI

Mottagning på Östermalm i Stockholm.

Tel. 08/61 40 10 onsd.-fred.
14-16.

Profeten



Av Sven Rosén

HOROSKOP

Mini-horoskop 25 sv/kr
Udförligt
personligt horoskop 54 sv/kr
Progressivt årshoroskop 54 sv/kr
Astro-Bladet sendes gratis

Peter Sørensen

Solgården 18, DK-3250 Gilleleje
Danmark



Mången gör läsningen till blott en förströelse. Man läser ej för att lära eller förkovra sig, utan bara för att döda tiden och ha roligt.

Läsning utan något bestämt syfte är demoraliserande. Den alstrar ledsnad och gör missbelåten i stället för tillfredsställd. För att läsa med gagn måste man ha tre saker: avsikt, uppmärksamhet och begränsning. Obetydligare saker bör man låta fara och endast behålla de viktigare i minnet.

Att jämt läsa för att ha något att tänka på är att fördumma sig själv. Bacon har sagt: "Att läsa gör en hel människa." Men det finns olika slag av helhet; slukandet av böcker är inte att rekommendera. Är du mån

om att förkovra dig, läs då sådant, som utbildar smaken, renar inbillningen, gör dina syften klara, höjer idealen. Läs sådant som väcker lust att utföra något, att vara något här i världen.

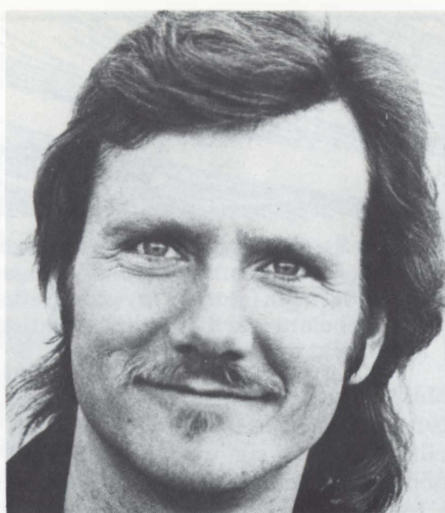
"Då jag besinnar, vad en del böcker har utträttat och alltjämt utträttat för världen, hur de håller hoppet vid makt, väcker nytt mod och tillförsikt, mildrar lidandet, ger ett livsideal åt dem, vilkas hem är hårda och kalla, förenar avlägsna tider och länder, skapar nya världar av skönhet, förmedlar himmelska sanningar - då välsignar jag denna gåva", har en tacksam läsare sagt.

ORISON SWETT MARDEN

Scientologins "snyltgäster"

Det var med stort intresse jag tog del av Per-Olof Samuelssons artikel "Scientologykyrkan och dess snyltgäster". Jag själv är scientolog sen 1969 och har även tillhört sjoorganisationen. Jag säger *har* tillhört då jag nu inte längre är medarbetare i sjoorganisationen och därför har även jag varit vad vi kallar en freeloader (snyltgäst som P-O före-drog att kalla det i sin artikel). Efter 2 år valde jag att självmant komma tillbaka till kyrkan. Denna gång inte som organisationsmedarbetare utan som vad vi kallar public. (Jag donerar pengar till kyrkan för dess kurser.) Skillnaden mellan P-O och mej är att vi har helt olika realiteter på livet. Jag uppskattar Scientologins syften och mål och jag kan inte blunda för allt det goda jag har fått ut av Scientologin. Jag är stolt över att vara scientolog och kan därför inte tänka mej att stå utanför organisationen. Det är sant att även jag valde att bryta kontraktet för att få den tid jag behöver för mitt arbete som konstnär men jag kan inte blunda för det faktum att jag skrev under ett kontrakt som jag därmed godkände efter genomläsning, bör då också ta ansvar för det liksom för vilket annat kontraktsbrott som helst. Personligen hade jag varit på auditörsträning full tid och hoppade av innan jag skulle börja arbeta som auditör. (Auditör=andlig vägledare.) Jag hade fått lön, mat och husrum under hela den tid då jag studerade på heltid utan att göra någon som helst nytta för kyrkan. Jag ser det som att kyrkan investerade i mej för framtiden och med tanke på att jag inte gav något tillbaka så måste jag nog se mej som en "snyltgäst". Mina skulder uppgick till blygsamma 20.000:- och jag kallar det blygsamma med tanke på den nytta och det värde denna utbildning har för mitt dagliga liv.

Tydligt bortser P-O helt från det värdet eller också har han inte lyckats tillgodogöra sig Rons teknologi. Under den tid jag var ute ur organisationen så fick jag tydligen uppleva det rent motsatta förhållandet än P-O. Inte ett brev, besök eller ens ett telefonsamtal. Och jag försökte inte gömma mig. Tvärtom. Men under de två åren av "isolering" insåg jag hur viktigt det är att ha en gemenskap med en grupp människor. Att ha ett syfte och ett mål tillsammans med andra. Jag behövde bara än en gång titta på Scientologys syften och mål och jämföra med mina egna och då var det inte speciellt svårt att välja. Jag har ingen eller inget att vara bitter på och egentligen skulle inte P-O behöva vara det heller. Han vet lika väl som jag varför han vill se situationen i dag som han gör. Jag insåg för min del ganska snart vad saken handlade om. De c:a 100.000:- jag under alla år donerat till Scientology ser jag som en mycket trygg investering i mig själv. Jag stödjer kyrkan med mina pengar för att den ska få fortsätta att existera och expandera och jag får en ofantlig mängd kunskap i gengäld. Kunskap som gör det så *mycket* lättare att leva. Jag tillhör de drygt 2 miljoner lyckliga och aktiva scientolo-



Roland Ekström

gerna på vår moder jord och jag kan bara beklaga att P-O väljer att stanna utanför gemenskapen. Jag är lycklig att vara tillbaka igen och här tänker jag stanna.

Oavsett scientolog eller ej så ska vi väl ändå kunna enas om det mål som bl a är scientologys, nämligen en lugn och fredlig planet att leva på utan krig och andra dårskaper och att leva med full förståelse för varandra och livet.

Roland Ekström, konstnär

Hej Roland!

Du har missat huvudpoängen i min artikel, nämligen denna: att ju *längre* och *hårdare* en SO-medlem arbetat för Sea Org, desto *större* blir hans skuld när han ger sig av. Ditt fall är knappast jämförbart med mitt, eftersom du skaffade dig en utbildning och sedan inte ställde dina färdigheter som auditör till kyrkans förfogande. Jag tycker du handlade rätt som betalade igen din skuld.

Själv har jag satsat drygt sex år av mitt liv på att göra Rons teknologi tillgänglig för svenska folket. Det vore orimligt av kyrkan att hävda att den inte haft någon nytta av mitt arbete. Jag betraktar dessa sex år som min donation till kyrkan, jag känner ingen större bitterhet över dem, och jag har inte den minsta tanke på att kräva tillbaka dem i någon form. Vad jag vänder mig mot är att min insats nu värderas till en klapp på axeln, medan kyrkans satsning på mig värderas till *ytterligare* flera års hårt arbete (för att skrapa ihop de pengar jag är skyldig).

Bara en sak till. Du skriver: "Han /POS/ vet lika väl som jag varför han vill se situationen idag som han gör." Varför denna halvkvädna visa? Vad du och jag vet, men Sökarens läsekrets är okunnig om, är detta: Om en scientolog lämnar kyrkan och/eller uttalar sig kritiskt mot scientologin, betraktas detta av kyrkan som blott och bart ett symptom på brottsliga handlingar som personen begått mot kyrkan, eller Ron, eller mänskligheten i stort – brottsliga handlingar som personen nu inte vill se i ansiktet eller kännas vid, utan i stället kamouflerar med sin kritik och sin kverulans. Det är ju det du menar, eller hur? Varför då inte säga det rent ut?

Per-Olof Samuelsson

Kontakt

Skriv en rad, du som tänker i "nya tids-ålderns" anda.

"Tjej, 35, Uppsala", Sökaren f.v.b.

*

Kille söker tjej, omkr. 18-30 år. Fil.stud. (studerar statistik), lång, men för smal, 184/70, kan se ganska bra ut ibland, 27 år, egen lägenhet, bor i Stockholmstrakten, ingen bil, är ärlig, öppen, varm, känslig, lite bohemaktig, går helst inte på stora partyn.

Det var länge sedan jag hade en relation med en tjej, och därför är jag oerfaren, men jag är inte direkt blyg. Är medveten och intellektuell, har mycken humor, är seriös. Rök- och spritfri (kanske något glas vin när det bjuds). Mina intressen: musik (klassiskt, blues, new waverock och annan rockmusik, etc.), meditation, andliga frågor, psykologi, spela gitarr, komponera egen musik, kläder, naturen, fotografering, teater, film, litteratur, skriva (mest lyrik).

Du behöver inte vara "vacker", men sänd ändå ett foto, tel.nr. och skriv lite om dig själv så lovar jag att svara. Foto och brev returnerar jag naturligtvis.

Kanske kan det kännas lite anonymt att svara så här, men du – tveka inte, vi kan ju pröva, det gäller oss!

Svar till "Vår", Sökaren f v b.

*

Pris för kontaktannonser: 40 öre per ord + 4:- i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 10:-. Moms inräknad.

*

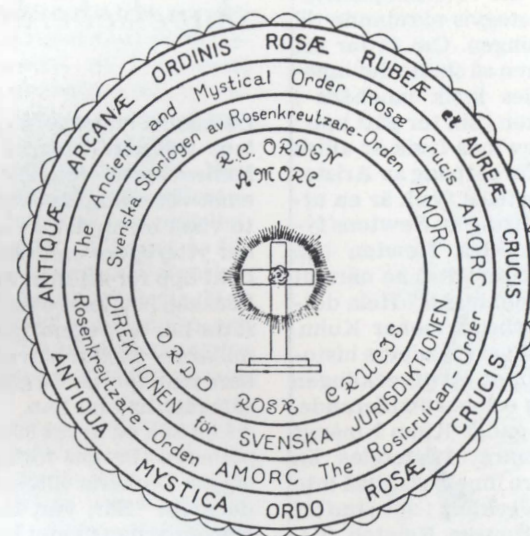
SUNRISE. Engelskspråkig tidskrift från Teosofiska Samfundet – Pasadena 10 nr/år endast 30:-. Skriv gärna och begär gratis ex. från **Anne Eek**, Eriksbergsgatan 18, 114 30 Stockholm.



BABAJIS KRIYA YOGA

- Asanas – Hatha Yoga
- Pranajam – Andningstekniker
- Dhjanam – Meditation
- Mantras – Befriande frö-ljud
- Bhakti – Hängivenhet

Gratis introduktionslektioner varje mån & fre kl. 18-20.30
Grevg. 18 ① Östermalmstorg
tel. 08/62 63 00



Ni inbjudes härmed av Rosenkreutzarna

att förena Er med dem i deras studier av de gudomliga universella lagarna för att genom kännedom om desamma erhålla förklaring på många av vår tillvaros eljest svårförstådda livsföreteelser.

Orden, som är politiskt och religiöst neutral, har till ändamål att genom studium av livets högre principer verka för mänsklighetens höjande i brödrakärlekens tjänst. Har Ni intresse av att förena Er med oss, sänd då in Ert namn och adress så sänder vi en liten folder om vår verksamhet.

Namn:

Postadress:

Postnr.:

ROSENKREUTZAREORDEN

SVENSKA JURISDIKTIONEN
Box 17040, 161 17 Bromma

BUDDHASASANAFÖRLAGET Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:-

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:-

**Buddhas tal till Kalamafolket/
Talet om rätt syn**
40 sidor, ca 19:-

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:-

Buddhistisk meditation
av Francis Story
32 sidor, ca 7:-

I bokhandeln eller direkt från förlaget

Kuhns paradigmbok

Thomas S. Kuhns bok *The Structure of Scientific Revolutions* är en av nutidens mest diskuterade verk inom vetenskapsteorin. Den har utkommit i svensk språkdräkt genom bokförlaget Doxas försorg under titeln *De vetenskapliga revolutionernas struktur*. Översättare är Örjan Björkhem.

Kuhn var ursprungligen teoretisk fysiker (kärnfysik) men gick småningom över till vetenskapshistoria för att slutligen hamna i vetenskapsteori och teoretisk filosofi. Utvecklingsgången är inte ovanlig. Snart sagt alla betydelsefulla kärnfysiker har grubblat över vad vi kan kalla filosofiska problem. Bland de svårigheter som därvid examinerats hör de paranormala fenomenen, och de teoretiska fysikerna har tagit ställning till dem. Dessa vetenskapsmän visar sig vara som alla andra människor: somliga hamnar bland "fåren", andra bland "getterna" och en del har gått vilse och irrar omkring utan att veta var de hör hemma eller, som tycks vara fallet med Kuhn, vågar eller vill inte öppet tala om att de är "får". Kuhn refererar ingenstans i sin bok till psykisk forskning, men hans

tankegångar är onekligen relevanta i detta sammanhang, ty hans vetenskapsteoretiska synsätt lämnar dörren öppen för ett parapsykologiskt paradig.

Paradigmatänkandet är Kuhns stora bidrag till den vetenskapsteoretiska debatten. Begreppet i sig är inget nytt. Kuhn själv knyter an till Michael Polanyis begrepp "tyst kunskap", som varande det vetande som styr vetenskapsmännens uttryckta kunskap så som den bl a formas i experimentverksamheten.

Liknande tankegångar finns exempelvis hos marxismen och dess betonande av det individuella intressets beroende av klassintresset och hos nazismens Weltanschauung, som bygger på teorier utformade av framför allt Schopenhauer och Nietzsche. All djuppsykologi (Freud, Adler, Jung, Fromm) bygger också på liknande tankegångar. Vårt handlande styrs av för oss omedvetna processer. Kuhn själv kan ses som anhängare av den amerikanska pragmatismen, vars främsta företrädare var Charles Peirce och William James.

I den livliga diskussionen av Kuhns bok har han av Margaret Masterman blivit beskydd för att använda termen paradig i 22 olika betydelser. Kuhn menar nog att han använt termen i två huvudbetydelser:

1. Paradigm är en sammanfattnings-term för en vetenskapsskolas samlade åsikter, värderingar och tekniker.

2. Paradigm syftar på en vetenskapsskolas faktiska sätt att lösa problem så som det tar sig uttryck i använda modeller, teorier och hypoteser.

Den första betydelsen kallar Kuhn sociologisk. Den andra skulle kunna betecknas som vetenskapsteknisk.

En vetenskapsskola består av vetenskapsmän, dvs människor. Det vetenskapliga paradigmat kan studeras genom att man studerar vad vetenskapsskolan som helhet producerar. För förståelsen och tolkningen av paradigmat kan man understundom ha hjälp av enskilda människors (dvs sådana som tillhör den aktuella skolan) låtanden och handlingar. Även icke vetenskapliga inslag kan vara relevanta.

Olika paradigmen kan en viss tid leva bredvid varandra men de bekämpar alltid varandra och förr eller senare tynar ett av dem bort, dvs vetenskapsskolan ifråga har inte längre några levande anhängare.

Viktigt att inse i sammanhanget är att ett paradigmen inte styr ämnesinnehållet utan ämnesbehandlingen. Det är det som möjliggör att ett paradigmen kan förändras, att någon kan bryta sig ut ur en vetenskapsskola eller att inte alla med nödvändighet sugts upp i det förhärskande paradigmat.

Enligt Kuhn finns det fyra huvudmoment i ett paradigmen.

A. Ett *metafysiskt grundtänkande* som ej går att komma åt med vetenskapliga verktyg.

B. *Värderingar* som ofta är psykologiskt betingade. Kuhn menar (i likhet med Kant) att t o m våra enkla iakttagelser går tillbaka på konstruktionen av våra sinnesorgan. Gestaltpsykologerna (Köhler, Wertheimer, Lewin) har visat att vad en per-

son förnimmer inte endast beror på t e x förväntningar, åsikter och kunskaper, utan också på inneboende tendenser att gruppera, kategorisera, skilja i bakgrund och förgrund osv. Värderingarna kan alltså delvis studeras vetenskapligt.

C. *Generell symbolbildning*, som underlättar tänkandet men som också binder tänkandet och därför är mycket svårt att vetenskapligt komma åt. I den mån vi alltid tänker i symboler är vi fångade i symbolspråkets nät. Ett paradigmskifte, tänker sig Kuhn, innehåller alltid ett utbyte av symboler, en process som tillåter oss nytänkande jämfört med det gamla sättet att se.

D. *Mönstergivande exempel* på hur problem löses, vilka är särskilt viktiga för nya elever i vetenskapsskolan, eftersom det är dessa konkreta exempel som underlättar förståelsen av den bakomliggande abstrakta teorin. Kuhn understryker att deltagandet i lösningen av problem är enda sättet att lära sig en teoris empiriska innehåll. Liknande tankegångar lades fram i början av 1700-talet av italienaren Giambattista Vico.

Kuhn vänder sig mot den traditionella vetenskapsteori av ackumulerande typ som bla Popper är representant för. Kuhn menar att dessa ackumulations-teoretiker bygger sitt resonemang på en metafysisk fiktion att "verkligheten" ser ut på ett visst sätt och att det är forskarnas uppgift att bit för bit lägga ihop det pussel som avbildar verkligheten. En studie av vetenskapshistorien skulle därför visa att vi i vår uppfattning mer och mer närmar oss en "riktig" och "sann" bild av hur allting faktiskt hänger samman.

Akkumulationsteorin anser Kuhn felaktig redan av det skälet att varje bedömning av ett forskningsresultat måste ske med utgångspunkt från en teori. Det finns alltså ingen "teorifri verklighet" som skulle kunna utgöra något slags bedömningsmätsticka.

Akkumulationsteorin innehåller också antagandet att ny kunskap bygger på

gammal kunskap och att den nya kunskapen till stor del innehåller den gamla. Av detta följer att vetenskapshistorien beskriver ett stegvis närmande till den absoluta sanningen. Om vi tar ett exempel från fysiken så skulle det innebära att Aristoteles fysik innehålls i Newtons fysik vilken i sin tur gått upp i Einsteins fysik. Newtons fysik är alltså en utveckling och förbättring av Aristoteles fysik och Einsteins fysik är en utveckling och förbättring av Newtons fysik. Genom Aristoteles, Newton och Einstein skulle fysiken alltså ha närmat sig den "absoluta sanningen". Hela detta resonemang är absurt menar Kuhn. Vid studiet av olika vetenskapers historia kan man snart finna att utvecklingen inte alls är entydig och ackumulerande. Einstein t e x står enligt Kuhn i mångt och mycket närmare Aristoteles än Newton. Den senare innehåller alltså inte alls en fruktbar utveckling i allt jämfört med Aristoteles. Kanske Newton fördröjde fysikens utveckling? Det är endast i ackumulationsparadigmet man måste beteckna Newton som en utveckling och förbättring av Aristoteles.

Kuhn kunde också ha tillagt att synsättet att Einsteins fysik utgör en utveckling av Newtons fysik och att Newtons fysik ingår i Einsteins fysik är ett typiskt ackumulationsparadigmatiskt sätt att se. Anhängare av denna vetenskapsskola är paradigmatiskt förblindade att se att Einstein utgör en brytning med Newton, att den einsteinska fysiken med dess relativitetsteori är ett helt annat sätt att se på världen än den newtonska fysiken med dess absoluta rumsbegrepp.

Det är här Kuhns största insats i vetenskapsteorin ligger. Vetenskaperna utvecklas inte ackumulativt utan genom språng, som han kallar vetenskapliga revolutioner. Vetenskaperna har, enligt Kuhn, gjort större framsteg endast genom forskare som har kunnat bryta sig ur det rådande paradigmet och som lagt fram hypoteser som inte bygger på eller är förenliga med den förhärskande vetenskapsskolans paradigm.

Rolf Ejvegård

Ännu en skapelseberättelse

De många motsägelserna i mänsklighetens tidigaste historia och den gamla kontroversen religiös skapelse gentemot vetenskaplig evolution lämnar inte vissa exemplar av oss någon ro. Nu har ytterligare en i raden av omtolkare dykt upp för att med imponerande sakkunskap och förkrossande tydlighet berätta hur allt egentligen gått till sedan miljarder år. Det kan man faktiskt göra, bara man förstår de gamla skrifterna på rätt sätt, hävdar han.

I en bok på drygt 300 sidor, *Den tolfte planeten* (Berghs förlag, ca-pris 96 kr.) lägger Zecharia Sitchin ut texten. Undertiteln "När, var, hur astronauterna från en annan planet kom till jorden och skapade Homo sapiens" anspelar på vad han funnit i de allra äldsta skrifterna.

Denna tolfte planet, skriver Sitchin (solen och jordens måne räknas som planeter), skulle gå i en enorm elliptisk bana och för ca 4 miljarder år sedan ha åstadkommit katastrof i solsystemet när planeten mellan Mars och Jupiter sprängdes sönder (det nuvarande asteroidbältet). För 300 000 år sedan skulle den tänkande människan ha skapats av dessa "astronautgudar" för att tjäntgöra som primitiva arbetare åt dem. Vid istidens slut för ca 13 000 år sedan – när syndafloden översvämmade jorden och fick istiden att plötsligt upphöra, enligt Sitchin – skulle "gudarna", nefilim (de nedstigna) ha gett sig av under löfte (eller hot?) att återkomma. Denna återkomst skulle kunna ske en bit in på 2100-talet . . .

Nu skulle man kanske tro att *allt* detta bara är fantasifulla, lösa spekulationer. Men Sitchin har först gått mycket grundligt tillväga för att försöka belägga och systematisera sina utgångspunkter, innan han svävar ut i sin egen gigantiska och eleganta sammanfattning, avsedd att tillfredsställa både vetande och tro.

Sumererna var den äldsta kända kulturen och den uppstod förvånansvärt plötsligt, hävdar han i en lång kulturhistorisk utläggning. Han hittar fakta som stöder uppfattningen att det funnits väldig kunskap under tidiga epoker, men att mycket vetande gått förlorat.

De flesta av utvalda uråldriga uppgifter om gudar, halvgudar och dödliga väver Sitchin skickligt samman till en enda logiskt klar berättelse. De grekiska gudarna älskade och hatade, triumferade eller vredgades, bekämpade varandra och samarbetade, intrigerade och tvingades kompromissa – kort sagt, de uppträdde som en sorts långlivade astronauter med mycket långt driven teknik och vetenskap men moraliskt ofullkomliga, teoretiserar Sitchin, som också placerar Bibelns Adam och Eva samt syndaflodens Noa i sin framställning. Men han aktar sig för att gå in på vad senare religiösa lärogestalter som Buddha, Kristus och Muhammed lärde.

Boken lämpar sig alltså utmärkt för en modern vantroende medborgare som

vill få exempel på hur det går till att bygga upp en tekniskt orienterad och någorlunda vetenskapligt tillfredsställande skapelseberättelse. Den belyser utmärkt väl konflikten mellan skapelsestro och evolutionstro, en kontrovers som ingalunda är så avgjord som de vetenskapligt utbildade och evolutions-troende vanligtvis föreställer sig.

Homo är en evolutionsprodukt. Men Homo sapiens (tänkande och reflekterande människa) uppstod helt plötsligt, för ca 300 000 år sedan, miljoner år för tidigt enligt evolutionsteorin. Vetenskapen har ingen förklaring till detta. Men det har de sumeriska, babyloniska och bibliska texterna. Människan skapades av de gamla gudarna, det är författaren säker på.

Det är svårt att göra en bok med ett så rikligt och mångskiftande innehåll full rättvisa genom enstaka citat ur framställningen. Men det är t e x intressant att läsa om hur äldre efemerider (stjärntabeller) från Uruk var mer exakta än senare babyloniska och att de inte baserades på observationer utan framräknades efter formler. Det måste alltså ha funnits uråldriga astronomiska teorier till grund för formlerna! Vidare var planeternas retrograda rörelse känd bland de mesopotamiska astronomerna – intressant, eftersom det krävs långa observationstider för att slå fast periodiciteten.

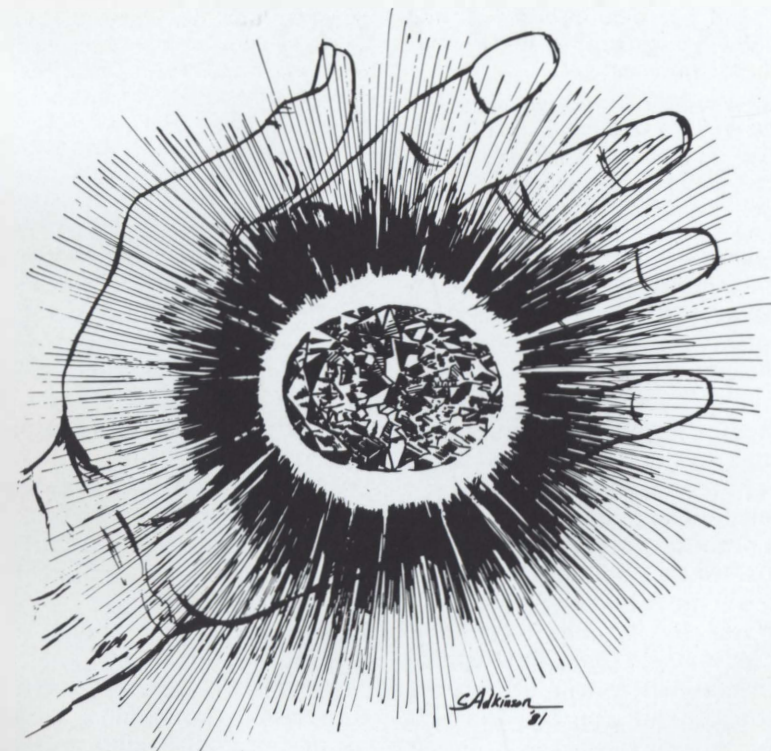
Vår egna moderna inbilskhet parad med antagandet att allt var så enkelt och primitivt förr i världen får sig numera ordentliga törnar. Hade en sumerisk planetkarta hittats för ett par hundra år sedan, så skulle upptäckarna ha ställt sig frågande. Där finns nämligen planeter utanför Saturnus (Uranus, Neptunus och Pluto) inritade, t o m i sådana detaljer som Plutos egendomliga bana (stundom innanför Neptunus). Vidare är jordens måne betraktad som en särskild planet och texten beskriver en kosmisk katastrof som först på sistone kunnat bekräftas.

Zodiakens tolv tecken samt gåtfulla siffror som visat sig ange båggrader i en plan framställning av den välvda stjärnhimlen ingår som ingredienser i anrättningen. Det gör också gamla citat om "himlastegen", "härskare över himmelen, jorden och den undre världen", "Låt oss göra människor till *vår* avbild, att vara oss *lika*" (majestätspluralis?) samt "Gudarna funno behag i människornas döttrar och togo dem till hustrur". Allt detta fogar Sitchin in i sin sammanfattande hypotes.

Att författaren inte löst några grundläggande religiösa eller vetenskapligt filosofiska problem medger han gärna: Om Homo sapiens skapades av långt utvecklade varelser, hur hade dessa i sin tur utvecklats? Bara genom spontan och slumpmässig evolution ur "död" materia?

Gudarnas (dvs i detta fall de långt framskridna astronauternas) många löften om att de skall återvända kanske inte är några tomma ord, varnar Sitchin. Det som är korta perioder för dem kanske är tusentals eller hundratusentals år för oss? Och rymdens avstånd är kanske väldiga även för dem?

Bertil Nilsson



Varför måste ni göra allting så besvärligt för er?
Varför måste ni gå omkring i säck och aska
fastän alla mina ypperliga, fullkomliga gåvor
är till för er?

Hur kan ni vara så dåraktiga,
så blinda och halsstarriga –
hur kan ni vägra ta emot
allt det underbara och fulländade som är menat för er?

Hur många är det inte
som går genom livet på det sättet!
De vägrar öppna sina ögon
och öppna sina hjärtan
och därför ser de inte all Min härlighet och glans
som finns runt omkring dem.

Låt den här dagen bli något särskilt –
en dag då du verkligen ser ljuset på allting
och är tacksam för allting
och gläder dig åt saker och ting
så som man ska glädja sig åt dem.

Jag vill ju att du ska glädjas i livet
så då kan du väl göra det!
Börja med att uppleva naturens skönhet omkring dig.
Du kommer att märka hur den ena underbara upplevelsen
leder till den andra,
tills hela ditt liv är fyllt av förundran och glädje.

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy
Övers. Maria Adkinson. Ill. Charles Adkinson
Reprinted by permission of the Findhorn Foundation

Sommar-kurser i yoga, avspänning, meditation

Tema-ämne

Midsommar-seder och bruk 14-21 juni ■ Kreativitet 21-28 juni o 16-23 aug
Musik och dans 3-10 juli ■ Aktivt Drömmande 11-18 juli
2 veckors fortsättningskurs 19 juli-2 augusti ■ Sagor och drama 8-15 augusti



TORA-institutet

Nordhamngatan 43A, 413 06 Göteborg

Tel: 031/24 68 16 Från 1 juni: 0506/131 41

TUMREGLER FÖR RÄTT KOST

Människan är som fysisk organism en del av naturen och har utvecklats i naturen, i samspel med den, på samma sätt som allt annat levande och icke levande. Detta innebär att den mänskliga organismen är anpassad till den naturliga miljö där den finns, bland annat till de födoämnen som naturen erbjuder.

Människokroppen kan på riktigt sätt ta emot och assimilera naturliga födoämnen. De icke naturliga däremot – de som inte är tagna direkt ur naturen, utan är "bearbetade" – innebär en extra påfrestning för den mänskliga organismen och kan leda till sjukdom och för tidig död.

Om man inser att människan är en del av naturen och ingår i dess sammanhang, då förstår man att människans föda skall vara sådant som finns i naturen i oförstört skick.

Tumregel nr 1 är alltså: vår föda skall vara råkost. Men ingen regel utan undantag. Man kan äta en viss mängd kokta vegetabilier, om man önskar. Bröd i måttliga mängder går an. Men huvuddelen av födan skall vara naturlig.

Naturens sammanhang är meningsfulla. God smak och tilltalande utseende hos det som växer i naturen är tecken till människan att detta skall hon äta. Ett äpple till exempel smakar bra och är även tilltalande för ögat och känseln.

Tumregel nr 2 blir: födan skall smaka bra och se angenäm ut. Undantag kan vara starkt smakande medicinalväxter. Dessa skall inte användas som föda utan endast som medel vid sjukdom. Stark smak anger stark verkan.

Kött och fisk är för de flesta människor vämjeligt att äta i rätt skick.

Det måste kokas eller stekas, saltas, kryddas för att kunna tjäna som föda. Detta visar att kött och fisk inte är för människan lämplig föda. De flesta skulle inte heller själva kunna skaffa sig köttföda genom att döda djur, skära ut köttbitar ur djurkroppen och sedan tillaga djurdelarna till mat. Vår känsla reagerar mot detta.

Tumregel nr 3 blir alltså: födan skall bestå av vegetabilier. Undantag är mjölkprodukter – vilka erhålls utan att djur dödas – om de används med måtta.

"Svensson" tänker i allmänhet inte så här. För honom gäller bara att maten skall "smaka gott". Det är en tanklös inställning. Det man äter skall smaka gott, men i naturligt skick. Det naturligt välsmakande är nyttigt.

Det ger också en känsla av meningsfullhet – inte bara njutning för stunden – att äta sådan mat som man förstår är nyttig för kroppen, och därmed även för själen. Men när du äter köttbullar, en stek osv., då vet du att det är ett djur som du kalasar på, en varelse som dödats för din skull, kanske sedan den uppfötts i en grym djurfabrik, men som liksom du själv haft ett medvetande, upplevt livet, känt glädje, förnöjsamhet, eller depression, rädsla. Den universella medvetandesubstansen finns också i djuren, och den tänker även hos dem.

Att äta rätt är en väsentlig del i den nya tidens levnadskonst.

Lev laktovegetariskt! Det är ett gott råd.

SM

Om Du, gode läsare, har synpunkter på Sökaren-Medium-numret – och på ett eventuellt fortsatt samarbete mellan tidskrifterna – hör då gärna av Dig till Göran Brusewitz eller mig.

SM

INNEHÅLL:

MEDIUM

Göran Brusewitz:

Medium och Sökaren 2

Konferens om "paradigmkrisen" 5

Psykotronikkongress 6

Celler påverkar varandra på avstånd 8

Nils-Olof Jacobson:

Holistisk bokvandring 10

Göran Brusewitz:

Fallet Folkeson 12

SÖKAREN

Jeffrey Mishlove:

Intervju med Ray Hyman 16

Maria Adkinson:

Välja framtid, temadag i Storkyrkan 18

Åsa Freij:

Företagsamhet i en ny tid 22

Rolf Ejvegård:

Anaxagoras 24

Bengt Anderberg:

Åskådningar 27

Björn Vilson:

Religionernas möte 28

SÖKAREN

Nr 5 1981 Årgång 18

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Postgiro: 70 60 47 -8

Bankgiro: 372 -8128

Telefon: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livsåskådningsfrågor, där skilda meningar kan föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift svarar endast annonsörerna själva.

Tryckt hos Smålandspostens Boktr. AB, Växjö 1981

ISSN 0038 -0504

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 86: -

Halvår 45: -

Annonspriser (moms tillkommer):

Helsida 1.000: -, halvsida 600: -, småannonser 20: - per spalt-cm men minst 60: -.

Detta nummer av Sökaren innehåller ett nummer av Medium. De som prenumererar på båda tidskrifterna, får två exemplar av numret, eftersom Föreningen för Psykiofysik inte kunnat lämna ut adresser till Sökaren för utsortering av dubletter.